

"ANDROIDI", "KEISARINNA", "PISSISTYRKKY"
DISKURSSIANALYYSI SANNA MARINIIN KOHDISTUNEESTA
VIHAPUHEESTA JA NAISVIHASTA HOMMAFORUMILLA

Miia Tikka
Maisterintutkielma
Valtio-oppi
Yhteiskuntatieteiden ja
filosofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2023

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Yhteiskuntatieteiden ja filosofian
Tekijä Miia Tikka	
Työn nimi "Androidi", "Keisarinna", "pissistyrkky": Diskurssianalyysi Sanna Mariniin kohdistuneesta vihapuheesta ja naisvihasta Hommaforumilla	
Oppiaine Valtio-oppi	Työn laji Maisterintutkielma
Aika Kevät 2023	Sivumäärä 74 + 1 liite
Ohjaajat Mika Ojakangas ja Tuija Saresma	
Tiivistelmä <p>Vihapuhe ja naisviha ovat laajasti esiintyviä ja demokraattisen yhteiskunnan tasa-arvoisuutta horjuttavia ilmiöitä. Poliittikan kentällä etenkin naispolitiikot kohtaavat häirintää ja erilaisia sukupuoleen ja työhön kohdistuvia paineita. Suomessa keskustelua on herättänyt Sanna Mariniin kohdistuva vihapuhe hänen pääministerikautensa aikana. Tässä tutkielmassa tarkastelin sitä, millaisia vihapuhediskursseja ja naisvihan muotoja Mariniin kohdistui. Tarkasteluni kohdentui Hommaforumilla käytyyn Mariniin koskevaan keskusteluun, josta keräsin aineistoksi 460 viestiä. Tutkielmani teoreettisena viitekehysenä oli vihapuhetta ja naisvihaa koskeva tutkimus sekä J.L. Austinin kehittämä puhetekoteoria, ja tutkimusmenetelminä käytin kriittistä diskurssianalyysia sekä retorista analyysia.</p> <p>Tulosten mukaan Mariniin kohdistettiin ristiriitaisia vaatimuksia liittyen naiseuteen, nuoreen ikään sekä pääministeriyteen. Muodostamistani kolmesta vihapuhediskurssista ensimmäisessä Mariniin kohdistuu objektivoivaa, seksualisoivaa, mekanisoivaa ja eläimellistäväää epäinhimillistämistä. Toisessa diskurssissa Marin esitetään ylimielisenä ja vallanhimoisena vallankäyttäjänä. Tämä on ristiriidassa kolmannen diskurssin kanssa, jossa Marinista tuotetaan kuvaa turhamaisena ja typeränä puuhastelijana. Vihapuhe ilmeni useimmiten ironian ja sarkasmin muodoissa.</p> <p>Tulokset osoittavat, että naisviha on vahvasti läsnä Mariniin kohdistuvassa vihapuheessa ja että vihapuheessa hyödynnetään naisvihaan kietoutuvia retorisia keinoja. Koska vihapuhe on merkittävä naisvihamielisten asenteiden ylläpitämisen ja levittämisen keino, jolla pyritään heikentämään naisten asemaa politiikassa, on jatkuva vihapuheen tutkiminen tärkeää vihapuheen muotojen tunnistamiseksi ja kitkemiseksi.</p>	
Asiasanat vihapuhe, naisviha, misogynia, pääministeri, Sanna Marin, Hommaforum	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	

Sisällys

1	JOHDANTO.....	1
2	TEORIA JA AIEMPI TUTKIMUS	3
2.1	Vihapuheen ulottuvuudet.....	3
2.1.1	Vihapuhe käsitteenä	3
2.1.2	Vihapuhe ilmiönä ja tutkimuksessa	7
2.1.3	Vihapuhe puhetekoina.....	10
2.2	Naisviha, politiikka ja Sanna Marin.....	13
2.2.1	Naisviha ja naisten asema politiikassa	13
2.2.2	Sanna Marin ja Marinin hallitus vihapuheen kohteina.....	16
2.3	Hommaforum kaikukammiona ja Overtonin ikkunan kääntäjänä	19
3	AINEISTO JA METODOLOGIA.....	22
3.1	Tutkimusasetelma	22
3.2	Tutkimusaineisto	23
3.3	Tutkimusmenetelmät ja aineiston analyysi	25
3.3.1	Kriittinen diskurssianalyysi	25
3.3.2	Retorinen analyysi	27
3.3.3	Analyysin kulku	29
4	ANALYYSI.....	30
4.1	Yleisiä havaintoja aineistosta	30
4.2	Kaunis ja seksikäs androidi.....	33
4.2.1	Ulkonäkökeskeinen objektivointi.....	34
4.2.2	Seksualisointi.....	38
4.2.3	Epäihmisyys	40
4.3	Ylimielinen ja huijaava Keisarinna	43
4.3.1	Kuninkaallinen asema.....	43
4.3.2	Vallankäyttö.....	45
4.3.3	Tarkkaan hiottu imago ja media propagandakoneistona	47
4.4	Turhamainen ja typerä pissistyrkky	50
4.4.1	Kokematon ja kiukutteleva pikkutyttö.....	51
4.4.2	Hyödytön pikkupuuhastelu ja poseerailu	55
4.4.3	Mielenterveyden häiriöt ja harhakäsitykset.....	57
5	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	59
	LÄHTEET	66
	LIITTEET.....	75
	Liite 1. Linkki aineistona toimivaan keskusteluun	75

1 JOHDANTO

Vihapuhe ja naisviha ovat ajankohtaisia ja keskustelua herättäviä aiheita niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Niistä on puhuttu runsaasti myös politiikan kentällä sekä yksittäisiin poliitikkoihin että puolueisiin ja hallitukseen liittyvinä ilmiöinä (ks. esim. Hyttinen 2020; Tirkkonen 2023). Suomessa viime vuosina on herättänyt keskustelua erityisesti pääministeri Sanna Mariniin (sd.) kohdistunut naisviha ja vihapuhe. Juuri niitä käsittelen tässä tutkielmassa.

Antti Rinteen (sd.) hallituksen kaaduttua joulukuussa 2019 alle vuosi hallituskauden alkamisen jälkeen Sanna Marinista tuli SDP:n puheenjohtaja ja Suomen pääministeri. Marinin hallitukseen kuului historiallisesta näkökulmasta poikkeuksellisesti peräti viisi naisministeriä: Marin, Annika Saarikko (kesk.), Maria Ohisalo (vihr.), Li Anderson (vas.) ja Anna-Maija Henriksson (r.). Hallituskauden alkaessa 34-vuotias Marin oli maailman nuorin pääministeri sekä Suomen historian kolmas naispääministeri. Tämä herätti kiinnostusta kansainvälisestikin (ks. esim. Haberlandt 2019; Henley 2019), ja Marin valittiin myös muun muassa BBC:n (2020) ja Forbesin (2021) sadan vaikutusvaltaisimman naisen listoille.

Reaktio Marinin pääministeriyyteen ja hänen kokoamaansa hallitukseen ei kuitenkaan ollut pelkästään positiivinen. Esimerkiksi sotilasliitto NATO:n StratCom Center of Excellence -tutkimuslaitoksen tekemän tutkimuksen (Van Sant, Fredheim & Bergmanis-Korats 2021) mukaan Suomen naisvaltainen hallitus sai Twitterissä osakseen seksististä ja naisvihamielistä vihapuhetta. Olen itsekin ennen tämän tutkielman tekoa havainnut sosiaalisessa mediassa Mariniin kohdistuvaa vihamielistä kommentointia ja nähnyt hänen hallitustaan kutsuttavan muun muassa ”tyttöhallitukseksi” ja ”huulipunahallitukseksi”. Sanna Marinista on esiintynyt etenkin ulkonäköön, sukupuoleen ja ikään liittyvää kommentointia.

Vuoden 2023 eduskuntavaalien jälkeen Marin jätti 6. toukokuuta tasavallan presidentti Sauli Niinistölle hallituksen eropyynnön. Toukokuun alussa mediassa myös uutisoitiin, että Marin jättää SDP:n puheenjohtajuuden syyskuussa 2023 pidettävän puoluekokouksen jälkeen (Lakka & Tikkala 2023). Keskustelun hänen

pääministeriytensä merkityksistä Suomen politiikalle ja naisten asemalle voi uitenkin ennustaa jatkuvan, ja sama koskee aiheeseen liittyvää akateemista tutkimusta.

Marinia ja hänen pääministeriyttään on käsitelty tutkimuksissa monista erilaisista näkökulmista. Tutkimuksen kohteena ovat olleet esimerkiksi Marinista tehdyt internetmeemit (Pernu 2021), lehtijutut (Suhonen 2021; Trapnowski 2022) sekä sosiaalisen median kommentointi Mariniin liittyen (Sakki & Martikainen 2022). Tutkimuskentällä Marinia käsitellään usein sukupuolen näkökulmasta. Tätä selittää todennäköisesti sekä nuoren naispääministerin historiallinen merkittävyys että hänen henkilöönensä kohdistunut poikkeuksellisen suuri negatiivinen viestintä. Naisten aliedustus poliittisella kentällä ja etenkin pääministerin kaltaisissa korkeissa asemissa on globaali ilmiö, joten Mariniin kohdistunutta vastustusta ja naisvihaa voi pitää tapausesimerkkinä siitä, millaisia asenteita, odotuksia, arvoja ja rakenteita politiikkaan ja yhteiskuntaan kuuluu. Poliittista nettivihaa koskevat tutkimukset kertovatkin paitsi nettikulttuurista myös poliittisesta ilmapiiristä laajemmin.

Tässä tutkielmassa tarkastelen internetin keskustelupalsta Hommaforumilla käytyä keskustelua Marinista ja sillä ilmenevää vihapuhetta ja naisvihaa. Keskusteluketju nimeltä "Sanna Marinin julkisuuskuva ja mediatempaukset" kattaa pitkän aikavälin Marinin hallituskaudelta, ja sitä tarkastelemalla analysoin, minkälaista vihapuhetta naispolitiikkoihin kohdistuu ja miten se kytkeytyy naisvihaan. Tutkimuskysymykseni ovat:

1) Millaisia Sanna Mariniin kohdistuvia vihapuhediskursseja Hommaforumilla esiintyy?

2) Millaista naisvihaa Hommaforumin keskustelussa ilmenee?

Tutkielmani edustaa yhteiskuntatieteellistä tutkimusta, jossa hyödynnän myös sukupuolentutkimuksen tutkimusalan käsitteitä. Tutkielmani teoreettisena viitekehyksenä toimii aiempi tutkimustieto ja teoria vihapuheesta ja naisvihasta. Lähtökohtani näihin aiheisiin pohjautuu myös J.L. Austinin puhetekoteoriaan, jonka kautta vihapuhe ja naisviha näyttäytyvät valtasuhteita tuottavina tekoina. Analyysissä hyödynnän kriittistä diskurssianalyysia sekä retorista analyysia. Näiden menetelmien avulla pystyn tarkastelemaan vihapuheen ja naisvihan rakentumista diskursiivisella ja retorisella tasolla.

Tutkielmani etenee seuraavasti. Ensimmäisessä pääluvussa esittelen tutkimukselleni keskeiset käsitteet ja teoriat sekä kerron aineistonani toimivasta internetalusta Hommaforumista keskusteluympäristönä. Toisessa luvussa kerron aineistostani ja tutkimusmenetelmästäni. Tämän jälkeen on vuorossa analyysiosio, jossa esittelen aineistosta tekemiäni yleisiä havaintoja ja kolme aineistosta muodostamaani diskurssia, joista tekemääni analyysia käyn läpi aineistoesimerkkien kera. Lopuksi esitän johtopäätökset ja pohdinnat analyysini tuloksista.

2 TEORIA JA AIEMPI TUTKIMUS

Tässä luvussa kerron tutkielmassa käyttämäni käsitteistä ja teoreettisista lähtökohdista. Käyttämäni käsitteet sekä teoria pohjautuvat aiempaan akateemiseen tutkimukseen vihapuheesta, naisvihasta ja naisten asemasta politiikassa. Luku etenee seuraavasti. Ensimmäisessä alaluvussa käsittelen vihapuheen eri ulottuvuuksia. Toinen luku käsittelee naisvihaa sekä sen kytkeytymistä naispoliittikkoihin ja etenkin Sanna Mariniin. Kolmannessa alaluvussa kerron internetissä tapahtuvan vihapuheen erityispiirteistä ja maahanmuuttovastaisesta keskustelualusta Hommaforumista, jolta löytyvää keskusteluketjua käytän tämän tutkielman aineistona.

2.1 Vihapuheen ulottuvuudet

Tässä alaluvussa tarkastelen lyhyesti vihapuheen käsitettä sekä vihapuheen ilmenemistä yhteiskunnassa. Ensimmäisessä osiossa avaan vihapuheen käsitettä lainsäädännössä ja tutkimuksessa ja esittelen myös joitain tutkimuskentällä ilmeneviä ongelmakohtia vihapuhe-käsitteen käytössä. Määrittelen myös, miten käytän käsitettä tässä tutkielmassa ja analyysissäni. Toisessa osiossa käyn lyhyesti läpi vihapuhetta ilmiön tasolla ja kolmannessa kehystän käsitystäni vihapuheesta puhetekoina J.L. Austinin puhetekorian kautta.

2.1.1 Vihapuhe käsitteenä

Vihapuhe on käsite, jolla ei ole olemassa tarkasti rajattua tai yhteisesti ymmärrettyä määritelmää. Käsite on politisoitunut, ja eri toimijat antavat sille erilaisia merkityksiä julkisissa ja arkisissa keskusteluissa. Vihapuhe-sana viittaa vihantunteeseen, joka on usein vihapuheen tuottamisen taustalla ja vihapuheen kohteessa heräävä reaktio (Waldron 2012, 34–35), mutta yhteys ei ole näin suora. Vihapuhe ei välttämättä ole vihaisesti ilmaistua, vaan se voi olla esimerkiksi rauhalliseen ja logiikkaperäiseen

argumentaatioon verhottua. Myöskään kaikki vihainen puhe ei ole vihapuhetta. (Knuutila ym. 2019, 11.) Lisäksi on huomattava, että vihapuhetta ei synny pelkästään ihmisääntä käyttämällä. Vihapuhe voi olla myös esimerkiksi kirjoituksia, piirroksia, symboleja, kuvia ja elokuvia (Yhdenvertaisuus.fi 2023).

Yksi tunnettu ja usein käytetty pohja vihapuheen määrittelylle on löydettävissä Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksesta vuodelta 1997:

”Vihapuhetta ovat kaikki ilmaisumuodot, jotka levittävät, lietsovat, edistävät tai oikeuttavat etnistä vihaa, ulkomaalaisvastaisuutta, antisemitismia tai muuta vihaa, joka pohjautuu suvaitsemattomuuteen. Tämä koskee niin aggressiivista, suvaitsematonta kansallismielisyyttä kuin vähemmistöjen, siirtolaisten ja siirtolaistaustaisten ihmisten syrjintää ja vihamielisyyttä heitä kohtaan.” (Euroopan neuvoston ministerikomitea 1997, suomentanut Korhonen ym. 2016, 22.)

Vuonna 2008 EU:n lainsäädännössä tarkennettiin vihapuheen olevan julkista yllyttämistä väkivaltaan tai vihaan perustuen rodun, ihonvärin, uskonnon taikka etnisen tai kansallisen taustan kaltaisiin ominaisuuksiin (Euroopan unionin neuvosto 2008). EU:n näkemyksessä painottuu uskontoon, etnisyyteen ja kansallisuuteen liittyvä vihamielisyys ja syrjintä, mikä myös kertoo eurooppalaisen vihapuhekäsityksen historiasta. Euroopassa vihapuheesta on alettu puhua toisen maailmansodan jälkeen (Neuvonen 2015, 277–278). Yhä edelleenkin etniset, kansalliset ja uskonnolliset vähemmistöt ovat tyypillisiä vihapuheen kohteita. Nykyään politiikassa, julkisessa keskustelussa ja tutkimuksessa vihapuheen nähdään kuitenkin kohdistuvan laajemminkin erilaisiin ihmisryhmiin. EU:n jäsenvaltioilla on vapaus halutessaan määritellä laitton vihapuhe koskemaan sellaisia ominaisuuksia kuten seksuaalinen suuntautuminen, sukupuoli ja vammaisuus. (Kopytowska & Baider 2017, 139.)

Suomen lainsäädännöllinen konteksti tuo lisähaasteita vihapuheen määrittelylle. Rikoslaisissa vihapuhetta koskevia rikosnimikkeitä ovat uskonrauhan rikkominen, kunnianloukkaus, laitton uhkaus ja kiihottaminen kansanryhmää vastaan, mutta vihapuhe-sanaa ei lainsäädännössä käytetä (Ruotsalainen 2017, 185; Saresma ym. 2022, 18). Tämä johtuu siitä, että kyseisten rikosnimikkeiden ajatellaan kattavan vihapuheen eikä vihapuhetta näin ollen tarvitse lisätä omana käsitteenään lainsäädäntöön. Tilanne on kuitenkin ongelmallinen, sillä esimerkiksi eduskunnassa eli lainsäädännöllisellä tasolla on epäselvää, mitä vihapuheella ja kansanryhmää vastaan kiihottamisella tarkoitetaan ja kuinka nämä käsitteet suhteutuvat toisiinsa (Tikka 2021). Silloin tällöin eri tahojen toimesta nousee esiin ajatus siitä, tulisiko Suomen täsmentää laittomaan vihapuheeseen liittyvää lainsäädäntöä. EU onkin antanut palautetta Suomen riittämättömistä toimista vihapuheen kitkemisessä (Suomen EU-edustusto 2021).

Vihapuhe on kuitenkin liukas käsite. Kaikki vihapuhe ei ole laitonta, ja aina vihapuhetta käsitellessä on syytä tiedostaa, että sen suhde sananvapauteen on kompleksinen. Euroopan ihmisoikeussopimuksen (1999/63) mukaan jokaisella on

oikeus ”pitää mielipiteitä sekä vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia alueellisista rajoista riippumatta ja viranomaisten siihen puuttumatta”. Tämä sanan- ja mielipiteenvapaus on eurooppalaisten demokratioiden peruspilari, ja tähän kuuluvat muun muassa valtaapitävien kritisoiminen vapaasti sekä vapaa mielipiteen ilmaiseminen. Toisinaan poliittisessa ja julkisessa keskustelussa nousee esiin huolestuneita näkemyksiä siitä, heikentääkö niin sanotun vihapuheen rajoittaminen sananvapautta. Vahvasti suojeltuun sananvapauteen kuuluvat myös pienin varauksin pahennusta herättävät, loukkaavat, järkyttävät ja huolestuttavat mielipiteet sekä provokaatio ja liioittelu. (Pöyhtäri & Kantola 2013, 58–61.) Tapauskohteisesti sananvapautta voidaan kuitenkin rajoittaa, jos sitä käytetään muiden ihmisoikeuksien loukkaamiseen tai demokraattisen yhteiskuntajärjestyksen horjuttamiseen (Rask 2021, 280).

Vihapuhetta koskevaa tutkimusta tehdään maailmanlaajuisesti varsin monitieteisesti, mutta ongelmakohtia ja ristiriitoja löytyy tutkimuskentänkin sisällä etenkin vihapuheen käsitteen määrittelyyn ja rajaamiseen liittyen. Vihapuheen käsitettä käytetään yleensä hyvin samansuuntaisesti EU:n linjausten kanssa mutta vaihtelevin painotuksin ja rajauksin. Esimerkiksi uusiseelantilainen filosofi Jeremy Waldron (2012) tarkastelee vihapuhetta etnisiin ja uskonnollisiin vähemmistöihin kohdistuvana, syvää epäkunnioitusta, vihaa ja halveksuntaa ilmaisevana puheena ja julkaisuina. Tämän tyyppillisen etniseen ja uskonnolliseen taustaan keskittyvän painotuksen ohella vihapuhetta tutkitaan myös laajemmista näkökulmista. Knuutilan ym. (2019, 10–11) mukaan vihapuhe on ”halventavia, uhkaavia tai leimaavia ilmaisuja, jotka liittyvät joko puheen kohteen henkilökohtaisiin ominaisuuksiin tai joiden taustalla on suvaitsemattomuus”. Tässä henkilökohtaiset ominaisuudet ovat uskonnon ja etnisen taustan lisäksi laajennettu koskemaan muun muassa ikää, seksuaalista suuntautumista ja sukupuolta.

Erilaisten painotusten lisäksi tutkimuskentällä on vaihtelua esimerkiksi siinä, kuinka vihapuheen ajatellaan liittyvän valtaan. Esimerkiksi saksalainen media- ja viestintätutkija Liriam Sponholz (2021, 17) painottaa, ettei vihapuhe voi kohdistua mihin tahansa ihmisryhmään, vaan vihapuhe kohdistuu historiallisesti sorrettuihin tai muuten heikommassa valta-asemassa oleviin. Tällainen valtapositiokeskeinen painotus ei ole kaikissa tutkimuksissa läsnä tai tule erityisemmin ilmi. Sponholzin painotuksen valossa vihapuhe voi kohdistua vähemmistöryhmiin ja naisiin, jotka ovat kautta aikojen olleet patriarkalisessa maailmassa alisteisessa valtapositiiossa suhteessa miehiin. Tätä vastoin esimerkiksi Knuutila ym. (2019, 10–11) eivät vihapuheen määrittelyssään tee erityisiä vaatimuksia alisteisen valta-aseman olemassaololle. Yksi relevantti kysymys vihapuheen määrittelyssä onkin se, voiko vihapuhe kohdistua esimerkiksi valkoisiin heteromiehiin tai muihin ihmisryhmiin, jotka ovat korkeammalla yhteiskunnan valtahierarkiassa. Jos ei voi, herää kysymys siitä, miksi hyvässä asemassa olevien kohtaama vihapuheen kaltaista ilkeää

kommentointia pitäisi kutsua. Toisaalta on selvää, että jos esimerkiksi valtasuhteisiin perustuvaa rajausta ei tehdä, vihapuheen käsite jää varsin laajaksi ja epämääräiseksi.

Vihapuhetta koskevaa tutkimuskenttää voi pitää ainakin jossain määrin hajanaisena, koska yhteisesti ymmärrettyä käyttötapaa ei termille löydy. Laajemmin Fortuna, Soler-Company ja Wanner (2020) kritisoivat vihapuhetutkimusta siitä, että eri tutkimuksissa kerätty data ei ole keskenään yhtenäistä, vaan sinänsä keskenään samaa asiaa tarkoittavia havaintoja on kategorisoitu ja nimetty eri tavoilla, jopa harhaanjohtavasti. Heidän mukaansa tämä johtuu osittain vihapuhe-käsitteen epämääräisyydestä, osittain vihapuheen tulkinnanvaraisuudesta ja vaihtelevuudesta. Onkin tärkeää tiedostaa, että se, mitkä ilmaisut määritellään vihapuheeksi, on aina riippuvaista kontekstista ja tutkijan tekemästä tulkinnasta, eikä vihapuhe pysy samanlaisena vaan elää kielen ja kulttuurin mukana (Neitsch, Niebuhr & Kleene 2021, 330).

Halventamaan tarkoitettu sanasto on erilaista riippuen myös vihapuheen kohteesta: esimerkiksi etnisistä vähemmistöistä puhutaan eri lailla kuin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä. Vaikka vihapuhe kohdistuisi eri tapauksissa samaan ihmisryhmään tai ihmisen ominaisuuteen, on kontekstilla vaikutusta: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä koskeva loukkaava puhe voi olla erilaista Pride-kulkuetta ja poliittisia vaaleja koskevissa keskusteluissa. (Fortuna, Soler-Company & Wanner 2020, 6786–6787.) Tämän lisäksi suoran kiroilun ja halventavan sanaston käytön ohella vihapuhe ilmenee usein sarkasmin ja ironian muodoissa.

Vihapuhe-käsitteen rinnalle on ongelmakohtien ja epämääräisyyksien vuoksi kehitetty muita läheisiä käsitteitä kuten ekstremistinen puhe ja toksinen puhe. Ekstremistinen tai äärimmäinen puhe viittaa väkivallan hyväksyvään ja toisia epäinhimillistävään puheeseen, joka kytkeytyy laajemmin radikaaliin, äärimmäiseen ajatusmaailmaan ja ideologiaan (ks. esim. Hervik 2019, 3105–3106; Malkki ym. 2021, 11–16). Ekstremistisen puheen käsitettä käytetään etenkin poliittisia ääri liikkeitä koskevassa tutkimuksessa. Toksinen puhe on laajempi ja enemmän synonyyminen vihapuheen käsitteen kanssa. Amerikkalaisen vihapuhetutkijan Lynne Tirrellin (2017, 141; 2018, 118–119) mukaan toksinen puhe on vihapuhetta laajempi käsite, johon vihapuheen lisäksi kuuluvat myös lievemmät ja tahattomammat ilmaukset, jotka ilmentävät sisäistettyä ja rakennetason syrjintää. Vihantunteen sijaan toksisen puheen käsite pohjautuu englannin kielen myrkkyä tarkoittavaan sanaan 'toxin' ja kuvaa tämän lääketieteellisen termin kautta toksisen puheen haittavaikutuksia ja sitä, kuinka halventava ja loukkaava puhe myrkyttää ympärillään kaiken, mitä se koskettaa. (Tirrell 2017, 140–142, 145–146.)

Ongelmakohtista ja rinnakkaiskäsitteistä huolimatta käytän tässä tutkielmassa käsitettä vihapuhe. Vihapuheen käsitettä käytetään aktiivisesti tutkimuksessa ja julkisissa keskusteluissa, ja sitä käyttämällä tutkimukseni nivoutuu paremmin tähän kontekstiin. Ymmärrän vihapuheen Knuutilan ym. (2019, 10–11) tavoin leimaavina,

halventavina tai uhkaavina ilmaisuina, joiden taustalla on suvaitsemattomuus tai jotka liittyvät etnisen taustan, sukupuolen, iän tai seksuaalisen suuntautumisen kaltaisiin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

2.1.2 Vihapuhe ilmiönä ja tutkimuksessa

Vihapuhetta on esiintynyt kautta ihmiskunnan historian, ja tiedekentälläkin sitä on tutkittu yli 30 vuoden ajan, mutta se on yleistynyt ja tullut näkyvämmäksi erityisesti sosiaalisen median arkipäiväistymisen myötä. Yleensä vihapuheen ilmenemispaikaksi nimetäänkin internet, joka tarjoaa vihapuheen tuottamiselle ja levittämislle useita eri muotoja ja alustoja. (Ruotsalainen 2017, 185; Zeinert, Inie & Derczynski 2021, 3182; Neitsch, Niebuhr & Kleene 2021, 105) Internetissä vihapuhetta voi esiintyä monenlaisissa eri paikoissa kuten sosiaalisen median alustoilla, kommenttiosioissa, blogeissa, keskustelupalstoilla, yksityisviesteissä ja suljetuissa ryhmissä. Vihapuhesisällöt voivat pelkän tekstin lisäksi hyödyntää myös audiovisuaalisuutta kuvan, videon ja äänen avulla (Pettersson ym. 2022, 2).

Netin anonymiteettia pidetään usein vihapuheen yleistymisen taustatekijänä, sillä nimettömyyden arvellaan helpottavan loukkaavan sisällön julkaisua ja jakamista. Anonyymius on kaksiteräinen miekka: yhtäältä se parhaimmillaan mahdollistaa yhteiskunnallisen keskustelun ja kannanotot ilman henkilöllisyyden paljastumisen pelkoa, toisaalta se myös madaltaa kynnyistä häiriökäyttäytymiselle (Pöyhtäri & Kantola 2013, 44–45). Anonyymius ei kuitenkaan selitä kaikkea, sillä vihapuhetta esiintyy paljon myös Facebookin kaltaisilla anonyymiuden estävillä alustoilla (Korhonen ym. 2016, 128; Ruotsalainen 2017, 186).

Selityksiä vihapuheen yleistymiselle on etsitty myös netin aggressiivisesta ja polarisoivasta keskustelukulttuurista. Perinteiseen mediaan verrattuna sosiaalisessa mediassa on selvästi matalampi julkaisukynnys, ja mielipiteiden jakaminen ja julkaiseminen on paljon helpompaa. Toisin sanoen vapaan sananvapauden käyttämisen mahdollisuudet ovat lukuisat. (Pöyhtäri & Kantola 2013, 43–44.) Internetin keskustelukulttuuriin eivät useinkaan kuulu kohteliaisuuden, suvaitsevaisuuden tai sensitiivisyyden kaltaiset arvot, ja keskustelu netissä on muutenkin kärjekkäämpää ja kiivaampaa kuin kasvotusten (Tienari & Ahonen 2016, 136–137).

Poliittisella kentällä oikeistopopulismi vahvistaa provosoivaa ja polarisoivaa ilmapiiriä entisestään, sillä se perustuu vahvoihin vastakkainasetteluihin, yksinkertaistuksiin ja vaihtoehdottomuuteen. Populistinen retoriikka on usein provokatiivista. Se liikkuu tuomittavan ja hyväksyttävän puheen hämärillä rajapinnoilla sekä hyödyntää monitulkintaisuutta. (Vaarakallio 2017, 213–215; Kyösti, Airaksinen & Paananen 2022, 123.) Populismille on ominaista hyvin tunnepitoinen jaottelu 'meidän' ja 'toisten' välillä. 'Toinen' nähdään uhkana ja halveksunnan

kohteena, mikä myös saa inhoamisen ja jopa vihapuheen vaikuttamaan oikeutetulta. (Pettersson ym. 2022, 1–2; Saresma & Tulonen 2023, 76.)

Vihapuhe vahingoittaa niin ihmisiä kuin yhteiskuntaakin monilla eri tavoilla. Vihapuheen kohteeksi joutuvat ihmiset saattavat kokea pelon, ahdistuksen, epätoivon, omanarvontunnon laskun, voimattomuuden, uupumuksen, turvattomuudentunteen ja ärsytyksen kaltaisia oireita ja jopa masennusta, veritulppia ja verenpainetautia (Tirrell 2018, 117; Knuutila ym. 2019, 52–55). Sivusta seuraaminen vaikuttaa epäsuorasti varsinaisen uhrin läheisiin, mutta myös heihin voidaan kohdistaa kiusaamista, uhkailua, epäasiallisia kommentteja ja muuta häirintää (Kyösti, Airaksinen & Paananen 2022, 131). Tutkimusten mukaan vihapuhe myös rapauttaa yhteiskuntaa demokratian ja ihmisoikeuksien tasolla. Vihapuheella on hiljentävä vaikutus, ja sen avulla koitetaan vaieta tiettyjä ihmisiä, mielipiteitä ja puheenaiheita. Poliittikkoihin kohdistuva vihapuhe ja muu häirintä on huolestuttavaa, sillä se saa aikaan vaaleista pois jättäytymistä ja poliittisen uran lopettamisia (mt., 136). Tämä voi johtaa siihen, että tietyt ihmisryhmät suljetaan pois keskustelusta ja päätöksenteosta. Jos vihapuhe ja muu häirintä aletaan mieltää osana poliittisessa työssä toimimista, on mahdollista, että tulevaisuudessa poliitikon uralle hakeutuu vain tietyn tyyppisiä ihmisiä, jotka eivät kohtaa häirintää tai sietävät sitä hyvin.

Pahimmillaan vihapuhe voi johtaa vakavampiin viharikoksiin. Vihapuheenkin taustalla oleva syrjintä ja vihamieliset asenteet voivat ilmetä sanallisen ilmaisun lisäksi myös syrjivänä käyttäytymisenä ja fyysisenä väkivaltana. Pahimmillaan seurauksena voi olla kansanmurha, josta holokausti on yksi esimerkki. (Kopytowska & Baider 2017, 138–139.) Sanallisesta tai netissä tapahtuvasta häirinnästä siirtyminen vakavampiin häirinnän ja väkivallan muotoihin ei tapahdu automaattisesti tai kaikissa tapauksissa, mutta mahdollisuus siihen on aina olemassa. Netissä tapahtuva vihapuhe voi siirtyä netin ulkopuolella kasvokkain tapahtuvaan vihapuheeseen (Kyösti, Airaksinen & Paananen 2022, 121), ja vihapuhe voi kasvaa esimerkiksi omaisuuden rikkomiseksi tai fyysisiksi hyökkäyksiksi (Kopytowska & Baider 2017, 138–140).

Vihapuheen vaikutukset kietoutuvat historiaan, kontekstuaalisuuteen ja kulttuurin kehitykseen. Vihapuheen haavoittavuuteen vaikuttavat aina käytettyjen sanojen ajan saatossa saamat merkitykset sekä käyttökonteksti. (ks. esim. Butler 1997; Tirrell 2017, 142–143.) Esimerkiksi sanat 'musta' ja 'valkoinen' saavat tietyt merkitykset ja historiallisen painolastin, kun niitä käytetään ihmisten etnisyyden yhteydessä ja loukkaavassa tarkoituksessa (Di Rosa 2019, 111). Vihapuhuja on luonnollisesti vastuussa omasta toiminnastaan, mutta harvoin hän on puheen alkuperäinen lähde. Syrjivät asenteet ja puhe elävät kierrätyksestä (*circulation*): vaikka esimerkiksi rasismi tarvitsee puhujan ilmaisemaan sitä, se ei kuitenkaan ala tai pääty tähän puhujan tai tiettyihin käytettyihin sanoihin, vaan on laajempi ja monitasoisempi kokonaisuus. (Butler 1997, 34–37.)

Vihapuhetutkimuksissa on laajasti selvitetty vihapuheen haitta- ja uhrinäkökulmaa, mutta myös tekijöistä on yritetty oppia lisää viime aikoina (ks. esim. Saresma ym. 2022). Tutkimustiedon saaminen tuottajien ja levittäjien motiiveista ja ajatuksista on kuitenkin varsin hankalaa, sillä yleensä vihapuhujat kiistävät toimintansa luonteen tai jopa koko vihapuheen ilmiönä. Esimerkiksi toisinaan vihapuheesyytösten kohteiksi joutuvat perussuomalaiset systemaattisesti kiistävät vihapuheen käsitteen ja syytökset argumentoimalla, että he ovat poliittisen vainon ja hiljentämisyritysten uhreja (ks. esim. Ruotsalainen 2017; 2018; Tikka 2021, 19–24).

Tästä huolimatta jotain tietoa vihapuheen tuottajista on olemassa. Valtioneuvoston kanslian rahoittamassa Verkkoviha-tutkimuksessa (Saresma ym. 2022) on selvitetty sitä, minkälaisia verkostoja, toimintamuotoja ja motiiveja vihapuheen tuottajilla ja levittäjillä on. Saresma ym. (2022, 59) havainnollistavat vihapuheen toimintaa internetissä luonnon ekosysteemiä kuvaavan ravintopyramidin kautta. Vihapuheen ekosysteemin huipulla on harvoja niin sanottuja 'suurpetoja', ideologisia ja järjestelmällisiä toimijoita, jotka tuottavat vihapuhetta ja saattavat yllyttää muita esimerkiksi maalittamiseen tai muuhun toimintaan. Suurpetojen läheisyydessä liikkuu aktiivisia 'pikkupetoja', hieman harmittomampia sisällönlevittäjiä, jotka jakavat suurpetojen tuottamaa sisältöä ja saattavat lähteä mukaan yllytyksiin. Pikkupedot eivät välttämättä harkitse tekojaan syvällisemmin. Ekosysteemin pohjalla on suurin joukko eli kaikki vihapuheen lukijat ja kuluttajat. Myös tämän kaiken mahdollistavat internetin alustat algoritmeineen, säädöksineen ja toimintamekanismeineen kuuluvat oleellisena osana vihapuheen ekosysteemiin. (Mt., 59.) Ekosysteemimetafora havainnollistaa sen, että kaikki nämä osat ovat riippuvaisia toisistaan ja jokaista osaa tarvitaan, jotta vihapuhetta syntyy ja se leviää.

Ekosysteemimallin käytön lisäksi Saresma ym. (2022, 81) jakavat vihapuheen tuottajat ja levittäjät sisään- ja ulospäinsuuntautuneisiin vihaviestinnän kohdeyleisön mukaan. Sisäänpäinsuuntautuneet vihapuhujat toimivat samanmielisten ihmisten joukossa ja julkaisevat vihasisältöjä oman viiteryhmänsä suosimille alustoille, joilla ei herää negatiivisia vastareaktioita. Hommaforumilla kirjoittavat vihapuhujat kuuluvat tähän ryhmään. Ulospäinsuuntautuneet taas levittävät vihasisältöä esimerkiksi Twitterin kaltaisilla laajemman yleisön alustoilla, joilla vihasisällöt herättävät vahvempia vastareaktioita (mt., 81). Vihapuheen tuottajat ja levittäjät voivat toki toimia useammalla eri alustalla ja näin toimia sekä sisään- että ulospäinsuuntautuneesti. Hommaforumin kaltaiset keskustelualustat voivat toimia mielipiteiden muodostamisen ja terävöittämisen paikkoina, joissa muodostettuja ajatuksia voidaan levittää myös muilla sosiaalisen median alustoilla kuten Twitterissä.

Tutkimustiedon valossa tiedetään, että motiiveiltaan vihapuhujat ovat erilaisia. Osa vihapuhujista ei luota vallanpitäjiin ja kokee katkeruutta. Nämä henkilöt

saattavat kohdistaa vihapuhetta julkisuuden henkilöihin kostaakseen itse kokemaansa kärsimystä tai purkaakseen vihaa etuoikeutettuja kohtaan. Motiivina voi toimia myös pakkomielteinen suhtautuminen vihapuheen kohteeseen tai syvä suuttumus esimerkiksi henkilön ajamaa politiikkaa kohtaan. (Kyösti, Airaksinen & Paananen 2022, 126.) Pienin mutta vaarallisin joukko ovat ideologisesti motivoituneet vihapuhujat, jotka käyttävät vihapuhetta ja muuta häirintää strategisina työkaluina omien aatteellisten pyrkimystensä ajamiseen (Saresma ym. 2022, 171). Ideologiset vihapuhujat saattavat esimerkiksi mustamaalata tai pelotella poliittisia vastustajiaan, jotta he muuttaisivat poliittisia linjauksiaan tai jopa lopettaisivat poliittisen toimintansa täysin. Ideologinen motivoituminen kytkeytyy ääriliikkeisiin ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen. (Kyösti, Airaksinen & Paananen 2022, 126.)

Suomen politiikassa erityisesti perussuomalaisilla on kyseenalainen suhde vihapuheeseen, ja useat heidän kansanedustajansa ovat saaneet epäilyjä ja syytöksiä kansanryhmää vastaan kiihottamisesta. Tällaisen kohun keskellä ovat olleet muun muassa entisen puolueen puheenjohtajan Jussi Halla-ahon Scripta-blogi (ks. esim. Stenroos & De Fresnes 2017), nykyisen varapuheenjohtaja Sebastian Tynkkysen turvapaikanhakijoita ja maahanmuuttajia solvaavat Facebook-kirjoitukset (ks. esim. Holopainen & Loukkola 2021) sekä kansanedustaja Juha Mäenpään eduskunnan täysistunnossa esittämä vertaus turvapaikanhakijoista vieraslajina (ks. esim. Stenroos ym. 2020).

2.1.3 Vihapuhe puhetekoina

Vihapuhetta koskevat debatit keskittyvät toisinaan siihen, mikä voidaan mieltää pelkkänä puheena tai varsinaisina tekoina (Di Rosa 2019, 109). Kun vihapuhe käsitetään tekoina, voi sitä lähestyä esimerkiksi puhetekoteorian kautta. Puhetekoteorian pioneerina pidetään englantilaista kielitieteilijää J. L. Austinia ja hänen 1950-luvulla pitämänsä luentosarjaa, joka postuumisti julkaistiin koottuna teoksena *How to do things with words* vuonna 1962 ja suomennettiin 2016 nimellä *Näin tehdään sanoilla*.

Austinin puhetekoteoria toimii kritiikkinä filosofiassa niin sanottuna loogisena positivismina tunnetulle koulukunnalle, jonka mukaan ideaalitalanteessa kielen avulla esitetään vain sellaisia väitteitä, jotka ovat kumottavissa tai todennettavissa empiiristen havaintojen kautta (Stevanovic 2017, 113). Austinin (2016, 13–15) teoria pohjautuu ajatukseen siitä, että kielellä ei pelkästään kuvailla asiantiloja tai todeta tosiseikkoja, vaan sillä voidaan tehdä kaikenlaista muutakin. Kieli voi olla myös kysymyksiä, huudahduksia, toiveita, myöntöjä ja käskyjä. Myös näennäiset toteamukset saattavat pelkän toteamisen lisäksi esimerkiksi ilmaista puhujan tunteita tai ohjailla käytöstä.

Puhetekoteoriassaan Austin jaottelee ja pilkkoo puhetekeja monin eri tavoin. Ensinnäkin Austin (2016, 16–17) erottelee käsitteellisesti toisistaan konstatiiivit ja

performatiivit. Konstatiivit ovat perinteisiä, asiantilaa kuvaavia lausumia, kun taas performatiivit ovat jonkin teon suorittavia lausumia. Performatiivit pohjautuvat englannin sanaan 'perform', joka tarkoittaa suorittamista, tekemistä tai esiintymistä. Yksi Austinin (mt., 23–24) käyttämä esimerkki performatiivista on lausahdus "Lyön vetoa...", jonka sanomalla puhuja osallistuu vedonlyöntiin. Performatiivit eivät kuitenkaan automaattisesti tarkoita aiotun teon onnistumista, vaan onnistuminen riippuu useista tekijöistä. Esimerkiksi jo se, että puhuja sanoo "Lyön vetoa..." vedonlyönnin jo päätyttyä, estää performatiivin lausujan osallistumisen. (Mt., 24–42.) Performatiivit ovat Austinin puheteketeorialle oleellisia, eikä niitä tulisi arvioida tulostensa (perlokuutiot) perusteella, vaan sen perusteella, millaisen teon ne sisältävät ja mitä niillä tehdään (illokuutio) (Palonen 1997b, 131).

Austinin pääajaottelun mukaan puhetekoja on kolmenlaisia: lokutionaarisia, illokutionaarisia ja perlokutionaarisia. Lokutionaariset teot (*locutionary acts*) tarkoittavat käytännöllistä ilmaisua ja kielellisiä seikkoja, kuten äänneitä, sanojen ymmärrettävää järjestystä ja sitä, kuinka sanoilla kussakin kontekstissa viitataan maailmaan ja todellisuuteen. Illokutionaarisiin tekoihin (*illocutionary acts*) liittyy kuulijan tai lukijan tulkinta ja se, kuinka puheteon merkitys välittyy kuulijalle. Toisinaan puhe voi olla hyvin kontekstisidonnaista, ja tilanteen mukaan esimerkiksi ilmaisu "Mene" voi olla käskevä, aneleva tai neuvova. (Austin 2016, 89–96; Stevanovic 2017, 114.) Perlokutionaariset teot (*perlocutionary acts*) liittyvät puheteosta aiheutuviin seurauksiin eli kuulijassa tai lukijassa herääviin ajatuksiin, tunteisiin tai tekoihin (Austin 2016, 95–97). Yksi puheteko voi ilmentää jopa näitä kaikkia puheteon muotoja, joten erilaiset puheteot tulisikin ymmärtää erillisten tekojen sijaan pikemminkin limittäisinä puheteon tasoina.

Oikeustieteilijä Alessandro Di Rosa (2019, 110) havainnollistaa illokutionaarisen ja perlokutionaarisen puheteon eron seuraavasti. Käskevä "Ammu hänet!" puhuja tekee illokutionaarisen puheteon eli käskee ampumaan. Tämä saattaa toimia myös perlokutionaarisena puhetekona, jos kuulija tulee suostutelluksi ampumaan. Kuulija ei välttämättä oikeasti ammu, esimerkiksi jos ase ei toimi tai huomio herpaantuu, mutta materiaalisilla seurauksilla ei ole tämän puheaktin määritelmälle merkitystä. Perlokutionaarisessa puheteossa on kyse lähinnä reaktion, ajatuksen tai tunteen tapahtumisesta: kuulija on valmis toimimaan ampumiskäskyn mukaisesti. Kumpikaan näistä puheteoista ei ole varsinaisesti kytköksissä tietoisuuteen tai tiedostamattomuuteen, koska suunniteltu illokutionaarinen puheteko ei välttämättä aiheuta haluttuja seurauksia, ja toisaalta tiedostamattomalla perlokutionaarisella puheteolla voi olla materiaalisia seurauksia (Di Rosa 2019, 109–110).

Teosta *Näin tehdään sanoilla* on paitsi arvostettu myös kritisoitu paljon. Kritiikkiä ovat herättäneet esimerkiksi Austinin keskittyminen lähinnä puhujaan ja hänen tavoitteelliseen toimintaansa, vaikka vuorovaikutustilanteet ovat vastavuoroisia ja muodostuvat puhujan ja kuulijan yhteistoiminnassa. Lisäksi puhetekoja on kritisoitu

niiden prosessimaisuudesta ja pitkästä suunnitelmallisuudesta, vaikka oikeassa elämässä keskustelut ja puheenvuorot saattavat edetä varsin nopeasti ja ilman pitkää harkintaa. (Stevanovic 2017, 114–115.) Teosta myös on arvosteltu vaikeaselkoisuudesta, luonnosmaisuudesta sekä Austinin pikkutarkoista argumenteista (mt. 116), mutta tämä on ymmärrettävää, koska teoksen pohjana toimivat luennot, eikä Austin itse ehtinyt ennen kuolemaansa kirjoittaa puhetekoteoriaansa kunnolla luettavaan muotoon.

Teoksen keskeneräisyyttä ja monitulkintaisuutta voi toisaalta pitää myös hedelmällisenä kasvualustana teorian kehittämiseksi ja soveltamiseksi. Puhetekoteoriaa ja sen käsitteitä onkin käytetty ja kehitetty monilla tieteenaloilla, kuten esimerkiksi feministisessä teoriassa, politiikan tutkimuksessa, oikeustieteissä, kirjallisuudentutkimuksessa, kielitieteissä ja kulttuurintutkimuksessa (Dasenbrock 1987, 296; Rossi 2017, 89). Esimerkki Austinin teorian kehittämisestä ja tätä kautta puhetekeiden laajasta leviämisestä tietyille tieteenalalle on filosofi Judith Butler, josta on tullut sukupuolentutkimuksen klassikkoteorioitsija. Vuosituhannen taitteessa Butler kehitti Austinin teorian sekä Jacques Derridan ja Michel Foucault'n ajattelun pohjalta teorian sukupuolen ja seksuaalisuuden performatiivisuudesta eli siitä, kuinka esimerkiksi kielellisin keinoin sukupuolta ja seksuaalisuutta jatkuvasti tuotetaan ja muokataan. (Rossi 2017, 89.) Butler on vienyt puhetekoteoriaan pohjaavaa teoreettista viitekehystä sukupuolesta ja seksuaalisuudesta myös eri suuntiin ja käsitellyt esimerkiksi vihapuheen haavoittavuutta (ks. esim. Butler 1997). Puhetekoteoria onkin levinnyt myös vihapuhetutkimukseen.

Vihapuhetta voi kutsua performatiiviseksi puheteoiksi (Waldron 2012, 166; Langton 2018). Ajatus performatiivisuudesta pohjautuu etenkin Austinin teoriaan performatiiveista, jotka eivät pelkästään ilmaise asioita vaan tuottavat tarkoittamansa teon. Tämän lisäksi performatiivisuuteen liittyy myös poststruktuurallinen ajatus kielestä maailman, normien ja identiteettien luojana, ei pelkästään niiden toteuttajana tai heijastajana. (Määttä 2020, 72–73.) Vihapuheen ymmärtäminen performatiivisena korostaa siis sitä, että vihapuhe luo, tuottaa ja merkityksellistää syrjiviä ja loukkaavia asenteita, käytäntöjä ja valtasuhteita. Vihapuhetekeiden kautta voidaan myös normalisoida vihaa ja hierarkioita, jos sitä ei vastusteta, vaan se hiljaisesti hyväksytään vierestä seuraten (Langton 2018, 127–128). Performatiivisuuden lisäksi vihapuhetekeihin sisältyy illokutionaarinen ja perlokutionaarinen ulottuvuus, sillä vihapuhe sekä illokutionaarisesti synnyttää ja aiheuttaa vihaa että perlokutionaarisesti edistää ja lisää vihaa ja syrjintää (Langton 2012, 129–130).

Vihapuheen tutkiminen on tärkeää, koska vihapuhe aktiivisesti paitsi rapauttaa demokraattista yhteiskuntajärjestystä myös tuottaa ja ylläpitää syrjintää, häirintää sekä epätasa-arvoisia valtasuhteita. Tässä tutkimuksessa käytän termiä vihapuheteke korostaakseni vihapuhetta aktiivisena tekemisenä ja todellisuuden tuottajana. Myös kriittisen diskurssianalyysin ja retorisen analyysin viitekehyksissä kieli ja kielenkäyttö

näyttäytyvät aktiivisina todellisuuden muovaajina ja luojina, ja tämän vuoksi puhetekoteoreettinen taustaoletus vihapuheen ja naisvihan tuottavasta ja uudistavasta luonteesta sopii yhteen metodologiani kanssa.

2.2 Naisviha, politiikka ja Sanna Marin

Kuten vihapuhetta käsittelevistä aiemmista alaluvuista on ilmennyt, vihapuhe kohdistuu yleensä yhteiskunnallisessa hierarkiassa alistettuihin ihmisryhmiin ja sillä pyritään ylläpitämään tätä asetelmaa. Tälle tutkielmalle keskeinen ihmisryhmä on naiset, joihin kohdistuvaa vihapuhetta ja häirintää käsitellään usein naisvihan käsitteen kautta. Tässä luvussa käsittelen naisvihaa ja sen ilmenemistä erityisesti politiikan kentällä. Ensimmäisessä osiossa määrittelen naisvihan käsitteen ja käsittelen naispoliitikkojen kohtaamaa naisvihaa. Toisessa osiossa käsittelen Sanna Mariniin ja Marinin hallitukseen kohdistunutta naisvihaa, ja sen lopuksi suhteutan myös tämän tutkielman tutkimusasetelman aiemmin Marinista tehtyyn tutkimukseen.

2.2.1 Naisviha ja naisten asema politiikassa

Keskeinen tähän tutkielmaan liittyvä käsite on naisviha eli misogynia. Naisviha voidaan ymmärtää ihmisten välisenä, institutionaalisenä ja ideologisenä vihana, halveksuntana ja väkivaltana, joka kohdistuu naisiin ja tyttöihin. Se on kulttuurisidonnainen järjestelmä, joka tuottaa ja ylläpitää miesten paremmuudentunnetta sekä naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa vihamielistä, nöyryyttävää, häpäisevää, paheksuvaa ja rankaisevaa kohtelua. Naisviha tukee patriarkaalista eli miesvaltaista yhteiskuntajärjestystä valvomalla ja rankaisemalla naisia, jotka uhkaavat käytöksellään vallitsevia normeja ja käytäntöjä. (Manne 2018, 1–5; Sakki & Martikainen 2022.) Tähän hierarkkiseen yhteiskuntajärjestykseen kuuluu olennaisesti myös naisten ja miesten näkeminen vastakkaisina sukupuolina toisilleen sekä sukupuolen näkeminen yksinomaan kaksijakoisena ilmiönä. (Julkunen 2010, 14–16; Rossi 2010, 22–28.) Koska hyödyntämäni naisvihaa käsittelevät tutkimukset viittaavat lähes yksinomaan naisiin ja miehiin, en tässä tutkielmassa paneudu tämän jaon ulkopuolisiin tapoihin jäsentää sukupuolta.

Suoran halventamisen ja kontrolloinnin lisäksi naisviha voi olla myös hyväntahtoisuuteen kiedottua naisten palkitsemista patriarkaalisten, naisstereotypian mukaisten normien täyttämistä. Tällainen kehujen kaltaisina palkitsemisina ilmenevä naisviha ei täytä vihapuheen kriteereitä, mutta se on kuitenkin vahingollista ja ylläpitää naisten alisteista asemaa yhteiskunnassa. (Mohseni 2021, 40–41.) Sisäistetyllä naisvihalla tarkoitetaan naisten itseensä ja toisiin naisiin kohdistamaa tiedostettua tai tiedostamatonta naisvihaa, joka on sisäistetty ja opittu yhteiskunnassa kasvamisen myötä. Sisäistetty naisviha voi näkyä esimerkiksi

syömishäiriökäyttäytymisenä, oman seksuaalisuuden rajoittamisena, jatkuvana ulkonäön tarkkailuna tai muiden naisten käyttäytymisen ja olemisen tapojen kritisoimisena. (Kantola 2012, 85; Storm 2017, 150.) Naisvihaa eivät siis harjoita pelkästään miehet tai ääriliikkeiden kannattajat, vaan myös naiset itse sekä itsensä maltillisiksi mieltävät saattavat ylläpitää ja uusintaa epätasa-arvoistavaa kulttuuria jopa tiedostamattaan.

Naisvihaan on viime vuosina kiinnitetty yhä enemmän huomiota, joten ilmiöstä on tullut näkyvämpi. Sitä ilmenee kaikkialla yhteiskunnassa ja paljon erityisesti internetissä. Tutkimuksessa saatetaan käyttää käsitettä netin naisviha (*online misogyny*) tutkittaessa naisvihaa internetympäristöissä. Kuten muunkin vihapuheen kohdalla digitaalinen teknologia ei pelkästään kasaa yhteen ja kierrätä jo olemassa olevia naisvihan muotoja vaan myös luo uusia. Rärkeimpiä internetin mahdollistamia naisiin kohdistuvan väkivallan muotoja ovat intiimien kuvien jakaminen, nettivainoaminen, kuvamanipulaatio ja hakkerointi. (Ging & Siapera 2018, 516.) Teknologian kehittyessä väkivaltaa ja naisvihaa voidaan tuottaa yhä uusilla tavoilla. Jo nykyteknologialla voidaan tehdä esimerkiksi uskottavaa deepfake-pornoa eli manipuloituja pornosisältöjä, jotka on tehty liittämällä toisen henkilön kasvot pornonäyttelijän vartaloon. Uhrit ovat usein julkisuuden henkilöitä, mutta uhriksi voi joutua kuka tahansa. (Rawles 2022.)

Suoraa ja vakavaa väkivaltaa ja häirintää lievemmissä muodoissa netin naisviha ilmenee naisia vähäpätöisempinä pitävinä asenteina ja näkyy muun muassa vihapuheena sosiaalisen median ja lehtijuttujen kommenttikentissä sekä keskustelupalstoilla. Nettikeskusteluissa naisviha voi näkyä muun muassa raiskausfantasioina, naisten tai tyttöjen ulkonäön kommentoimisena, seksuaalisointina sekä sukupuolittuneiden ja seksuaalisoivien haukkumasanojen käyttämisenä (Sakki & Martikainen 2022.). Joidenkin tutkimusten mukaan miehet kohtaavat nimittelyn ja fyysisten uhkauksien kaltaista nettihäirintää hieman naisia useammin, mutta naisiin kohdistuu paljon enemmän ja vakavammin sukupuolittunutta ja seksuaalista häirintää (Ging & Siapera 2018, 515). Netissä piilee naisvihaa sisäänrakennetustikin esimerkiksi sosiaalista mediaa ohjaavissa algoritmeissa ja sosiaalisen median alustojen toimintaan vaikuttavassa politiikassa (mt., 516.)

Politiikan kentällä naisille ja miehille asetetut sukupuolistereotyyppit ja -roolit ovat vahvasti läsnä. Stereotyyppisesti miehet nähdään naisia rationaalisempina, jämäkämpinä, vahvempina ja tunteellisesti vakaampina, ja tämä heijastuu myös käsityksiin politiikan eri kentistä. Sosiaali- ja terveystieteiden politiikka sekä koulutuspolitiikka nähdään naisille sopivina sektoreina, kun taas talous- ja turvallisuuspolitiikka nähdään maskuliinisempina ja paremmin miehille sopivina. (Sakki & Martikainen 2022.) Poliitikoista syntyy lukuisia erilaisia oletuksia ja mielikuvia jo pelkän sukupuolen perusteella, ja tämä näkyy äänestyskäyttäytymisessäkin (Sanghvi &

Hodges 2015, 1677). Tutkimusten mukaan naisia pidetään muun muassa epärehellisempinä ja liioittelevampina kuin miehiä (Funk & Coker 2016, 466–467).

Tämän lisäksi stereotypiat näkyvät siinä, millaisen kuvan media poliitikoista antaa ja kuinka heistä julkisesti keskustellaan. Miespoliitikkojen kohdalla huomio ja kritiikki kohdistuu useimmiten heidän ajamaansa politiikkaan tai muuhun asiasisältöön, kun taas naispoliitikkojen kohdalla kiinnostusta herättävät enemmän ulkonäkö, ikä ja perhesuhteet (Sanghvi & Hodges 2015, 1676–1677; Sakki & Martikainen 2022).

Politiikka henkilöityy enemmän ja enemmän, ja ulkonäöstä on tullut tärkeä kampanjoinnin väline. Kaikki hiustyylistä ja meikistä kenkiin ja solmion väriin on valjastettu politiikan markkinoinnille, ja ne vaikuttavat sekä poliitikosta ja puolueesta välittyvään kuvaan että kansalaisissa herääviin tunteisiin. Ulkonäköön kiinnitetään paljon suurempaa huomiota naispoliitikkojen kohdalla. Ulkoiseen olemukseen keskittyminen objektivoi eli esineellistää naispoliitikkoja, ja usein ulkonäön nähdään kertovan jotain naispoliitikon kyvykkyydestä ja älykkyydestä. Painon, hiusten, vaatevalintojen ja käsilaukun kaltaisiin yksityiskohtiin keskittyminen riisuu naispoliitikon toimijuuden ja pelkistää hänet objektiksi, joka yleensä ymmärretään taitamattomana, kykenemättömänä ja vähäarvoisena. (Nussbaum 1995, 257; Sanghvi & Hodges 2015, 1676, 1683–1685; Funk & Coker 2016, 456; Morris, Goldenberg & Boyd 2018, 1302.)

Politiikan ulkonäkökeskeisyys liittyy laajempaan yhteiskunnassa vallitsevaan kytkökseen ruumiin ja hyväksyttävyyden välillä. Ruumiin fyysisten ominaisuuksien, kuten muodon, koon, lihaksikkuuden, painon ja pituuden ajatellaan kertovan jotain ihmisen persoonasta, sosiaalisesta asemasta ja moraalista kaltaisista henkisistä ominaisuuksista. Ulkomuotoon kohdistuva arvostelu ja kommentointi ovat hyvin sukupuolittuneita, sillä naisruumis nähdään esteettisenä ja sosiaalisena tekijänä siinä missä miesruumiita arvioidaan lähinnä toimintakyvyn, voiman ja suorituskyvyn perusteella. (Harjunen 2012, 241.) Tämä erilainen asennoituminen heijastuu naisruumiiden vahvempana kontrollointina ja tarkempina hyväksyttävän ulkonäön kriteereinä. Ihanteellinen ja normit täyttävä naisruumis on pitkään ollut hoikka, kiinteä ja pienikokoinen.

Naispoliitikoille kohdistetaan usein paradoksaalisia vaatimuksia, sillä naisille ja poliitikoille asetetut vaatimukset ovat usein ristiriidassa keskenään. Naisille asetetun roolin täyttääkseen heidän tulisi olla alati mieskatseelle feminiinisiä, kauniita ja viehättäviä, luonteeltaan lempeitä, helposti lähestyttäviä, sovittelevia ja alistuvia. (Sanghvi & Hodges 2015, 1685–1686). Ollakseen päteviä poliitikkoja ja menestyäkseen urallaan, naispoliitikkojen tulisi kuitenkin omaksua vahvuuden, kunnianhimon, jämäkkyyden ja päättäväisyyden kaltaisia maskuliiniseksi miellettyjä piirteitä ja välttää liiallista feminiinisyttä (Hall & Donaghue 2013, 633). Sukupuolittuneita ristiriitoja liittyy myös naispoliitikkojen perhe- ja työelämään. On tavanomaista, että

perheellisiltä naispoliitikoilta kysytään, kuinka he huolehtivat lapsistaan työn ohessa. Heidän tulisi olla samanaikaisesti vahvoja politiikan johtajia, välittäviä ja perhekeskeisiä äitejä sekä hyviä vaimoja. (Sanghvi & Hodges 2015, 1687.) Nämä mahdottomat ja paradoksaaliset odotukset antavat vaikutelman, että naiset eivät yksinkertaisesti kuulu politiikkaan.

Tutkimusta johtotehtävissä työskentelevistä naisista ja heidän sijoittumisestaan naiseuden ja johtajuuden ristipaineeseen on tehty paljon, mutta kaikki eivät kuitenkaan allekirjoita ilmiötä näin yksiselitteisenä. Esimerkiksi Schneider ja Bos (2014) haastavat tyypillistä käsitystä siitä, että naispoliitikot nähdään samanlaisina kuin muutkin naiset ja näin ollen sopimattomampina maskuliinisia piirteitä vaativiin johtotehtäviin. Schneider ja Bos ovat pohtineet, että kenties naispoliitikko onkin omanlaisensa naisen alatyyppejä, jota koskevat erilaiset stereotyyppit ja ennakkoletukset kuin naisia yleensä. Schneiderin ja Bosin artikkeli (2014) perustuu yhdysvaltalaisille yliopisto-opiskelijoille tehtyyn kyselytutkimukseen, jonka mukaan vastaajat liittävät naispoliitikkoihin erilaisia adjektiiveja kuin naisiin yleensä. Naisia mutta ei niinkään naispoliitikkoja kuvaavia adjektiiveja ovat tulosten mukaan esimerkiksi huolehtivaisuus, äidillisuus, kauneus, tunteellisuus ja myötätuntoisuus. Selkeitä naispoliitikkoja kuvaavia adjektiiveja ei tutkimustuloksista juuri löytynyt, mutta naispoliitikkoja vaikuttaa määrittävän pikemminkin puutteet kuin vahvuudet. Heihin ei tutkimuksen mukaan juurikaan liitetä naisille tyypillisiä, positiivisia nähtyjä ominaisuuksia, eikä heillä myöskään nähdä olevan niin paljon hyviä piirteitä kuin miespoliitikoilla. Miespoliitikkoihin liitettiin ylipäätään enemmän adjektiiveja, ja heidät nähdään esimerkiksi kyvykkäämpinä ja johtajamaisempina kuin naiskollegansa. (Mt., 259.) On hyvä ottaa huomioon, että tämä tutkimus on tehty Yhdysvalloissa ja vastaajat ovat yliopisto-opiskelijoita, eivätkä tulokset siis välttämättä ole yleistettävissä Yhdysvaltojen ulkopuolelle tai kansalaisiin yleensä. Nämä tutkimustulokset kuitenkin todentavat sitä, että naisten on vaikeaa löytää luontevaa paikkaa politiikasta, eikä heidän nähdä istuvan yksiselitteisesti mihinkään malliin. Naispoliitikko on jollain tasolla 'kummajainen', erilainen.

2.2.2 Sanna Marin ja Marinin hallitus vihapuheen kohteina

Naisjohtajiin ja -poliitikkoihin kohdistuva naisviha ja muut haasteet ovat läsnä myös Suomessa, vaikka Suomea usein pidetään sukupuolten tasa-arvon mallimaana. Yli satavuotisen historian aikana Suomella on ollut vain yksi naispresidentti, Tarja Halonen, sekä kolme naispääministeriä: Anneli Jäätteenmäki, Mari Kiviniemi ja Sanna Marin. Pääministerinä Marin toimi kolmikosta kaikista pisimpään, miltei kolme ja puoli vuotta. Jäätteenmäki toimi pääministerinä vain 69 päivää ja Kiviniemi 366 päivää (Pitkäranta 2020). Valtion vaikutusvaltaisimmat positiot ovat siis tyypillisesti kuuluneet miehille.

Niin sanottuja lasikattoja rikottiin useampi, kun viisikkonakin tunnettu viidestä naisesta koostunut Marinin hallitus aloitti toimintansa 10.12.2019. Marin nousi uutisotsikoihin ulkomailla asti, sillä hän oli Suomen kolmas naispääministeri sekä maailman nuorin pääministeri. Reilu kuukausi myöhemmin maailman nuorimman pääministerin titteli kuitenkin siirtyi itävaltalaiselle Sebastian Kurzille, joka valittiin 33-vuotiaana liittokansleriksi Marinin ollessa 34-vuotias (Nurminen 2020). Suomen nuorimman pääministerin titteli Marinilla kuitenkin pysyi.

Hallitus ja Marin saivat positiivisten reaktioiden ohella osakseen paljon myös kritiikkiä, naisvihaa ja vihapuhetta (esim. Van Sant, Fredheim & Bergmanis-Koräts 2021). Viidestä naisministeristä koostuvaa hallitusta kutsuttiin etenkin sosiaalisessa mediassa viisikon lisäksi huulipuna- ja tyttöhallitukseksi, jotka ovat halventavia ja naisvihamielisiä nimityksiä. Eduskunnan sisältä etenkin perussuomalaiset ovat kritisoineet Marinin hallitusta, mikä sinänsä on oppositiopuolueen tehtävä. Kritiikki ja pilkanteko on kuitenkin toisinaan ollut asiatonta ja hallituksen politiikkaan liittymätöntä. Huhtikuussa 2021 perussuomalaiset julkaisivat Suomen uutiset - Youtube-kanavallaan "Get over it!" nimisen satiiriksi tai parodiaksi luokiteltavan kuntavaalikampanjavideon (Suomen uutiset 2021), jonka erilaisia naisvihamielisiä elementtejä Pettersson ym. (2022) analysoivat tarkasti artikkelissaan. Videoilla esiintyy karikatyyrihahmot kaikista Marinin hallituksen ministereistä, jotka esitetään ylimielisinä, vallanhimoisina, typerinä, turhamaisina, irrationaalisina, naiiveina ja hysteerisinä. Erityisesti Marin on naisvihamielisen parodian kohteena, ja häntä esittävä hahmo alistaa miehiä koko olemustaan ja ulkonäköään hyödyntäen.

Pääministerikautensa aikana Mariniin kohdistui suurta mediahuomiota ja toisinaan hän oli myös mediakohujen ja kiivaiden nettikeskusteluiden keskipisteenä. Lehdistö ja sosiaalinen media ruotivat muun muassa Marinin pukeutumista, aamupalojen kustannuksia, sosiaalisen median käyttöä ja juhlimista. Marinin mediakohuista tämän tutkimuksen analyysiosiossa nousevat esiin jakkukohuksi ja aamiaiskohuksi nimittämäni tapaukset, jotka herättivät suurta keskustelua ja monia uutisia.

Jakkukohulla viitataan mediakohuun ja runsaaseen sosiaalisen median kommentointiin liittyen Trendi-lehden syksyllä 2020 julkaisemaan kuvaan, jossa Sanna Marin esiintyy Kalevala-kaulakorussa ja mustassa jakkupuvussa, jonka alla ei ole paitaa tai rintaliivejä. Kuvassa näkyy kiinni olevan jakkupuvun kaula-aukosta paljasta ihoa. Kuva on yleisesti herättänyt naisvihamielistä keskustelua etenkin avaran kaula-aukon sopimisesta pääministerin arvoasemassa olevalle henkilölle. Toisaalta kritiikki sai aikaan myös naisvihaa vastustavan vastareaktion, kun sosiaaliseen mediaan alkoi ilmestyä Marinin jakkukuvaa mukailevia kuvia #imwithsanna-hashtagin alle. (Vedenpää 2020.)

Aamiaiskohuna tai 'aamiaisgatena' lehdistössäkin tunnettu iso keskustelunaihe syntyi lehdistön uutisoidessa Marinin ja tämän perheen käyttämästä verottomasta

ateriaedusta, kun he olivat asuneet pääministerin virka-asunnossa Kesärannassa. Etuuteen kuului aamiaistarvikkeiden ja kylmien aterioiden hankkiminen asunnolle verovaroin. Ateriaetu perustuu Valtioneuvoston kanslian ohjeistukseen, ja se on ollut tarjolla myös aiemmille 2000-luvun pääministereille. Marinin kaudella etuutta kuitenkin käytettiin huomattavasti enemmän kuin aiempien pääministereiden aikana. (Liski 2021; Strömberg & Piirainen 2021.) Asiaa käsiteltiin pitkään eri medioiden, asiantuntijoiden, sosiaalisen median vaikuttajien ja kansalaistenkin kesken. Keskustelussa heräsi kysymyksiä etenkin siitä, kuuluuko Suomen pääministerin saada työetuutena ilmaisia aamupaloja ja jos kuuluu, missä rajoissa ja tulisiko siitä maksaa veroa.

Sanna Mariniin liittyvää tutkimusta on tehty eri tieteenaloilla ja usein menetelmin opinnäytteiden muodossa. Sessi Trapnowski (2022) tarkastelee poliittisen historian maisterintutkielmassaan Jacinda Ardernista, Sanna Marinista ja Kamala Harrisista julkaistuja sanoma- ja aikakauslehtien uutisia sukupuolen näkökulmasta. Eetu Pernun valtio-opin maisterintutkielma (2021) taas tarkastelee Marinista tehtyjä nettimeemejä Ylilauta-keskustelualustalla. Anna-Kaisa Koskelo analysoi suomen kielen maisterintutkielmassaan (2022) Marinin hallitukseen liittyviä diskursseja Twitterissä hallituksen nimittämisen jälkeen. Ella-Maria Suhonen (2021) taas tuo vertailevaa näkemystä mies- ja naispääministerin lehti uutisointiin vertailemalla Helsingin Sanomien juttuja Sanna Marinista ja Alexander Stubbista. Ella Liimataisen (2021) valtio-opin kandidaatintutkielma tarkastelee Marinin hallitukseen kohdistuvaa sukupuolikeskeistä keskustelua Twitterissä kriittisen diskurssianalyysin ja Foucault'n tuottavan vallan käsitteiden kautta, joten tutkimuksemme on hieman saman tyyppistä. Opinnäytteiden ohella erityisesti Inari Sakin ja Jari Martikaisen (2022) artikkeli Marinin jakkukohuun liittyvästä naisvihamielisestä Vauva.fi-keskustelufoorumien keskustelusta on hyvin lähellä tätä tutkielmaa.

Erona aiemmin tehtyihin tutkimuksiin tarkastelen tässä tutkielmassa koko Marinin hallituksen sijaan spesifisti Mariniin kohdistuvaa naisvihaa. Marinaa koskevaa tutkimusta ei ole aiemmin tuotu vihapuheen viitekehykseen ja oikeistopopulistisen nettikeskustelun ympäristöön, joten teen tutkielmallani merkittävän kontribuution vihapuheen ja naisvihan tutkimuksen tutkimuskentälle. Käyttämäni aineisto on myös vähemmän aikasidonnainen kuin esimerkiksi Liimataisen sekä Sakin ja Martikaisen tutkimukset. Tällä tutkielmalla pyrin valottamaan sitä, millaista naisvihamielistä vihapuhetta Mariniin yleisemmällä tasolla kohdistui Hommaforumin kaltaisessa nettiympäristössä. Tätä tutkielmaa voi pitää tapaustutkimuksena naispoliitikkoihin kohdistuvasta vihapuheesta, ja muut aiheita käsittelevät tutkimukset voivat siten hyötyä sen tuloksista.

2.3 Hommaforum kaikukammiona ja Overtonin ikkunan kääntäjänä

Vihapuhetta ilmenee internetissä monilla alustoilla. Tutkimusaineistoni on kerätty Hommaforumilta, jonka historiasta ja toimintamekanismista kerron tässä alaluvussa. Hommaforum on nähdäkseni relevantti tutkimuskohde, sillä sen käyttäjäkunta on suhteellisen suuri ja alustana se on vaikutusvaltainen. Hommaforum tarjoaa samanmielisille, maahanmuuttoa vastustaville henkilöille turvallisen paikan ajatusten jakamiselle ja keskustelulle. Harmittoman juttelupaikan ohella alusta toimii kaikukammiona ja alustana, joka mahdollistaa äärioikeistolaisen ideologian levittämisen ja käyttäjien mobilisoinnin poliittiseen aktiivisuuteen. Hommaforumin kytköksiä perussuomalaisiin todistaa etenkin kytkökset poliitikko Jussi Halla-ahoon ja hänen poliittiseen nousuunsa.

Hommaforum, lyhyemmin Homma (hommaforum.org), on suomalainen internetin keskustelupalsta, joka perustettiin vuonna 2008 Halla-ahon Scripta-blogin vieraskirjassa kirjoittavien aktiivien toimesta (Hommaforum 2018). Scriptan lisäksi Hommaforumin synnylle tärkeässä roolissa oli myös kansallismielinen Suomen Sisu-järjestö (Mäkinen 2013, 12). Suomalainen Hommaforum ja muista maista löytyvät vastaavat keskustelualustat ilmentävät oikeistopopulismin nousua ja maahanmuuttokeskustelun kärjistymistä. (Hatakka 2017, 2023).

Scripta-blogi perustettiin vuonna 2003, ja sen uusin postaus on vuodelta 2019, vaikkakaan montaa kirjoitusta ei ole julkaistu vuoden 2015 jälkeen (ks. Halla-aho). Suurin osa Scriptan kirjoituksista kietoutuu maahanmuuttovastaisuuden ympärille, johon kuuluu muun muassa 'islamisaation' ja 'monikulturismin' kritisoiminen. Kirjoitustensa takia Halla-aho sai 2000-luvun alussa syytteen kiihottamisesta kansanryhmää vastaan, ja blogikirjoituksista puhutaan yhä silloin tällöin mediassa ja tutkimuskentällä. Halla-aho sai blogiseuraajien keskuudessa lempinimen 'mestari', ja lopulta hän kipusi Timo Soinin tilalle Perussuomalaiset-puolueen puheenjohtajaksi tuoden samalla maahanmuuttovastaisuuden vahvemmin Suomen poliittiseen keskusteluun. (Saresma & Tulonen 2020, 141.)

Scripta-blogissa ja sen vieraskirjassa kehitetyt käsitteet ja keskustelut siirtyivät myös Hommaforumille, joka on nykyään Suomen merkittävin maahanmuuttovastaisen keskustelun internetalusta. Suosionsa huipulla alusta oli alkuaikoinaan vuosina 2009–2011. (Mäkinen 2013, 12.) Tämän tekstin kirjoitushetkellä keväällä 2023 Hommaforumilla on tilastojen mukaan lähes 11 500 rekisteröitynyttä käyttäjää ja päivittäin julkaistaan keskimäärin lähes 700 uutta viestiä. Sukupuolensa ilmoittaneista käyttäjistä selvä enemmistö on miehiä, sillä vain noin joka seitsemäs käyttäjä on nainen, eikä muita vaihtoehtoja anneta. (Hommaforum 2023.) Maahanmuuttovastaisesta lähtökohdastaan huolimatta Hommaforumilla keskustellaan myös monenlaisista muista aiheista.

Silloin tällöin Hommaforum mainitaan julkisessa keskustelussa eikä yleensä positiivisessa valossa. Esimerkiksi marraskuussa 2022 poliitikko Mikko Kärnä (kesk.) ympärille syntyi mediakohu liittyen hänen kärkkäisiin välikommentteihinsa ja -huutoihinsa saamelaiskäräjälakia käsitelleessä eduskunnan istunnossa sekä Kärnä saamelaisvastaista menneisyyttä valottavaan Twitter-keskusteluun. Twitterissä paljastui, että Kärnä on pitänyt jo lakkautettua Lapinleuku-nimistä kansallismielistä blogia sekä kirjoittanut aktiivisesti samalla käyttäjänimellä Scriptan vieraskirjassa ja Hommaforumilla. (Hanska 2022.) Helmikuussa 2023 paljastui, että vuonna 2020 tapahtuneesta perussuomalaisen vaalipäällikkö Pekka Katajaan kohdistuneesta murhayrityksestä tuomittu Juha Lindroos oli ennen tekoa jakanut Hommaforumilla aktiivisesti vuosien ajan radikaaleja äärioikeistolaisia näkemyksiään (Rimpiläinen 2023). Hommaforum on mahdollisesti ollut yksi Lindroosin radikalisoitumisen paikka.

Vihapuhetutkimuksessa on arvioitu, että Hommaforum ja Ylilauta sisältävät huomattavasti enemmän vihapuhetta kuin muut suomalaiset internetalustat. Tarkkojen vihapuhemäärien arvioiminen kummallakin alustalla on kuitenkin vaikeaa, koska ne estävät hakubottien käytön ja tutkijoiden on pakko kerätä aineisto käsin. (Kettunen & Paukkeri 2021.) Kuten muutkin avoimet keskustelualustat, toimii Hommaforum asiallisen keskustelun lisäksi myös areenana rasististen ja muuten ennakkoluuloisten asenteiden ilmaisemiselle. Vaikka Hommaforumia ei voikaan siis tästä syystä luokitella täysivaltaisesti vihasivustoksi, on selvää, että sivustolla esiintyy paljon erilaista vihapuhetta. (Hatakka 2017, 2027.)

Ihmisten käyttäytymistä internetissä ja internetyhteisöjen muodostumista erilaisten intressien ympärille on tutkittu monista näkökulmista. Jo 2000-luvulla huomattiin, että ihmisten luontainen taipumus hakeutua samanmielisten seuraan näkyy myös internetissä. Niin julkisessa keskustelussa kuin tutkimuksissakin puhutaan paljon kaikukammiksi (*echo chamber*) kutsutusta ilmiöstä, jossa joukko samanmielisiä ihmisiä kerääntyy samaan paikkaan keskustelemaan ja vain tietyt ajatukset, tiedot ja uskomukset tulevat esiin. (Dubois & Blank 2018, 729; van Dijk & Hacker 2018, 66, 97–98.) Tällaisena kaikukammiona voidaan pitää esimerkiksi Hommaforumia, jolla heidän omien sanojensa mukaan 'maahanmuuttokriittiset' ihmiset keskustelevat keskenään ilman, että toisenlaista ajatusmaailmaa edustavat ihmiset liittyisivät keskusteluun ja haastaisivat foorumilla esitettyjä näkemyksiä.

Vaikka kaikukammiot sinänsä ilmentävät ihmisten luontaisia taipumuksia, haittavaikutuksena niiden on huomattu lisäävän polarisaatiota ja vahvistavan ryhmäidentiteettejä, jotka voivat rakentua esimerkiksi poliittisten näkemysten ympärille. Kaikukammioihin muodostuvat myös siten omat vallitsevat norminsa. (Gillani ym. 2018, 8823–8824.) Tämän voi nähdä demokratiaan kuuluvan moniarvoisuuden ideaalin vastaisena ilmiönä. Ihanteellisessa tilanteessa eri taustoista tulevat ja erilaisia näkemyksiä edustavat ihmiset ja organisaatiot keskustelisivat

keskenään ja muodostaisivat mielipiteensä moniarvoisessa, julkisessa tilassa, esimerkiksi internetissä (van Dijk & Hacker 2018, 84–85). Kaikukammiossa uusille ajatuksille altistumisen ja ajattelun avartumisen sijaan jo tutut ajatukset toistuvat ja vahvistuvat samanmielisten kanssa keskustellessa. Vahvistuessaan mielipiteet voivat kärjistyä ja pahimmillaan muuttua radikaaleiksi. Näistä vaaroista huolimatta kaikukammioista puhuttaessa on syytä tiedostaa, että ihmiset yleensä kaikukammioihin kuulumisen ohella liikkuvat myös muilla sivustoilla ja kuluttavat esimerkiksi radion, television ja lehdistön tuottamia monipuolisia sisältöjä (Dubois & Blank 2018, 732–734). Tällaisten sisältöjen kuluttaminen voi haastaa vahvojakin mielipiteitä ja ennaltaehkäistä radikalisoitumista.

Kaikukammion lisäksi politiikan tutkimuksessa käytetty teoria Overtonin ikkunasta soveltuu Hommaforumin tarkasteluun. Amerikkalaisen politiikan tutkijan Joseph P. Overtonin kehittämä Overtonin ikkuna kuvaa poliittista hyväksyttävyyttä. Perusajatuksena on, että Overtonin ikkuna kattaa tietystä ajassa yhteiskunnassa vallitsevat, suositut, järkevät sekä hyväksyttävät normit, ajatukset ja mielipiteet. Ikkunan eli hyväksyttävän alueen ulkopuolelle jäävät radikaalit ja ajattelemattomissa olevat asiat. Tätä ikkunaa voidaan kuitenkin erilaisten kommunikaatiokeinojen kautta laajentaa, supistaa tai siirtää esimerkiksi niin, että aiemmin äärimmäisinä tai käsittämättöminä pidetyt ajatukset tulevat yhteiskunnan hyväksymiksi ja uudeksi normaaliksi. (Izquierdo-Montero, Laforgue & Abril-Hervás 2022, 223.)

Erilaiset tahot ja etenkin poliittiset ääriyhmät yrittävät jatkuvasti liikuttaa Overtonin ikkunaa esimerkiksi mediatilaa, sosiaalista mediaa ja poliittisia vaikutuskeinoja hyödyntämällä (Izquierdo-Montero, Laforgue & Abril-Hervás 2022, 223). Hommaforumilla keskustellaan useista kiistanalaisistakin asioista ja tuodaan esiin esimerkiksi EU- ja maahanmuuttovastaisia mielipiteitä, jotka voidaan mieltää valtavirrasta poikkeavina ja jopa radikaaleina. Hommaforum on siis nähtävissä keskustelualustana ja ajatusten kehittämisen paikkana, joka pyrkii poliittisiin muutoksiin ja Overtonin ikkunan siirtämiseen esimerkiksi maahanmuuttovastaisempaan suuntaan. Saman voi nähdä koskevan naisvihamielisten asenteiden levittämisen ja naisten poliittisen aseman heikentämisen tavoitteita.

Tässä valossa tutkimukseni Hommaforumilla esiintyvistä Sanna Mariniin kohdistuvasta vihapuheesta asettuu viitekehukseen, jossa vihapuhetta sisältävät keskustelut venyttävät jatkuvasti erilaisten näkemysten ja niiden ilmaisun sosiaalisen hyväksyttävyyden rajoja. Siten ne voivat vaikuttaa osallistujien poliittisten kantojen ja vaikutuskeinojen siirtymiseen kohti kovempia ja mahdollisesti vaarallisiakin arvoja. Tällaista keskusteluympäristöä ja siinä käytyjä keskusteluja analysoimalla on mahdollista tuottaa tietoa, jonka avulla vihapuheen dynamiikkaa voidaan ymmärtää paremmin ja vihapuhetta tuottavien ja levittävien ryhmien vaikutuskeinojen tunnistaminen on helpompaa.

3 AINEISTO JA METODOLOGIA

Tässä luvussa esittelen tutkimusasetelmani, tutkimusaineistoni sekä tutkimusmenetelmäni ennen kuin siirryn analyysiin. Ensimmäisessä alaluvussa käyn läpi tutkimuskysymykseni, toisessa alaluvussa esittelen Hommaforumilta keräämäni aineiston ja kolmannessa alaluvussa käsittelen metodologiaa, joka tässä tutkielmassa koostuu kriittisestä diskurssianalyysistä ja retorisesta analyysistä. Kolmannessa alaluvussa kerron myös lyhyesti analyysiprosessini kulun.

3.1 Tutkimusasetelma

Tarkastelen tässä tutkielmassa pääministeri Sanna Mariniin kohdistunutta vihapuhetta ja naisvihaa Hommaforum-keskustelualustalla. Tavoitteenani on selvittää, kuinka Hommaforumilla käyty keskustelu kytkeytyy tiettyihin sukupuolta ja valtasuhteita tuottaviin ja toistaviin asetelmiin ja stereotypioihin. Tarkastelen tutkimusaihetta kahden tutkimuskysymyksen avulla. Olen muotoillut ne seuraavasti:

- 1) Millaisia Sanna Mariniin kohdistuvia vihapuhediskursseja Hommaforumilla esiintyy?
- 2) Millaista naisvihaa Hommaforumin keskustelussa ilmenee?

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen avulla tarkastelen Hommaforumilla esiintyvää vihapuhetta yleisemmällä tasolla ja siihen liittyvien retoristen keinojen avulla, ja toinen tutkimuskysymys tuo mukaan tarkasteluun naisvihan ulottuvuuden.

Tutkimusotteeni on tässä tutkielmassa teoriasidonnainen eli abduktiivinen, joka on teoria- ja aineistolähtöisen tutkimuksen välimaastossa (Pälli & Lillqvist 2020, 387). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että olen käyttänyt teoriaa ja metodologiaa apuna tutkimuskysymysten muotoilussa, aineiston keruussa sekä aineistosta tekemiäni havaintojen analysoinnissa. Samaan aikaan olen kuitenkin antanut myös tilaa

aineistolle ja odottamattomillekin havainnoille siitä. En siis ole tehnyt aineiston keräämistä ja analysointia pelkän teorian kautta, vaan tutkimusasetelma ja analyysiprosessi ovat muodostuneet myös paljolti Hommaforumilta lukemieni viestien perusteella.

3.2 Tutkimusaineisto

Tutkimusaineistonani toimivat Hommaforumin viestit, jotka on julkaistu keskusteluketjussa ”Sanna Marinin julkisuuskuva ja mediatempaukset” (Liite 1). Ketju on aloitettu elokuussa 2020, ja tämän tekstin kirjoitushetkellä toukokuussa 2023 keskusteluun julkaistaan yhä viestejä. Keskusteluketjun pituus on lähes 4 700 viestiä, minkä takia koko keskustelun tarkastelu ei ole tarpeen tämän kokoisessa tutkielmassa. Luin 1 000 ensimmäistä keskustelun viestiä, joista aineistoon otin 460 viestiä. Rajasin aineiston sekä viestien määrään että saturaatiopisteen saavuttamiseen perustuen. Keräämäni viestit samoin kuin kaikki lukemani viestit sijoittuvat aikavälille 18.8.2020–2.6.2021.

Aloitin tutkimuksen silmäilemällä kyseistä keskusteluketjua, sillä havaitsin siinä runsaasti mahdollisesti vihapuheeksi ja naisvihaksi määriteltävää kommentointia. Tämän havainnon perusteella päädyin kohdistamaan tarkasteluni juuri kyseiseen keskusteluketjuun sekä vihapuheen ja naisvihan näkökulmaan. Keräsin aineistoon ainoastaan tavalla tai toisella Sanna Marinin henkilöön menevät, vihapuheeksi tai naisvihaksi laskettavat halventavat viestit. Viestien nimeäminen vihapuheeksi on vahvasti sidoksissa kontekstiin ja tutkijan tekemiin tulkintoihin (Neitsch, Niebuhr & Kleene 2021, 330), ja niin on myös tässä tutkielmassa. Aineiston kerääminen oli paikoitellen haastavaa, sillä kaikki viestit eivät ole yksiselitteisesti tulkittavissa vihapuheeksi, vaikka ne sisältäisivät esimerkiksi lievää ivaa. Tällaisten viestien kohdalla olen käyttänyt harkintaa ja ottanut mukaan arviointiin naisvihan näkökulman. Ilmiönä vihapuhe voi kohdistua erilaisiin kohteen henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, ja hommaforumilaisten viesteissä tällaisia Sanna Marinin ominaisuuksia ovat lähinnä sukupuoli ja ikä. Aineisto koostuu lähinnä vihapuhetta sisältävistä viesteistä, jotka voivat ilmentää esimerkiksi ikäsyryntää, naisvihaa tai yleisempää Marinin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin kohdistuvaa halveksuntaa. Selvästi suurin osa vihapuheesta on kuitenkin naisvihamielistä.

Jätin aineiston ulkopuolelle kaikki keskustelun viestit, joita en tulkinnut Mariniin kohdistuvana vihapuheena tai naisvihana. Tähän kuuluivat esimerkiksi viestit, jotka koskivat puolueita, valtion hallintoa, muita poliitikkoja tai henkilöitä tai Marinin politiikkaa. Vaikka Marinin politiikkaa välillä kritisoi kovinkin sanankääntein, on politiikan arvostelu hyväksyttävää, eikä se täytä vihapuheen kriteereitä. Vihapuhe kohdistuu henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, ei esimerkiksi

poliittisiin päätöksiin tai mielipiteisiin. Lisäksi jätin aineiston ulkopuolelle viestit, joissa jaettiin ilman kommentointia jotain Hommaforumin ulkopuolista vihamielistä sisältöä, esimerkiksi jokin Marinia koskeva uutinen, kolumni tai twiitti. Joissain tilanteissa esimerkiksi vihamielisyyttä levittävien uutisten, kolumnien tai muiden sisältöjen jakaminen ilman kommentointia voidaan laskea vihapuheen tuottamiseksi tai levittämiseksi (Saresma ym. 2022, 17), mutta en usko, että tällaisten viestien mukaan ottaminen olisi tuonut lisäarvoa tutkimukselleni.

Vihapuhe saa sitä enemmän voimaa ja vaikuttavuutta, mitä enemmän sitä toistetaan. Tämän vuoksi vihapuheen uudelleenkierrättäminen hyvässäkin tarkoituksessa, esimerkiksi vihapuhetta vastustavassa tutkimuksessa, on hieman ongelmallista, ja on hyvä miettiä, onko vihapuheen toistaminen välttämätöntä (Butler 1997, 37). Oma linjaukseni on se, että käytän sitaatteja analyysin lomassa, koska se tekee analyysistä helpommin ymmärrettävää ja havainnollistavampaa. Haluan tarkastella vihapuheessa käytettyä retoriikkaa ja metaforia, mikä jo itsessään melkein velvoittaa vihapuheeksi laskettavien ilmaisujen toistamista. Lisäksi koen, että autenttisten esimerkkien esittäminen tekee tutkimuksesta läpinäkyvämpää. En siis ole esimerkiksi korjannut viesteissä esiintyviä kirjoitusvirheitä, vaan olen liittännyt esimerkkinä toimivat tekstit tutkielmaani sellaisenaan. Joissain tilanteissa analyysin kannalta viestien turhien osien pois jättäminen on tosin ollut tarpeen.

Toinen aineistoesimerkkeihin liittyvä pohdittava asia analyysissä oli Hommaforumin keskustelijoiden anonymiteetti. Tutkimustuloksia julkaistaessa on tärkeää huolehtia luottamuksellisuuden varjelusta (Eskola & Suoranta 2014, 57). Harkinnan jälkeen päädyin tulokseen, ettei käyttäjänimien anonymisoinnille ole tarvetta, koska aineistoni mukaan lukien lähes kaikki Hommaforumin keskustelut ovat kaikkien netin käyttäjien vapaasti etsittävisissä ja luettavissa. Hommaforumin käyttäjät myös käyttävät käyttäjänimiä, joista kenenkään ihmisen oikea nimi ei paljastu.

Pyrin aineiston keruussa valitsemaan keskusteluketjusta puheenvuoroja niin monipuolisesti kuin mahdollista. Pääministerikautenaan Marin oli keskellä useampaa suurta mediakohua, joista moni kuitenkin sijoittuu ajallisesti tutkimusaineistoni ajanjakson ulkopuolelle. Aineistossani näkyy kaksi suurempaa kohua, joita kutsun nimillä jakkukohu ja aamiaiskohu (ks. luku 2.2.2). Skandaaleihin ja ihmisiä eniten puhuttavien aiheiden ympärille liittyvän keskustelun analysoinnin sijaan tutkimukseni antaa kuvan siitä, miten hommaforumilaiset keskustelivat ja asennoituivat Mariniin ylipäätään myös silloin, kun mikään tietty aihe ei synnyttänyt lukuisia uutisotsikoita.

3.3 Tutkimusmenetelmät ja aineiston analyysi

Yhteiskuntatieteellistä ja politologista tutkimusta voi tehdä monista hyvin erilaisista lähtökohdista, joihin liittyy omia tieteenfilosofisia sitoumuksia (Tuomi & Sarajärvi 2018, 14–15). Tarkastelen tässä tutkielmassa vihapuhetta puheella tekemisen ja diskurssien viitekehyyksessä, minkä vuoksi tutkielmani nojaa sosiaalisen konstruktionismin ajatusperinteeseen. Sosiaalinen konstruktionismi tarkoittaa kielellisten ilmaisujen näkemistä sekä sosiaalisesti tuotettuina että todellisuuden tuottajina. (Gralewski 2011, 156; Eskola & Suoranta 2014, 77.) Kieli ja sen käyttö eivät siis pelkästään heijastele ihmisten näkemyksiä vaan muokkaavat, levittävät ja luovat niitä, ja siten sillä on merkittävä rooli sosiaalisten ilmiöiden tutkimisessa.

Hyödynnän tässä tutkimuksessa kahta kvalitatiivista tutkimusmenetelmää, jotka ovat kriittinen diskurssianalyysi ja retorinen analyysi. Kriittinen diskurssianalyysi keskittyy kielenkäytön ja sen sosiaalisten merkitysten lisäksi erityisesti valtaan (Gralewski 2011, 156; Suoninen 2022). Sen avulla olen löytänyt erilaisia vihapuhediskursseja sekä aineistossa piileviä naisvihamielisiä valtasuhteita. Retorinen analyysi taas auttaa tarkastelemaan sanavalintojen ja argumenttien kaltaisia pienempiä nyansseja vihapuhediskursseissa. Seuraavissa osioissa kerron lisää kriittisestä diskurssianalyysistä ja retorisesta analyysistä sekä siitä, miten olen niitä hyödyntänyt analyysissäni.

3.3.1 Kriittinen diskurssianalyysi

Ensimmäinen tässä tutkielmassa käyttämäni tutkimusmenetelmä on kriittinen diskurssianalyysi. Menetelmänä diskurssianalyysi ei ole selkeäraajainen, vaan sen voi ymmärtää pikemminkin väljänä teoreettisena viitekehyyksenä, jolle erilaiset sovellukset ja painopisteet ovat mahdollisia (Wodak 2002, 7–8; Jokinen, Juhila & Suoninen 2016, 21). Kriittisellä diskurssianalyysillä tutkittavaksi soveltuvien aineistojen kirjo onkin hyvin laaja ja se rajoittuu lähinnä tutkijan mielikuvitukseen. Aineistona voi toimia erilaiset keskustelut, tekstit, videot tai kuvat. Nämä voivat olla esimerkiksi yksityishenkilöiden, poliittisten päättäjien, instituutioiden, nettikirjoittajien tai toimittajien tuottamia. (Pälli & Lillqvist 2020, 386–387.) Vaikutteita diskurssianalyysi on saanut muun muassa filosofi Michel Foucault'n ajattelusta, keskustelunanalyysistä, kielentutkimuksesta, sosiaalipsykologiasta, etnometodologiasta ja retoriikan tutkimuksesta (Wodak 2002, 6; Wodak & Meyer 2016, 1; Suoninen 2022).

Perusajatus diskurssianalyysin taustalla on se, että kiinnostuksen kohteena ovat diskurssit, eli kieli ja kielenkäyttö, joiden kautta rakennamme, merkityksellistämme, uudistamme ja järjestämme sosiaalista todellisuutta. Tarkoituksena ei niinkään ole analysoida sitä mitä sanotaan, vaan sitä miten sanotaan. (Jokinen, Juhila & Suoninen

2016, 21–22; Pälli & Lillqvist 2020, 374.) Tarkastelussa ovat erilaiset diskurssit, joilla voidaan tarkoittaa säännönmukaisia systeemejä tai tietystä näkökulmasta rakennettuja merkityksellistämisen tapoja, joiden kautta järjestämme sosiaalista todellisuutta. Diskurssit ovat kielellisiä ja kulttuurisia resursseja, jotka ovat kytköksissä erilaisiin vuorovaikutuksellisiin ja yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Toisinaan diskurssi-termiä käytetään laajasti tarkoittamaan tilanteista ja vuorovaikutuksellista kielenkäyttöä. (Suoninen 2022.)

Erilaisia diskurssianalyysin osasuuntauksia voi luokitella kriittiseen ja analyttiseen diskurssianalyysiin sekä näitä molempia hyödyntäviin osasuuntauksiin. Analyttinen diskurssianalyysi tarkastelee yksityiskohtaisesti sitä, kuinka arkinen kielenkäyttö saa asioita tapahtumaan. Kriittinen diskurssianalyysi taas keskittyy siihen, kuinka kielenkäytöllä tuotetaan poliittista ja sosiaalista epätasa-arvoa ja luodaan valtasuhteita. (Suoninen 2022.) Ajatus diskurssien voimasta toistaa ja tuottaa epätasa-arvoisia valtasuhteita perustuu Foucault'n ajatuksiin tuottavasta vallasta. Hänen mukaansa valta ei ole keskittynyt vain tietyille tahoille, vaan myös alisteisessa asemassa olevat osallistuvat valtasuhteiden tuottamiseen ja ylläpitämiseen. Valta on läsnä kaikkialla ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, eikä mikään käytäntö tai toiminta ole vallan ulkopuolella. (Kantola 2012, 84.) Vallan tuottavuus näkyy siinä, kuinka valta muokkaa yksilöitä, intressejä ja identiteettejä. Esimerkiksi sana 'nainen' on vallan värittäjä, eikä vallan ulkopuolelta ole löydettävissä 'todellista' tai 'aitoa' naiseutta. Normalisoiva valta pakottaa ihmiset arvioimaan itseään sekä toteuttamaan esimerkiksi sukupuolelle asetettuja normeja ja stereotyyppioita. (Kantola 2012, 84–85.) Kriittisessä diskurssianalyysissä diskurssit toimivat tällaisten erilaisten valtasuhteiden tuottajina, toistajina ja ilmentäjinä.

Koska osa tutkielmaani on naisvihan tarkastelu, voi metodologista otettani pitää feministisenä. Vaikka kriittinen diskurssianalyysi jo itsessään asettaa kyseenalaiseksi yhteiskunnassa vallitsevat valtasuhteet ja normit, jotkut feministit puhuvat sukupuoleen ja seksuaalisuuteen kytkeytyvää valtaa tarkastellessaan feministisistä diskurssianalyysistä tai feministisistä kriittisistä diskurssianalyysistä. Nämä käsitteet sijoittuvat kriittisen diskurssianalyysin ja feministisen tutkimuksen risteyskohtaan, jossa keskiöön nousevat sukupuoli ja seksuaalisuus sekä niiden monimutkainen kytkeytyminen valtaan, politiikkaan ja ideologioihin. Kritiikin ja analyysin kohteena on patriarkaalinen yhteiskuntajärjestys ja siihen liittyvät normit. (Lazar 2005, 5–6.)

Itse kuitenkin pitäydyn tässä tutkielmassa kriittisen diskurssianalyysin käsitteessä, sillä se on feministienkin keskuudessa laajasti käytetty käsite, ja tutkimukseni painottuu hieman enemmän vihapuheeseen kuin naisvihaan. Valitsin tämän metodin, koska vihapuhetta ja naisvihaa tarkastellessani olen kiinnostunut siitä, miten Hommaforumilla käyty keskustelu kytkeytyy valtaan ja sukupuoleen, eli siihen, kuinka tiettyjä asetelmia ja stereotyyppioita tuotetaan ja toistetaan.

3.3.2 Retorinen analyysi

Käytän analyysissä diskurssianalyysin lisäksi myös retorista analyysia, joka mahdollistaa metaforien, sanavalintojen ja muiden kielellisten yksityiskohtien tarkastelun. Näkökulmasta riippuen retorisen analyysin voi nähdä joko yhtenä diskurssianalyysin muotona tai omana teoreettismetodologisena viitekehyksenään (Vuori 2023). Retoriikan käsite syntyi antiikin Kreikassa ja Roomassa, ja se yleensä käsitetään puhetaitona ja erilaisina suostuttelukeinoina (Martin 2013, 1). Retorinen analyysi on tutkimusmenetelmä, joka tarkastelee debatteja ja puhetta esimerkiksi puheen tarkoituksen, kontekstin ja vaikuttavuuden kautta. Erilaisten retoristen keinojen luokittelun ja tarkastelun kautta puheen poliittisuus tehdään näkyväksi. (Wiesner, Haapala & Palonen 2017, 67–70.) Retoriikan tutkimuksessa lähdetään siitä ajatuksesta, että puheella on aina jokin päämäärä, joka yritetään saavuttaa erilaisia retorisia keinoja hyödyntämällä (Sääskilahti 2007, 42).

Niin kutsutun klassisen retoriikan vaikutusvaltaisimpiin teorioitsijoihin kuuluvat Aristoteles ja Cicero. Heidän aikanaan retoriikka oli etenkin poliitikkojen ja sofistien harjoittamaa ja opettelemaa taitoa suostutella kuulijat väitteidensä ja näkemystensä taakse lähinnä kasvokkain tapahtuvissa tilanteissa. Uudeksi retoriikaksi kutsutaan retoriikan tutkimuksen suuntausta, joka kehittyi 1950-luvulla Euroopassa ja Yhdysvalloissa, kun Kenneth Burke, Chaïm Perelman ja Stephen Toulmin julkaisivat merkittävimmät teoksensa. Heidän työnsä myötä tutkijoilla kadoksissa ollut kiinnostus retoriikkaa kohtaan palautui. Vaikka uusi retoriikka laajentaa retoriikan kenttää, käyttää se pohjanaan klassista retoriikkaa ja erityisesti Aristoteleen ajattelua. Uuden retoriikan mukaan retoriikka ei ole vain puhujan ja yleisön välillä kasvokkain tapahtuvaa suostuttelua, vaan kaikki yhteisöllinen, yhteiskunnallinen ja poliittinen elämä nähdään retorisenä. Tarkastelun kohteena voivat olla esimerkiksi valta, demokratia tai merkkijärjestelmien sisäiset ristiriidat. (Sääskilahti 2007, 42.)

Argumentaatio on keskeinen retoriikan osa, jota voi lähestyä useista näkökulmista. Argumentaatioon perustuvan suostuttelun kautta pyritään vaikuttamaan yleisöön sekä muuttamaan sen ajatuksia ja toimintaa (Perelman 1996, 16–19). Hyvä puhuja osaa muokata argumenttejaan yleisön mukaan, sillä eri yleisöillä on erilainen tietotaso sekä erilaisia mielipiteitä ja oletuksia, joiden kautta ne puhetta tulkitsevat ja arvioivat (mt., 50–57). Jos yleisöllä on entuudestaan vastakkaisia näkemyksiä tai kriittinen suhtautuminen, vaatii vakuuttaminen enemmän suostuttelua ja perustelua. Hommaforumin kontekstissa yleisönä toimivat muut 'hommalaiset' eli foorumin jäsenet, jotka pääsääntöisesti edustavat samansuuntaisia näkemyksiä ja perusoletuksia. Tällöin hyviä perusteluja ei välttämättä tarvita siihen, että muut keskustelijat hyväksyvät esitetyt väitteet.

Aristoteles (1997, 11–12) loi retoriikan tutkimuksessa runsaasti käytetyn jaottelun eri suostuttelukeinojen välille. Hänen mukaansa puhuja voi vedota puhujan

olemukseen ja auktoriteettiin (ethos), tunteisiin (pathos) tai järkeen (logos). Joissain tilanteissa pelkkä puhujan auktoriteetti ja olemus tekevät puhujasta luotettavan. Tunteisiin vetoamisen kautta taas vaikutetaan yleisön tunnetilaan ja sitä kautta yleisön vastaanottavaisuuteen. Järkeen vedottaessa voidaan esittää tutkittua tietoa tai esimerkkejä. Ethos, pathos ja logos eivät kuitenkaan ole irrallisia tai toisiaan poissulkevia, vaan niitä voidaan käyttää samanaikaisesti (Martin 2013, 58–65). Perelman taas lähestyy argumentaatiota ja argumentteja ennen muuta toiminnan kautta (Palonen 1997a, 77), mikä itseasiassa on samansuuntainen painotus J.L. Austinin puhetekorian kanssa. Austinia voidaankin pitää yhtenä vaikuttajana uuden retoriikan kehittymiselle (Dasenbrock 1987).

Argumentaatioon liittyy paljon erilaisia tyylikeinoja, joita tarkastelen analyysissäni. Retoristen tyylikeinojen avulla vaikutetaan yleisön tunteisiin ja vastaanottavaisuuteen, koska tyylikeinot antavat koko muulle puheelle rytmin ja sävyn. Sanajärjestyksen, alku- ja loppusointujen, listojen sekä toiston kaltaisilla retorisilla rakenteilla (*rhetorical schemes*) paitsi luodaan rytmiä, myös ohjataan yleisön huomiota korostamalla ja häivyttämällä haluttuja seikkoja. (Martin 2013, 72–76.) Sanavalinnoilla taas vaikutetaan yleiseen tunnelmaan sekä yleisön reaktioon. Esimerkiksi väkivaltaan viittaavat sanat 'taistelu' ja 'raiskaus' aiheuttavat intensiivisiä reaktioita, kun taas 'katastrofi' ja 'kriisi' herättävät huolestuneisuuden tunteen. (Mt., 58–65.) Erilaisten kielikuvien käyttö elävöittää puhetta ja herättää yleisössä erilaisia mielikuvia ja reaktioita. Kielikuvia ovat esimerkiksi rinnastukset, kiertoilmaisut ja metaforat.

Metafora on kielikuva, joita esiintyy paljon tutkimusaineistossani. George Lakoff ja Mark Johnson (1980, 5) määrittelevät metaforan niin, että sen olemukseen kuuluu jonkin asian kokeminen ja ymmärtäminen jonkin toisen asian kaltaisena. Esimerkiksi lause "aika on rahaa" on metafora, jossa ajan arvokkuus ilmaistaan rinnastamalla se rahaan. Aristoteles (1997, 181) jaottelee metaforat neljään tyyppiin, joissa sana siirretään suvusta lajiin, lajista sukuun, lajista lajiin tai analogisesti. Suvusta lajiin siirtyvästä sanasta Aristoteles käyttää esimerkkiä "laivani seisoo tässä", jossa seisominen kuvastaa ankkurissa olemista. Lajista sukuun taas on sitä, että käytetään esimerkiksi sanan "paljon" sijasta sanaa "tuhansia" havainnollistamaan määrää. Lajista lajiin siirtämisestä Aristoteles antaa esimerkit "ammentaen elämän vaskella" ja "löi poikki karaistulla vaskella", joissa sanat "ammentaa" ja "lyödä" toimivat synonyymeina ja kuvaavat jonkin poisottamista. (Mt., 181.) Analogia sen sijaan on asioiden vertaamista ilman kuin-sanaa. Esimerkiksi voitaisiin sanoa "vanhuus on elämälle kuin ilta päivälle", mutta analogiana tämä lause olisi "vanhuus on elämän ilta." Analogia on tavallista rinnastusta voimakkaampi, sillä kuin-sana ilmaisee vain osittaista samankaltaisuutta. (Aristoteles 1997, 181; Martin 2013, 78.) Metaforisuus on osa ihmismielen ajatusprosesseja ja keino hahmottaa maailmaa, joten metaforat eivät ole olemassa pelkästään sanojen tasolla (Lakoff & Johnson 1980, 6).

3.3.3. Analyysin kulku

Aineiston analyysillä aineistosta tehtyjä havaintoja jäsennetään ja tiivistetään niin, että tuloksina on selkeä ja ymmärrettävä kokonaisuus. Usein valmiista aineistosta ensin rajataan tutkimusasetelman kannalta olennaiset asiat, ja vasta sen jälkeen alkaa varsinainen aineiston analyysi (Eskola & Suoranta 2014, 138; Silvasti 2014, 37). Kuitenkin ensivaikutelmilta olisi aineistoa itse kerätessä vaikea välttyä, ja niistä voi olla hyötyäkin myöhemmälle analyysille (Silvasti 2014, 38). Tutkimusasetelmaa muotoillessani luin Hommaforumin keskusteluketjun viestejä vain siitä näkökulmasta, vaikuttiko niissä esiintyvän vihapuhetta. Kun aloin varsinaisesti kerätä aineistoa, tarkastelin Hommaforumin keskustelua analyttisemmin vihapuheen näkökulmasta ja aloin ryhmitellä viestejä vapaasti useampiin pieniin kategorioihin, joille annoin työnimiä kuten "itsekkyyks" ja "ageismi". Aloitin aineiston kategorisoinnin siis jo lukiessani läpi viestiketjua ja valitsemalla siitä viestejä, jotka joko selkeästi tai mahdollisesti sisälsivät vihapuhetta. Osa viesteistä sisälsi selkeästi luokiteltavaa vihapuhetta, mutta epävarmempia tapauksia palasin tarkastelemaan myöhemmin uudestaan. Uudelleen viestejä lukiessani mietin aiempaa vahvemmin myös naisvihan roolia keskustelussa ja sitä, mitä viesteillä vallan näkökulmasta tehdään.

Aineiston keruun edetessä jatkoin kommenttien ryhmittelyä ja erilaisten kielellisten ilmaisujen merkitysten alustavaa pohdintaa. Kun toistoa alkoi olla viesteissä enemmän kuin uudenlaisia puhetapoja ja retorisia keinoja, totesin aineiston olevan tarpeeksi kattava analyysilleni. Tämän jälkeen aloin yhdistellä keskenään samantyyppisiä viestikategorioita suuremmiksi kokonaisuuksiksi ja nimetä niitä esimerkiksi nimityksillä "asema ja imago" ja "huono johtaja", jotka kuvasivat kategorioiden sisältöä. Luodessani näitä isompia kokonaisuuksia huomasin millaisia ristiriitaisuuksia ja eroja esimerkiksi "huono johtaja" ryhmään kuuluvien viestien välillä oli. Näiden sävyjen tunnistamisen myötä pystyin lopulta muodostamaan aineistosta kolme diskurssia, jotka kuvaavat keskustelussa havaitsemiani vihapuhetekoja ja kokoavat yhteen havaintoni.

4 ANALYYSI

Tässä luvussa esittelen tekemääni analyysia tutkimusaineistosta aineistoesimerkein. Analyysiosio etenee siten, että aluksi kerron aineistosta yleisesti tekemistäni havainnoista, kuten keskustelun yleisestä sävystä ja aineistona toimivien vihapuheviestien toimintalogiikasta. Tämän jälkeen olen jakanut aineiston tarkastelun löytämieni vihapuhediskurssien perusteella alalukuihin. Nämä alaluvut ovat järjestyksessä kaunis ja seksikäs androidi, ylimielinen ja huijaava Keisarinna sekä turhamainen ja typerä pissistyrkky. Kuhunkin diskurssilukuun sisältyy kolme alalukua, joissa käsittelen erilaisia diskurssien piirteitä. Tämä piirteiden tai teemojen tarkastelu mahdollistaa myös naisvihan tarkemman analysoinnin.

4.1 Yleisiä havaintoja aineistosta

Ennen yksittäisten diskurssien erottelamista ja tarkastelua kerron mielenkiintoisista seikoista, jotka kuvaavat aineistoani yleisemmällä tasolla. Aineiston perusteella Hommaforumilla yleinen kirjoitustyyli on sarkasmi ja ironia, ja näissä muodoissa myös Mariniin kohdistuvaa vihapuhetta esitetään. Tämä jättää viestin tulkinnan avoimeksi ja mahdollistaa vetoamisen väärinkäsityksiin. Vastuu siirretään lukijalle, jota voidaan syyttää tarkoituksenhakuisista ja vääristä tulkinnoista. (Vaarakallio 2017, 215.) Keskustelunsävylle yleistä on myös huumori, jota tyyppillisestikin käytetään oikeistopopulistisissa ja äärioikeistolaisissa diskursseissa (Pettersson ym. 2022, 5). Ironiaa käytetään erityisesti halventamisen ja naurunalaiseksi tekemisen tarkoituksissa ja se perustuu vahvasti siihen, että lukija tai kuulija ymmärtää mitä ironisella ilmaisulla tarkoitetaan (Martin 2013, 81).

Puheteketeorian tasolla aineistoni kautta voi ainakin jollain tasolla analysoida vihapuhetekojen perlokutionaarista ja illokutionaarista puolta. Vihapuhetekoihin sisältyy vihaa edistävä perlokutionaarinen ulottuvuus (Langton 2012, 129–130), jonka voi ajatella ilmenevän aineistossani niin, että keskustelu jatkuu ja muut käyttäjät

julkaisevat lisää vihapuhetekoja sisältäviä viestejä. Tällaisen kannustamisen ja kommentoijien yhteen tulemisen lisäksi viestit saavat tykkäyksiä ja keskustelu lukukertoja sitä enemmän, mitä kiinnostavampana lukijat ja keskustelijat keskusteluketjun kokevat. Hommaforumin kaltaisessa kaikukammiossa sisäänpäinsuuntautuneet vihapuhujat keskustelevat toistensa kanssa, eikä mielipiteitä tai vastapuhetta vihapuheteoille varsinaisesti ilmene (Saresma ym. 2022, 81). Analysoidessani eri diskursseja sekä sitä, mitä vihapuheteot ja naisvihamieliset puheteot tekevät, tarkoitan lähinnä vihapuhetekojen illokutionaarista ulottuvuutta. Illokuutiot liittyvät Hommaforumin vihapuheentuottajien tavoitteelliseen toimintaan, joka tuottaa ja toistaa naisvihamielisiä tai muuten epätasa-arvoisia patriarkaalisia valtahierarkioita sekä syrjiviä ja halveksuvia asenteita (Langton 2012; Määttä 2020, 73). Vihapuheteot eivät siis halvenna ja tee naurunalaiseksi pelkästään Marina, vaan tuottavat yleisemmälläkin tasolla käsityksiä sukupuoleen, ikään ja politiikkaan liittyvistä stereotyyppioista ja odotuksista.

Suurin osa netin käyttäjistä ei itse kirjoita postauksia tai osallistu keskusteluun, vaan pelkästään lukee muiden tuottamaa sisältöä (van Dijk & Hacker 2018, 99) ja tämä näkyy myös tarkastelemassani keskustelussa. Keskustelun lukemiskertojen määrä on suuri ja ketjuun julkaistut viestit saavat tykkäyksiä monilta sellaisilta käyttäjänimiltä, jotka eivät itse ole ottaneet osaa keskusteluun. Mielenkiintoinen havainto on myös se, että analysoimassani keskusteluketjussa aktiivisimpien keskustelijoiden joukossa on käyttäjänimiä, jotka ovat Hommaforumin tilastojen (2023) mukaan sivuston aktiivisimpia ja eniten tykkäyksiä saavia käyttäjiä. Useat käyttäjänimet ovat aktiivisia keskustelijoita tarkastelemassani keskusteluketjussa, ja aineistoon kuuluu paljon viestejä, joiden kirjoittajana toimii sama käyttäjänimi. Joukossa on myös harvemmin kirjoittavia käyttäjiä, jotka ovat saattaneet lähettää keskusteluun vaikkapa vain yhden viestin. Keskusteluketjua on luettu lähes 524 000 kertaa, ja viesteissä voi olla moniakkin tykkäyksiä eri käyttäjiltä. Keskusteluketju selvästi kiinnostaa hommalaisia, sillä keskustelu on aktiivista ja laajan käyttäjäkunnan käymää. Mariniin kohdistuva kritiikki ja vihapuhe eivät siis ole marginaalinen ilmiö, eikä niitä voi pitää vain pienen vähäpätöisen piirin jutteluna Hommaforumin perällä. Huomionarvoista on lisäksi se, että keskusteluun osallistuu yksi Hommaforumin moderaattoreista. Moderointia Hommaforumilla ei paljoa tehdä muutenkaan, mutta selvästi ainakaan tämän keskustelun naisviha ja vihapuhe eivät ole Hommaforumin käytäntöjen vastaista vaan sallittua ja moderaattoreidenkin tukemaa.

Hommaforumilla tykkäykset toimivat niin, että kirjautuneet käyttäjät voivat tykätä toisten hommalaisien julkaisemista viesteistä ja viestistä tykänneiden käyttäjänimet ovat nähtävissä viestin alakulmassa. Aineiston keräysvaiheessa kiinnitin huomiota siihen, että tykkääjissä näkyy paljon käyttäjänimiä, jotka eivät ole itse ketjuun kirjoittaneet. Tykkäämislogiikan tiivistää hyvin eräs keskustelija, joka näennäisen kainostellen sanoo kieltäytyvänsä kommentoimasta Marinin ulkonäköä

tarkemmin, mutta jää seuraamaan keskustelua ja tykkäämään muiden osuvista ja hyvistä kommentteista. Tykkäyspainiketta voidaan käyttää eri tavoin eri konteksteissa (Sponholz 2021, 29–30), mutta Hommaforumin kaltaisilla netin keskustelupalstoilla annetut tykkäykset voidaan tulkita toisten sanojen kannattamiseksi tai myönteiseksi reaktioksi hauskana tai oivaltavana pidettyyn kommenttiin. Aineistosta on havaittavissa, että erityisesti Marinin aamiaiskohu lisäsi huomattavasti ihmisten kiinnostusta kyseiseen keskusteluketjuun. Tämä kiinnostus näkyy uusien käyttäjänimien osallistumisena keskusteluun ja tykkäyksiin.

Suurin osa keskustelun kommentteista on Marinaa kritisoivia, mutta muutamia Marinaa puolustavia ja jopa kehuiksi mielletäviä kommentteja on joukossa. Tyypillistä tällaisille viesteille on alku, joka on muotoiltu esimerkiksi: ”En todellakaan ole mikään Marin-fani, mutta...” Keskustelijoille on selvästi hyvin tärkeää ilmaista heti, etteivät he ihaile Marinaa, vaikka he saattavat häntä jossain asiassa puolustaa. Tämä saattaa johtua siitä, ettei sosiaalidemokraattien tai Sanna Marinin kannattamista pidetä Hommaforumilla sopivana ja norminmukaisena. Mahdollisesti tämä suhtautuminen näkyy myös siinä, miten keskustelussa viitataan Mariniin. Yleensä kohteliaana ja kunnioittavana tapana viitata tuntemattomiin ja etenkin korkeassa auktoriteettiasemassa oleviin henkilöihin pidetään sukunimen tai tittelin käyttämistä. Hommaforumilla kuitenkin Sanna Marinaa kutsutaan usein etunimellä tai jollain hommalaisten itsensä keksimällä, yleensä halventavalla lempinimellä. Tällaista kutsumistapaa voi pitää Marinin arvovaltaa alentavana. Toisaalta esimerkiksi Jussi Halla-aho ja Tarja Halonen esiintyvät aineistossa myös etunimellä. On siis myös mahdollista, että etunimien käyttäminen kuuluu laajemmin Hommaforumin keskustelukulttuuriin.

Koska tarkastelemassani keskustelussa kommentoidaan lähinnä Marinin julkisuuskuvaa ja mediassa esiintymisiä, liittyy aineistoni vahvasti perinteisen ja sosiaalisen median väliseen vuorovaikutussuhteeseen. Tämä vuorovaikutussuhde perustuu sille, että sekä perinteinen että sosiaalinen media kierrättävät toistensa sisältöjä. Perinteisen median toimittajat saavat jutuilleen aiheita julkisuuden henkilöiden ja joskus myös tavallisten sosiaalisen median käyttäjien julkaisemista videoista, kuvista ja teksteistä. Toisinaan nämä jutut palaavat sosiaaliseen mediaan, kun ihmiset jakavat, siteeraavat, kommentoivat ja kritisoivat juttua sekä käyvät aiheen ympärillä keskustelua. Samalla lehtijuttujen ja -uutisten elinikä pitenee huomattavasti ja ne saavat lisää näkyvyyttä. (Maasilta 2012, 24–26.) Tarkastelemassani foorumkeskustelussa ihmiset jakavat ja keskustelevat Mariniin liittyvistä useimmiten Iltalehden ja Ilta-Sanomien kaltaisten kaupallisten verkkopalveluiden julkaisemista verkkouutisista ja -jutuista. Toisinaan nämä uutiset ja lehtijutut pohjautuvat Marinin tai jonkun muun tahon sosiaalisen median julkaisuihin. Perinteinen media ei ole kiinnostunut Hommaforumin keskusteluista, joten uudelle kierrokselle verkkouutisten kommentointi ei mediassa enää lähde.

Huomionarvoista tutkimusaineiston puheenvuoroissa on erityisesti se, että ne ovat kokonaisuudessaan naisvihan lävistämiä. Aivan kaikki löytämäni vihapuheteot eivät ole naisvihamielisiä, mutta selvästi suurin osa on. Tämän vuoksi vihapuhediskursseja käsittelevissä alaluvuissa käsitellen myös naisvihaa, koska se on vahvasti sisäänrakennettuna nimeämiini diskursseihin.

4.2 Kaunis ja seksikäs androidi

Ensimmäinen kolmesta nimeämästäni diskurssista on kaunis ja seksikäs androidi -diskurssi. Se yhdistää Mariniin kohdistuvan ulkonäkökeskeisen, seksualisoivan ja epäinhimillistävän vihapuheen. Olen yhdistänyt nämä seikat samaan diskurssiin, koska kaikissa tulee vahvasti ilmi objektivoiva naisviha, ja kaikki myös liittyvät Marinin ulkonäköön ja olemukseen.

Epäinhimillistävät vihapuheteot alistavat kohteensa eläimen, koneen tai esineen kaltaiseksi 'toiseksi', jolla ei ole ihmiseen tyypillisesti liitettäviä ominaisuuksia. (Rudman & Mescher 2012, 715.) Epäinhimillistäminen perustuu ajatukseen ihmiselle uniikeista ominaisuuksista sekä synnynnäisistä ihmisluonnon piirteistä. Ihmisen uniikit ominaisuudet eivät ole synnynnäisiä, vaan ne ovat yleensä sosiaalisesti rakentuneita ja opittavissa olevia taitoja, jotka vaativat rationaalisuutta, moraalia sekä korkeamman asteen kognitiivista toimintakykyä. Ihmisluontoon taas ajatellaan kuuluvan useita ihmisille synnynnäisinä ja universaaleina pidettyjä ominaisuuksia kuten avoimuus, empaattisuus ja lämminhenkisyys. (Morris, Goldenberg & Boyd 2018, 1303).

Objektivointi sekä eläimellistäminen ovat esimerkkejä epäinhimillistämisestä, joka on tyypillinen halventamisen, toiseuttamisen ja alistamisen keino. Objektivointi on yleinen naisvihan ilmenemismuoto, josta on eroteltavissa ulkonäkökeskeinen objektivointi ja seksualisoiva objektivointi. Vaikka nämä muodot muistuttavat jonkin verran toisiaan, toimivat ne hieman eri tavoin. Ulkonäkökeskeinen objektivointi on lähellä mekanisoivaa epäinhimillistämistä (*mechanistic dehumanization*) kun taas seksualisoiva objektivointi muistuttaa eläimellistävästä epäinhimillistämistä (*animalistic dehumanization*). Mekanisoivassa epäinhimillistämisessä kohde esitetään kylmänä ja mekaanisena objektina tai koneen kaltaisena olentona, jolla ei ole ihmisluontoon kuuluvia piirteitä. Eläimellistävässä epäinhimillistämisessä kohde taas rinnastetaan sivistymättömään ja vaistojensa varassa toimivaan eläimeen, jolla ei ole ihmisen uniikkeja ominaisuuksia. (Mt.)

Kaunis ja seksikäs androidi -vihapuhediskurssi sisältää Marinin epäinhimillistämistä niin ulkonäkökeskeisen ja seksualisoivan objektivoinnin kuin mekanisoivan ja eläimellistävänsäkin epäinhimillistämisen piirteitä. Olen jakanut diskurssin tarkastelun kolmeen osioon, jotka liittyvät Marinin ulkonäkökeskeiseen

objektivointiin, hänen seksuaalisointiinsa sekä hänen kuvaamiseensa muuna kuin ihmisenä. Epäihmisyyteen keskittyvässä osiossa käsittelen mekanisoivaa ja eläimellistävästä epäinhimillistämistä mutta myös joitain muita epäinhimillistäviä vertauksia ja kuvailuja Marinin ulkonäöstä ja olemuksesta.

4.2.1 Ulkonäkökeskeinen objektivointi

Ulkonäkökeskeisyys naispoliitikoista puhuttaessa on paljon yleisempää verrattuna miespolitiikkoihin. Yleisesti ajatellaan, että ulkonäkö kertoo jotain naispolitiikon persoonasta ja henkisistä ominaisuuksista kuten älykkyydestä, turhamaisuudesta tai kyvykkyydestä työtehtävien hoidossa. (Sanghvi & Hodges 2015, 1676, 1683–1685; Funk & Coker 2016, 456.) Näin on myös Sanna Marinin kohdalla, jonka ulkonäköä aineistossa sekä kehuaan että haukutaan. Hänen ulkonäkönsä kiinnitetään huomiota niin yleisellä kuin yksittäisten ruumiinosienkin tasolla. Ulkonäkökeskeisiä viestejä on postattu etenkin liittyen Marinin jakkukohuun, mutta tällaista objektivoivaa asennoitumista ilmenee läpi aineiston. Riippumatta siitä, ovatko ulkonäkökeskeiset kommentit kehuja vai kritiikkiä, on tällainen kommentointi Marinin objektivointia ja yleinen naispolitiikkoihin kohdistuvan naisvihan ilmenemismuoto.

Marinin ulkonäköä kehuissa kommenteissa häntä kutsutaan esimerkiksi hätkähdyttäväksi kaunottareksi ja lumoavan kauniiksi. Marinin ulkonäön kommentoimisen ohella kommentoidaan myös muun muassa Tarja Halosen sekä Marinin hallituksen naisministereiden ulkonäköä. Vertailuja tekevät kommentoijat pitävät Mariniä muita ministereitä, Halosta, malleja tai ”tavanomaisemman näköisiä” naisia kauniimpana. Jotkut keskustelijat ryhtyvät jopa pisteyttämään Marinin ulkonäköä suhteessa muihin suomalaisiin naisiin:

”Sanna Marinin ulkonäöstä, jonka kauneuden monet haluavat kiistää. Hän on riittävän kaunis. Naisten kohdalla 1–10, 7 on riittävän kaunis pistämään kansan polvilleen. Joskus jopa 6.

Tämän lisäksi on arvioitava myös muita asioita. Esim. Sanna Marinin ääni on myös viehättävyydeltään vähintään 7. Mutta se riittää, koska naisia palvotaan.

Miehessä pitää olla mukana karismaa, sitä taas Sanna Marinilla ei ole. Sanna Marinilla on vain ja ainoastaan synnytyksiässään olevan naisen viehätysvoimaa.” (nochWunder)

”-- Ihmisten ulkonäön arviointiin sopii kätevästi viisiportainen asteikko, eli ääripäät, keskitaso ja näiden välille yksi porras, toki plus- ja miinus voidaan antaa myös:

- 1-ruma 5% populaatiosta
- 2-vaatimaton 15% populaatiosta
- 3-keskitaso 60% populaatiosta
- 4-sievä (miehillä hyvännäköinen) 15% populaatiosta
- 5-kaunis (miehillä komea) 5% populaatiosta

Jos valtaosa naisista on tasoa 3, Sanna on jossain 3-4 välissä tilastollisesti, omien mieltymysten mukaan hän kuitenkin saavuttaa vain 3,5 pistettä eli on keskiverron ja sievän välissä. Olen keski-ikäinen, läski setä, mutta ei ole itsestänselvää, että noilla

pisteillä pääsisi tyttöystäväkseni, jos puhutaan puhtaasti ulkonäöstä. --" (Eino P. Keravalta)

Käyttäjä nochWunder esittää, että naisten kauneusasteikolla 1–10 Marin edustaa noin luokkaa 7, jota tämä pitää riittävän hyvänä aiheuttaakseen yhteiskunnassa ihailua ja vahvan valta-aseman saamista. Viehättävyyteen ulkonäön lisäksi nochWunder liittää Marinin äänen, jota tämä pitää kauneusasteikolla ainakin 7 arvoisena. Marinin ulkonäön kauneus ja siitä ilmeisesti automaattisesti seuraava yhteiskunnan ihailu johtuu kommentoijan mielestä siitä, että Marin on synnytysikäinen nainen ja näin ollen viehätysvoimainen. Karismaa Marinilla ei kommentin mukaan ole, joten viehätys ei perustu siihen laisinkaan.

Käyttäjä Eino P. Keravalta laatii viisiportaisen, normaalijakauman mukaan menevän kauneusasteikon. Tämän asteikon mukaan 60 % eli suurin osa väestöstä on ulkonäöltään keskitasoa, vaatimattoman näköisiä sekä sieviä ihmisiä on väestössä 15 % ja ääripäissä olevia kauniita ja rumia on vain 5 %. Marinin Eino P. Keravalta sijoittaa keskitason ja sievän väliin ja lisää, että tämä ei kuitenkaan välttämättä tarkoita sitä, että hän Marinin tyttöystäväkseen huolisi. Vaikka viesti on mahdollisesti laadittu huumorimielellä, välittää tyttöystävähuomautus kuvan, että Marin ja naiset ylipäätään ovat miesten arvioivan katseen alaisia sekä potentiaalisia kumppaniehdokkaita, jotka Eino P. Keravalta sekä muut miehet valitsevat lähinnä ulkonäön perusteella. Tällaiset näkemykset linkittyvät yleisempään stereotyyppiseen heteroseksuaaliseen käsitykseen naisista ikään kuin 'palkintoina' tai valinnan kohteina, jotka miehet saavat tai valitsevat parisuhteeseen. Tässä kuviossa naiset ovat passiivisia objekteja, kun taas miehet ovat aktiivisia kumppanin tavoittelijoita ja omistajia. (Drakett ym. 2018, 116.)

Sekä nochWunderin että Eino P:n laatimat asteikot ovat ongelmallisia ja erityisesti naisia esineellistäviä. Ihmisten asettaminen janalle ulkonäköperustaisessa paremmuusjärjestyksessä edellyttää, että olisi olemassa jokin objektiivinen ja yksiselitteinen määritelmä kauneudelle ja rumuudelle. Kauneus ei ole kuitenkaan mitattavissa oleva asia, jolla olisi olemassa minkäänlaista objektiivista ja pysyvää määrittelytapaa. Kauneusihanteet riippuvat kulttuurista ja aikakontekstista.

Vaikka suurin osa Hommaforumin käyttäjistä on miehiä (Hommaforum 2023), on Hommaforumin keskusteluissa mukana myös naisia. Aineistossa eräs naiskäyttäjä kommentoi Marinin ulkonäköä naisvihamielisesti, mikä ilmentää sisäistettyä naisvihaa:

"Kaunein 0,01%, oletteko kaihisia pappoja vai mikä vaivaa?"

Ulkonäkö on aina makuasia eikä siihen ole nokan koputtamista jos joku pitää Sanna Mariniä maailman kauneimpana naisena, niin se on mielipide, mutta turha esittää tieteelliseltä kallonmittaukselta kalskahtavia prosenttilukuja.

Itsekin iltajuhliin (ja kerran omiin häihinikin) kampaajan ja meikkaajan käsittelyn läpi kuljettuani olen joka kerta hämmästyneenä katsellut kuvaani, että onko totta - oikeinko kuulun suomalaisnaisten kauneimpaan 0,01%:iin !!? 🤔

Meikki ja kampaus tekevät ihmeitä, ja hyvä valokuvaaja tekee lisää ihmeitä valaistuksella ym ym ym, ja ko. korukuvassa mm. Marinin risuaitahampaista on menestyksellisesti retusoitu ja ties mitä muuta kuvakäsittelyä, eli kuva valehtelee enemmän kuin Sanna Marin itse ehtii työkseen valehdella.

En voi kuin todeta, että miehiä on helppo jymäyttää, ja se on hauskaa puuhaa 👍 --" (Emo)

Viestissään käyttäjä Emo kritisoi keskustelussa aiemmin esitettyä näkemystä siitä, että Marin kuuluisi suomalaisnaisten kauneimpaan 0,01 prosenttiin. Keskustelu kytkeytyy jakkukohuun, jonka keskiössä olevaan Trendi-lehden kansikuvaan Emo viittaa sanalla "korukuva". Mielenkiintoista on se, että Emo kritisoi ihmisten ulkonäön kauneuden mittaamista lukujen avulla, mutta samalla hän myös kritisoi muita, oletettavasti miespuolisia hommalaisia Marinin pitämisenä hyvin kauniina. Viestiin sisältyy ristiriita näiden asioiden välillä, sillä samalla kun Emo kritisoi muita ulkonäön arvottamisesta ja arvioinnista, tekee hän itse samaa.

Viestin ensimmäinen virke "Kaunein 0,01 %, oletteko kaihisia pappoja vai mikä vaivaa?" ilmaisee, että Marinaa hyvin kauniina pitävien miesten näössä on jotain vikaa, koska Marin ei oikeasti kuulu suomalaisnaisten kauneimpaan 0,01%:iin. Myöhemmin viestissä selitetään sarkasmia hyödyntäen, että kuka tahansa voi näyttää hyvin kauniilta, jos on hyvä kampaaja, meikki ja valokuvaaja. Tämä vähättelee Marinin kauneutta ja viestittää, että Marin näyttäisi kauniilta vain näiden seikkojen ansiosta. Tätä mielikuvaa Emo vahvistaa väittämällä, että esimerkiksi Trendi-lehden kuvalla on tehty paljon kuvankäsittelyä, jolla on korjattu muun muassa Marinin "risuaitahampaat". Tällä viitataan vinoihin hampaisiin, jotka ilmeisesti myös vähentävät naisen kauneutta. Emon mielestä kuvat esittävät Marinin valheellisesti kauniina, mutta hän ei ole yllättynyt siitä, että miehet uskovat tätä manipulaatiota. Hän mahdollisesti itsekin harrastaa miesten huijaamista tällä tavoin ja pitää sitä myös hauskana ajanvietteenä. Syntyy mielikuva, että naiset useinkin huijaavat miehiä uskomaan heitä kauniiksi meikin ja kuvankäsittelyn kaltaisten keinojen avulla. Tässä naiset näyttäytyvät huijareina ja miehet typerinä ja herkkäuskoisina.

Myöhemmin samassa viestissä Emo esittää ajatuksen, että kenties Marin voisi ryhtyä valokuvamalliksi. Tästä syntyy keskustelua, ja moni näkee mallinuran Marinille politiikkaa sopivampana, koska hän viettää niin paljon aikaa naistenlehtien kuvattavana. Toisaalta käyttäjä Uno Nuivanen on eri mieltä: "Peffa on aivan liian leveä ja matalalla. Ja ne hampaat.. njet." Hänen mielestään Marin ei sovi malliksi väränlaisen takapuolensa ja hampaidensa takia. Marin ei siis ole niin kaunis kuin joidenkin muiden mielestä, ja hänestä löytyy tällaisia yksittäisesti nimettävissä olevia selkeitä puutteita. Keskittyminen yksittäisiin kehonosiin poistaa Marinin elollisen toimijuuden ja asettaa hänet arvioitavaksi objektiksi, jonka tulisi olla naisille

asetettujen vaatimusten mukaan esteettinen (Nussbaum 1995, 257; Harjunen 2012, 241).

Käyttäjät Tavan havainnollistaa käsityksen kauneudesta ja nuoresta iästä Marinin vallankäytön välineinä:

”Sannan suosio on 90% ulkonäköä. Vaihdaapa Sannan aivot jonkun muuun vastaavan demarin, vaikkapa Krista Kiurun, kehoon, ja katso mitä tapahtuu pääministerin suosiolle. Biologia on paraikaa toteuttamassa tuon villin kokeilun silmiemme edessä.” (Tavan)

Tämän kommentin mukaan Marinin suosio ja vaaleissa saamat äännet perustuvat lähes täysin ulkonäköön. Ajatusleikki Marinin aivojen vaihtamisesta Marinin hallituksessa vielä tuolloin ennen äitiyslomaansa perhe- ja peruspalveluministerinä toimineen Krista Kiurun (sd.) vartaloon esittää Marinin typeränä ja Kiurun ruumiin rumana. Kiuru on Marinaa 11 vuotta vanhempi sekä ruumiinrakenteeltaan Marinaa kookkaampi. Tämä nais- ja läskivihamielinen vihapuheteko siis halventaa molempia naisia sekä vahvistaa ongelmallista mielikuvaa siitä, että kaunis ulkonäkö ja viisaus eivät ole keskenään yhteensopivia ominaisuuksia eikä lihavuus ole kaunista. Jos Marinin kaltainen typerä mieli yhdistyy rumaan ruumiiseen, ei tuloksena Tavanin mielestä ole politiikassa suosittu tai arvostettu ihminen.

Jotkut keskustelijat näyttävät tiedostavan, että ulkonäön arvioiminen on asiatonta, mutta kommentointi oikeutetaan sanomalla, että ”sillä kortilla selvästi pelataan”. Käyttäjät nochWunder vastaa ulkonäköön puuttumisen lopettamista pyytävälle keskustelijalle näin:

”Ulkonäkö on vallanväline ja siksi siitä pitää myös puhua. Etenkin naisten kohdalla sillä on todella paljon merkitystä. On naisia, jotka ovat ulkonäöllään selvinneet jopa murhasta ilman tuomiota.” nochWunder

Tämä kommentti ilmentää selkeästi monen hommalaisen mielessä olevaa käsitystä siitä, että ulkonäöltään kauniin naisen standardit täyttävät naiset ovat yhteiskunnassa etuoikeutetussa asemassa ja kauneus, sukupuoli sekä nuori ikä antavat heille valtaa. On totta, että kauneushanteet ja yhteiskunnan ruumisnormit täyttävät henkilöt ovat vahvemmassa valta-asemassa, mutta naisten etuoikeutettua asemaa korostavat näkemykset ovat harhaanjohtavia, eivätkä ne ota huomioon todellisia sukupuolten välisiä epätasa-arvoisia valtasuhteita. NochWunderin väite siitä, että jotkut naiset olisivat selvinneet murhasta ilman rikosoikeudellista tuomiota pelkän kauniin ulkonäkönsä vuoksi, on absurdi. Tarkempia tietoja tämän väitteen pohjaksi ei anneta. Tällaisen näkemyksen kautta jotkut kommentoijat kuitenkin oikeuttavat Marinin ja muiden naisten ulkonäön varsin kriittisen ja asiattoman kommentoinnin.

Vaikuttaa siltä, että Marinin ulkonäkö ja lehtikuvissa poseeraaminen koetaan keskustelussa huomion keräämisestä sekä siirtämisestä pois itse politiikkaan liittyvistä asioista. Tämän lisäksi keskustelussa useamman käyttäjän toimesta väitetään, että jos Marin olisi vähemmän viehättävä, rumempi tai mies, ei hän olisi niin suosittu ja

kiinnostusta herättävä. Ulkonäön ja sukupuolen nähdään myös korvaavan Marinin varsin puutteellisena koettua kyvykkyyttä ja persoonallisuutta.

4.2.2 Seksualisointi

Kaunis ja seksikäs androidi -diskurssiin liittyen aineistosta on löydettävissä muutamia Marinaa seksualisoivia kommentteja, vaikka näitä kommentteja onkin murto-osa verrattuna ulkonäköä arvioiviin kommentteihin. Seksualisointi voi olla hyvin suoraa tai hieman epäsuorempaa, jolloin seksuaalisuus tulee esiin rivien välistä tai vihapuheteon herättämien mielikuvien kautta. Lähes kaikissa Marinaa seksualisoivissa naisvihamielisissä vihapuheteoissa Marin asetetaan seksuaaliseksi ja miehisen katseen tai halun alaiseksi objektiksi. Tällainen heteroseksuaalinen diskurssi on tyypillinen naisvihan muoto, jossa miehen seksuaaliset halut korostuvat ja nainen nähdään halun kohteena sekä passiivisempänä osapuolena (Drakett ym. 2018, 116–117). Seksualisoinnin kohteena oleva nainen nähdään usein eläimen kaltaisena ja vaistojensa varassa toimivana, jolla ei ole suunnitelmallisuutta tai muita ihmisäivoille tyypillisinä nähtyjä kykyjä (Morris, Goldenberg & Boyd 2018, 1303).

Kenties suurin esimerkki seksualisoinnista on käyttäjänimi MW:n kommentti: "Ei millään pahalla, mutta minulle tulee PM Marinista mieleen puhallettava seksinukke." Suomalaisille tyypillinen ilmaisu "ei millään pahalla, mutta..." aloittaa kritiikkinä toimivan lauseen. Tästä voi helposti päätellä, ettei Marinin vertaaminen puhallettavaan seksinukkeeseen ole esitetty positiivisessa mielessä. Vertaaminen seksinukkeeseen tekee Marinista seksuaalisen objektin, jolla ei ole omaa toimijuutta. Seksinuket ovat seksilelujä, jotka yleensä on suunniteltu miehen seksuaalisten halujen tyydyttämiseen. Spekulaation varaan jää se, mistä tämä seksinukkevertaus kumpuaa. MW saattaa nähdä Marinin seksuaalisesti haluttavana, tai sitten tarkoitus on vain objektivoida, alistaa ja halventaa. Hieman samantyyppinen vihapuheteko on nimimerkin Jorma M:n Marinille antama nimitys "Sanna I Erotica". Tähän nimitykseen latautuu suoraa seksualisointia erotiikan maininnan muodossa.

Aineistosta löytyy kaksi kommenttia, jossa puhutaan selkeästi Marinin sukuelimistä sekä seksistä:

"Jokin asia menee putkeen (syntyy pinppi jalkien välissä) -> Voguen kanteen
Jokin toinen asia menee putkeen (pysyy puoli vuotta ministerinä) -> Timen kanteen"
(ikaturso)

"-- Nyt kun ankarasti miehensä kanssa paukuttavat, niin keväälle ehtivät vaalivauvan --"
(Emo)

Käyttäjä ikaturson kommentissa Marinin naiseus typistyy "pinppiin" eli vulvaan, ja toisaalta vulvan kanssa syntyminen automaattisesti tarkoittaa ikatursolle naiseutta, vaikka sukupuoli on moninainen ja monitasoinen ilmiö, joka ei ole paikannettavissa vain ruumiin ominaisuuksiin. Sukuelimistä puhuminen on hyvin intiimiä,

halventavaa ja seksualisoivaa objektivointia. Samoin toimii Emon tekemä viittaus Marinin ja tämän miehen väliseen "paukuttamiseen" eli yhdyntään. Intiimiyden lisäksi ikuturso ilmaisee viestissään, että pelkän vulvan kanssa syntyminen on "asian menemistä putkeen" eli onnistumista, ja jo pelkästään tällä voi päästä Vogue-lehden kanteen. Samoin puoli vuotta ministerinä pysyminen on saavutus, jolla pääsee Time-lehden kanteen. Kommentti on ironinen ja Marinin sekä Voguen ja Timen kustannuksella naljaileva. Voi tulkita, että ikuturson mielestä Marin ei ole saavuttanut mitään ihmeellistä, mutta pelkän naiseuden ansiosta hän pääsee ja hakeutuu lehtien kansikuviin ja haastatteluihin.

Jakkukohuun liittyvässä keskustelussa ilmenee seksualisoivaa vihapuhetta, ja muutamassa kommentissa kiinnitetään huomiota Marinin avoimeen kaula-aukkoon ja rintoihin. Parissa viestissä Trendi-lehden jakkukohukuvaa kutsutaan 'tissivakokuvaksi'. Rintoja kommentoidaan myös seuraavissa viesteissä:

"-- Olen mies ja huomioni vie avoin kaula-aukko eikä kaulakoru. Hyvin yksinkertaista ja tehokasta huomion keräämistä, mitä ei saisi sanoa ääneen tai pahimmillaan hommasta menee jännite." (repo)

"-- Olisit Sanna nyt näyttänyt edes ne tissit kokonaan, niin olisi tässä päivässä ollut edes jotain mahdollisesti positiivista uutisointiasi liittyvää. --" (Osiris)

Seksuaalinen objektivointi on tyypillinen naisvihan ilmenemismuoto, jossa huomio kiinnitetään henkilön sijaan tämän ruumiiseen tai tiettyyn ruumiinosaan. Tällainen objektivointi on lähellä epäinhimillistämistä. (Sakki & Martikainen 2022.) Erityisesti naisen rinnat nähdään länsimaisessa kulttuurissa hyvin seksuaalisina ja niihin myös tässä keskustelussa huomio kiinnittyy, vaikkei Marinin rintoja näy Time-lehden kuvassa. Tällainen rinnan seudun paljastaminen käyttäjä repon kommentissa näyttäytyy huomionhakuisuutena. Osiris taas esittää todennäköisesti vitsillä toiveen Marinin rintojen näkemisestä, joka olisi hänen mielestään miellyttävää, toisin kuin median Marinista julkaisemat muunlaiset lehtiutiset.

Etenkin naistyyppillisessä ruumiissa seksuaalisena ruumiinosana nähdään myös takapuoli, johon käyttäjä Uno Nuivanen kiinnittää huomiota. Hänen mukaansa Marinin takapuoli on liian leveä ja matalalla, että hänestä olisi valokuvamallin ammattiin. Kommentti herättää mielikuvan siitä, että Uno Nuivanen on katsellut ja arvioinut Marinin takapuolta, koska hän osaa sanoa siinä ilmenevät viat. Marinin keho ei selvästi miellytä miehistä katsetta eikä ole haluttavan mallinen, ainakaan kaikin puolin. Näin ollen tämä vihapuheteko ilmentää, että Marin epäonnistuu viehättävän ja haluttavan naisstereotypian täyttämässä (Sanghvi & Hodges 2015, 1685–1686).

Seksualisoivana voi tulkita myös käyttäjä Kni:n huumorilla maustetun kommentin:

"Jutta Urpilainen antoi Antti Rinteelle yhden neuvon kun Rinne syrjäytti Urpilaisen puheenjohtajan paikalta: "Älä poseeraa verkkosukkahousuissa Iltalehdelle". Rinne taisi

unohtaa kertoa neuvon eteenpäin.” (Kni)

Tässä Kni rinnastaa Marinin jakkukuvan uudenvuodenaattona 2008 mediakohun synnyttäneeseen Iltalehden kuvaan, jossa tuore ja ensimmäinen SDP:n naispuheenjohtaja Jutta Urpilainen poseerasi verkkosukkahousuissa. Urpilainen sai kuvasta paljon kritiikkiä, eikä verkkosukkaa nähty ministerin arvolle sopivina. (ks. esim. Kolttola 2020.) Yhteistä tapauksille on puoluetusta, puheenjohtajuus, kohu ja kritiikki, mutta Knin mielestä yhtäläisyys löytyy ilmeisesti myös erityisesti naisten käytöksestä ja vaatetuksesta. Verkkosukkahousut nähdäänkin usein seksikkäänä ja naisellisena asusteena, ja ilmeisesti myös Marin näyttää liian seksikkäältä ihoa näyttävässä jakkupuvussaan. Huumoria viestiin tuo Antti Rinteen mainitseminen, sillä hän on miespoliitikko, eikä näin ollen todennäköisesti käyttäisi verkkosukkahousuja tai poseeraisi seksikkäissä kuvissa. Tämä tuo esille sukupuolinormit, naisruumiin seksuaalisoinnin ja väärällä tavalla toimivat naiset.

4.2.3 Epäihmisyys

Kaunis ja seksikäs androidi -diskurssissa ulkonäön arvioimisen ja seksuaalisoinnin lisäksi Marin toiseutetaan käyttäen esimerkiksi robotteihin, eläimiin ja zombeihin viittaavaa retoriikkaa. Tällainen retoriikka kytkeytyy tietyiltä osin ulkonäkökeskeiseen objektivointiin, mutta esimerkiksi Marinin väitetty robottimaisuus on ulkonäöstä myös olemuksen ja käytöksen tasolle yltävää vihapuhetta. Marinin olemusta ja käytöstä kuvaillaan muun muassa kylmäksi, koleaksi, konemaiseksi, luotaantyöntäväksi, tunneköyhäksi ja pelottavaksi. Kaikki nämä adjektiivit viittaavat epäinhimillisenä pidettyyn tunteettomuuteen ja ilmeettömyyteen, toisinaan myös jonkinlaiseen teennäisyyteen.

Käyttäjä mikkojuha liittää kylmyyden ja kauneuden toisiinsa:

”Jos silmät ovat sielun peili, niin tässä tapauksessa näen sieltä heijastuvan kylmyyttä ja koleerisuutta. Kauneuteen kuuluu mielestäni oleellisena osana luonteen lämpö ja sielun sivistys, ja otan mieluummin hyvät eväät huonossa repussa kuin päinvastoin. Se on sitä kestäväää kehitystä, kiertotaloutta - myrkyä kertakäyttökulttuurille. Ulkoinen kauneus on katoavaa, pakkeli ei kestä ikuisesti.

PS: Jos demareilla olisi Jussi, niin marinien eväät eivät riittäisi edes ehdolle.” (mikkojuha)

Tässä kommentissa Marinaa pidetään kylmänä ja koleerisena eli äkkipikaisena ihmisenä. Mikkojuhan mielestä oikeasti kaunis ihminen on luonteeltaan lämmin ja ”sielultaan sivistynyt”, ja hänen mielestään ihmisen sisäinen kauneus on arvokkaampaa ja kestävämpää kuin ulkoinen kauneus, joka ei kestä ikuisesti. Lisähuomautuksessaan hän toteaa, että jos perussuomalaisen tuolloinen puheenjohtaja Jussi Halla-aho olisi sosiaalidemokraateissa, olisi hän ylivoimaisesti parempi kuin Marin ja muut hänen kaltaisensa sosiaalidemokraatit. Tulkinnan varaan jää, pitääkö mikkojuha Halla-ahoa oman määritelmänsä mukaan kauniimpana kuin Marinaa vai koskevatko nämä kauneuden kriteerit pelkästään naisia. Stereotyyppisiin

naisellisina pidettyihin luonteenpiirteisiin kuuluvat lempeys ja sovittelevuus (Sanghvi & Hodges 2015, 1679), jotka ovat vastakohtia kylmyydelle ja koleerisuudelle sekä "luonteen lämpöön" ja "sielun sivistykseen" kuuluvina. Kommentoijan mielestä Marin ei sovi tähän muottiin ja on näin ollen vääränlainen, eikä oikeasti kaunis nainen.

Marinin robottimaisuus on asia, johon moni kommentoija viittaa eri sanankääntein. Esimerkiksi Marinin puhetta kuvataan robottimaisen nykiväksi ja silmiä elottoman tuijottaviksi. Marinista myös käytetään metaforia robotti, Sanna-botti, androidi ja androbotti. Verrattuna elämellistävään epäinhimillistämiseen mekanistinen epäinhimillistäminen toiseuttaa kohteen entistä kauemmaksi ihmisestä, sillä toisin kuin koneisiin, sekä eläimiin että ihmisiin liitetään esimerkiksi kyky tuntea (Morris, Goldenberg & Boyd 2018, 1303). Populaarikulttuurissa etenkin tietesfiktion piirissä ihmisen kaltaiset koneet ovat yleinen tema. Usein nämä koneet ovat naissukupuolisia, jolloin ne esitetään fetisoinnin, seksualisoinnin ja esimerkiksi seksuaalisen väkivallan kohteina. Usein konenaiset esitetään uhkaavan seksuaalisina. (Koistinen 2017, 73–74.) Mariniin yhdistetty konemaisuus ei ole niinkään seksuaalista, mutta joissain viesteissä pelottavan uhkaavaa. Joissain viesteissä pelottavan sijaan konemaisuus esitetään naurettavana ja Marinin kyvyttömyydestä kertovana.

Marinin robottimaista olemusta käyttäjä Viimeinen suomalainen kuvaa monisanaisesti:

"No Penahan se sitten keksi vetää sen "vetoa korona-altistumiseen-kortin", kun se hiton Halla-aho olisi taas kerran esittänyt ikäviä kysymyksiä että Sanna-botin uusinkaan ohjelmistoversio v 2.1b ei olisi sitä kestänyt ja tiltannut jumiin kesken suoran lähetyksen. Sitä suupielien nykimistä ja silmien räpsyttelyä ei olisi kestänyt kukaan katsella, taas kerran. Taas olisi pitänyt formatoida koko kovalevy ja asentaa käyttöis uudelleen..."
(Viimeinen suomalainen)

Viestin taustalla on uutinen ja keskustelu siitä, että Marin ei päässyt osallistumaan Ylen suorana lähetettävään kuntavaalien pääministeritenttiin, koska hän oli altistunut koronalle. Huumoria hyödyntäen Viimeinen suomalainen esittää Marinin todelliseksi poissaolon syyksi sen, että Jussi Halla-aho olisi haastanut Marinia liikaa, eikä hän halunnut kohdata Halla-ahoa tentissä. Jos Marin olisi mennyt, olisi hänen "ohjelmistoversionsa tiltannut", josta olisi seurannut "suupielien nykimistä ja silmien räpsyttelyä". Viimeinen suomalainen on ilmeisesti nähnyt Marinin oikeastikin käyttäytyvän näin ja kuvaa tätä käytöstä Marinille tyypillisenä "taas kerran" tapahtuvana asiana. Androidina Marin olisi voitu tämän jälkeen korjata vain kovalevyn formatoonin ja käyttöjärjestelmän uudelleenasettamisen kautta. Nämä koneeseen viittaavat sanavalinnat tekevät Marinista kylmän ja tietyn kaavan mukaan toimivan yksinkertaisen koneen. Käyttäjä Kokoliha kirjoittaa, että "hyvällä tuurilla tuo androbotti tilttaa kohtapuoliin tai siitä loppuu paristot." Tässä näennäinen toteamus on itseasiassa toive siitä, että Marin "tiltaisi" tai hänestä "paristot loppuisivat". Kokolihan viestin kontekstista on pääteltävissä, että näillä ilmaisuilla tarkoitetaan Marinin pääministeriuran päättymistä. Viimeinen suomalainen

tarkoittanee tiltaamisella Marinin sanattomuutta ja reaktiokyvyttömyyttä Halla-ahon esittämiin kysymyksiin.

Omien kommenttien kirjoittamisen lisäksi Hommaforumilla voi lainata muiden kirjoittamia viestejä. Käyttäjä Lalli IsoTalo jakaa keskustelussa ilmeisesti alun perin toisessa keskusteluketjussa julkaistun vihapuhekommentin, jonka on kirjoittanut Eino P. Keravalta. Lalli Isotalo selvästi samaistuu viestissä esitettyyn mielipiteeseen, jonka mukaan Marin ”on niin robottimaisen, hypnotisoidun ja muovisen näköinen, totaalisen epäuskottava ja rakennettu, jargonia syöttävä paskapuhekone, joka tekee lapsillemme satojen miljardien velat.” Pitkä adjektiiviluettelo kuvailee Marinin epäinhimillisen kylmänä ja etäisenä sekä epäuskottavan teennäisenä ja laskelmoivana henkilönä. Tosin viestin mukaan Marin ei ole ihminen vaan ”jargonia syöttävä paskapuhekone”. Jargon tarkoittaa ammattikieltä ja -sanastoa, jota esimerkiksi poliitikot ja virkamiehet käyttävät. ”Paskapuhekone” on metafora, joka liittyy valehteluun sekä konemaisen tunteettomaan ja systemaattiseen, mahdollisesti nopeaankin toimintaan. Marinin väitetään siis valehtelevan systemaattisesti ja yleensä vaikeaselkoisena pidettyä poliittista jargonia käyttäen.

Robottien ja koneiden lisäksi Mariniin viitataan myös muilla esineellistävillä ja eläimellistävillä sanoilla. Käyttäjä Tragedian synty sanoo Marinilla olevan ”teflonpinta”, joka viittaa muovisuuteen. Ihmisen muovisuuden taas voi tulkita teennäisyytenä ja epäinhimillisyytenä. Käyttäjä Emo viittaa Marinin raskauteen sanalla ”tiineys”, jolla monien eläinnaaraiden raskautta kutsutaan. Käyttäjä Kauko-aatos taas kuvaa Marinin käsien liikuttamista eturaajojen rukoilijasirkkamaiseksi viuhtomiseksi ja pään liikettä nykiväksi. Käyttäjä Eino P. Keravalta sanoo Marinia kalkkunaksi. Eläimellistäminen on yksi nöyryyttävistä ja halventavista toiseuttamisen muodoista (Sakki & Martikainen 2022).

Käyttäjä Radio rinnastaa Marinin robotin tai eläimen sijaan erilaisiin populaarikulttuurin hahmoihin tarkoituksenaan tehdä Marin naurunalaiseksi. Hän lainaa aiemmin kirjoittamaansa viestiä, jossa kutsuu Marinia ”säikähtäneen oloiseksi toljottavaksi zombiksi” ja kirjoittaa näin:

”Edelleen samaa mieltä tästä täystuhosta, joka saa kansan joukkohypnotisoitua toljottavalla Tuupovaaran tuijottajan katseellaan. Tulee mieleen myös Mr. Bean.

Onko tullut katsottua Time-lehdestä muutakin kuin kansikuva? Haastattelu on niin ime-lää valheellista naistenlehtipaskaa, että sylettää ja hävettää Suomen puolesta. Suomessa ei ole kai nähty tätä lipevää limanuljaskaa kotioloissa yms.” (Radio)

Täystuho voi viitata ylipäätään Marinin kykyyn tuhota ja sotkea kaikki ympärillään, mutta suomenkieliseltä nimeltään Täystuhoksi kutsutaan myös Marvel-kustantamon Hämähäkkiessarjakuvissa esiintyvää superroistoa. Tämän lisäksi käyttäjä Radio mainitsee Juha Vuorisen novellikokoelman Tuupovaaran tuijottaja, jonka kansikuvassa olevassa maalauksessa esiintyy vanha mies, joka tuijottaa eteenpäin tyhjällä katseella ja suu auki. Myös brittikoomikko Rowan Atkinsonin näyttelämä

koominen hahmo Mr. Bean tulee mainituksi. Viestinsä lopussa käyttäjä Radio kutsuu Marinia vielä lipeväksi limanuljaskaksi, joka on sieni. Hahmot, joihin Marinia verrataan, eivät muistuta kovin paljon toisiaan. Niiden käytöstä voi kuitenkin päätellä, että Radion mielestä Marin yrittää olla ovela ja lipevä, mutta kuitenkin hän on lähinnä koominen ja vähä-älyinen hahmo, joka saa aikaan kaaosta.

4.3 Ylimielinen ja huijaava Keisarinna

Ylimielinen ja huijaava Keisarinna on toinen nimeämäni diskurssi, johon olen yhdistänyt sellaiset kommentit, joiden mukaan Marin on ylimielinen ja vallanhimoinen poliitikko, joka huijaa kansalaisia sekä häikäilemättömästi käyttää valtaansa muiden alistamiseen ja oman imagoinsa pönkittämiseen. Myös esimerkiksi valtioneuvoston kanslian ja median nähdään olevan mukana järjestelmässä, joka pitää Marinia lehtien otsikoissa ja kiillottavat hänen imagoaan. Marinia pidetään sekä naurettavana että vaarallisena. Kun mediassa julkaistaan jotain Mariniin liittyvää vähemmän imartelevassa valossa, herättää se hommalaisissa viestien perusteella vahingoniloa. Toisaalta osa ilmaisee myös toiveita siitä, että ehkä Marinin valtakausi päättyisi kohujen myötä, vaikka samaan aikaan osa pitää hyvin varmana, ettei vallanhimoinen pääministeri tulisi koskaan siirtymään syrjään asemastaan.

Diskurssissa vahvasti esillä oleva Marinin ylimielinen ja määräilevä johtajuus liittyy naisvihaan. Tutkimuksissa on havaittu, että työssään menestyvät ja kunnianhimoiset naiset nähdään usein itsekkäinä, välinpitämättöminä ja kylminä. Esimerkiksi kunnianhimo nähdään usein naisella huonona piirteenä, kun taas miehellä kunnianhimo on ihailtavaa. Naisen toimiessa johtajana häntä saatetaan helposti pitää määräilevänä, ärsyttävänä ja miesmäisesti käyttäytyvänä. Miesmäinen käyttäytyminen nähdään huonona piirteenä, sillä se on naisille asetetun roolin vastaista. Naisten kohdalla korkeampi johtajanasema ja pidettävyys korreloivat negatiivisesti, kun taas miehillä ne korreloivat positiivisesti. (Mishra 2018, 1419–1421.) Ylimielinen ja huijaava Keisarinna -vihapuhediskurssin tuottama kuva Marinista vastaa tällaista ärsyttävän, määräilevän ja itsekkään naisjohtajan mallia.

Tämänkin vihapuhediskurssin osalta olen pilkkonut tarkemman analyysin kolmeen osioon. Niistä ensimmäinen liittyy Marinin asettamiseen kuninkaallisen tyrannin asemaan, toinen hänen harjoittamaansa vallankäyttöön ja kolmas näkemyksiin siitä, että hänen imagoinsa on tarkkaan hiottu ja että hän käyttää mediaa propagandakoneistonaan.

4.3.1 Kuninkaallinen asema

Aineistossa kirjoitetaan Marinista ironisessa sävyssä paljon ja hänelle myös annetaan monia erilaisia kuninkaallisuuteen tai muuten ylhäiseen asemaan viittaavia

nimityksiä. Näitä ei ole tarkoitettu Marinin ylistämiseksi tai jalustalle kohottamiseksi, vaan keskustelu on ivallista ja Marinin halventamiseen tähtäävää. Marinille annettuja kuninkaallisuuteen viittaavia titteleitä ovat "Kuningatar," "Sanna I Suuri", "Sanna I Marin", "Kuningatar Marin I", "Keisarinna", "Sanna I Täydellinen" ja "Sanna I Kaunis". Näiden lisäksi nimitys "Pyhä Sanna" viittaa uskonnolliseen pyhimykseen. Kaikki nämä tittelit toimivat naurunalaiseksi tekemisen ja naljailun välineinä.

Kuninkaallisten titteleiden lisäksi Marinin ylimielisyyteen ja korkeaan asemaan viitataan puhumalla hänen kruunaamisestaan, palvelijoistaan, palveluskunnastaan, hovistaan ja alamaisistaan.

"Iltasanomissa/Iltalehdessä uutisoitiin Marinin kruunajaisia taas kuvalla, jossa hän kauniisti hiukset laineilla katsoi niin vienosti ylös, että varmasti mökin demari-Liisalla kyynel tuli silmäkulmaan, että siinä se meidän kuningattaremme nyt ottaa vastuullisen tehtävän vastaan. Lyödäänköhän vielä ritariksi samalla. --" (uuninpankko)

"Jospa palveluskunta todella informoi pääministeriä aamiaismahdollisuudesta. On kurjempiaakin hommia kuin shoppailuassistenttina oleminen, vakinaisessa työsuhteessa luultavasti. Ei olisi ensimmäinen tarina, miten palvelijat ovat johdattaneet hyvää hallitsijaa harhaan." (l'uomo normale)

-- Voin vain kuvitella, millainen pelon ilmapiiri siellä VNK:ssa vallitsee. Sanna Marin toteaa, että: "Sinä, alamainen! Tänne ne mun safkat mitkä mulle kuuluu ja heti!" Yritä siinä sitten urputtaa, että tämä ei ehkä ole laillista ja ei sitä aamiaisetua näihin tilanteisiin kuulu käyttää. Ties vaikka virkamiehistö olisi omatoimisesti salannut tietoja ja yrittänyt peitellä Marinin jälkiä. Mikäli Sanna Marin olisi hyvä esimies, näitä vuotoja ei edes tulisi eikä hän syyttelisi alaisiaan ja "kollegoitaan" valtakunnan mediassa." (sancai)

Käyttäjä uuninpankon viestissä esiintyvä sana 'kruunajaiset' on alun perin mediasta lähtöisin. Esimerkiksi Kaleva (ks. Taponen 2020) käytti tätä ilmaisua uutisessa, jossa kerrottiin Marinin virallisesta valinnasta SDP:n uudeksi puheenjohtajaksi Antti Rinteen tilalle. Hommaforumilla sanaa alettiin median uutisjuttujen myötä käyttää ivaavaan sävyyn kuninkaallisten lempinimien rinnalla. Käyttäjä uuninpankko tuo viestissään ilmi sen ironian sävyn, jolla Marinin suosioista ja väitetystä ylhäisestä asemasta keskustellaan. Kansalaisilla tulee "kyynel silmäkulmaan" ja Marin mahdollisesti "lyödään ritariksi". Käyttäjä l'uomo normale taas kutsuu Marinin avustajia palvelijoiksi, jotka ovat aamiaiskohussa "johtaneet hyvää hallitsijaa harhaan". Ironisella viestillään l'uomo normale kritisoi Marina vastuun välttelystä sanomalla hänen olevan vain "hyvä hallitsija", jolle virhe sattui pelkästään avustajien takia. Näennäisen lempeiden hallitsijakuvausten lisäksi Marinista piirretään kuvaa epämiellyttävänä tyrannina. Tällaisesta puhetavasta esimerkkinä toimii nimimerkki sancain viesti, joka myöskin ottaa kantaa aamiaiskohuun. Sancai kuvaa viestissään Marinin pelolla hallitsevaksi, määräileväksi ja muita syytteleväksi johtajaksi, jota valtioneuvoston kansliakaan ei uskalla vastustaa.

Aineistosta löytyy myös suoria rinnastuksia Pohjois-Korean ja Venäjän historialliseen ja nykyiseen johtoon. Käyttäjä Uno Nuivanen kuvaa Mariniin liittyvää runsasta uutisointia tragikoomiseksi ja sanoo sen alkavan "muistuttaa Pohjois-Korean johtajakulttia". Käyttäjä Radio kutsuu Marina eräässä viestissään nimellä Toveritar

Marinovich ja kytkee Marinin muutenkin Staliniin ja neuvostoliittolaiseen kommunismiin. Radio on julkaissut useita samansuuntaisia, Marinin väitettyyn kommunismiin sekä Neuvostoliitto- ja Venäjä-mielisyyteen viittaavia viestejä, jotka tosin ovat vaikeaselkoisia ja vaikuttavat hyvin irrallisilta suhteessa muiden käymään keskusteluun.

Käyttäjä Rasvari mainitsee termin 'äiti aurinkoinen', joka on naispuolinen vastine Josif Stalinista käyteylle ironiselle nimitykselle 'Isä Aurinkoinen'. Myös Käyttäjä Jorma M. löytää Marinin ja Stalinin väliltä yhtäläisyyksiä:

"Sannalla on suuria kykyjä. Sen näkee siitä että Vastuumedia imee hänen persettään. Vastuumedia on niin hypnoosissa, transsissa ettei se häpeä enää minkäänlaista itsensä nöyryyttämistä. Eri julkaisut puhuvat Sannasta kuin Isä Stalinista: "Sanna antaa aikaa tyttärelle ... Sanna siivosi vessan ... Sanna opettaa atomifyysikkoja ... Sanna itse asiassa keksi television 1920-luvulla ... Sanna osaa ajaa pyörää ... --" (Jorma M.)

Jorma M. kritisoi viestillään etenkin suomalaista mediaa mutta myös Marinia. Sarkastisesti hän sanoo Marinilla selvästi "olevan suuria kykyjä", koska media uutisoi hänestä niin paljon. Tämän voi tulkita niin, että oikeasti Jorma M.:n mielestä tällaisia suuria kykyjä ei Marinilla ole, ja jatkuvasti Marinista uutisoiva media nöyryyttää itsensä. Media julkaisee Marinista uutisia palvovaan, hypnotisoutuneeseen sävyyn, aivan kuin kyse olisi Stalinin propagandakoneistosta. Jorma M. antaa myös listamaisesti esimerkkejä uutisotsikoista, jotka muuttuvat oikeasti julkaistujen otsikoiden tapaisista absurdimmiksi. Absurdeimman kuuloiset otsikot ovat sellaisia, joita diktatuureissa saatettaisiin julkaista.

4.3.2 Vallankäyttö

Ylimielinen ja huijaava Keisarinna -diskurssin kehyksessä Marinin vallankäyttö ilmenee ylimielisenä, muita alistavana sekä toisinaan röyhkeään valehteluun perustuvana. Marinin nähdään myös käyttävän sukupuoltaan vahvana vallan välineenä.

Käyttäjä Jorma M. ottaa kantaa muun muassa Marinin ylimieliseen asenteeseen sekä alistavaan vallankäyttöön:

"Mulle jäi mieleen se kun Sanna I Erotica kävi Ylessä. Jokin pellepäällikkö oli liki kontallaan suu korvissa ottamassa vastaan, kun Sanna ihan saatanan näyttävästi osoitti mieltään jostain olemattomasta. Sanna kyykytti siinäkin syytöntä, työtään tekevää ihmistä. --" (Jorma M.)

Kommentti liittyy keskusteluketjussa muitakin kärkkäitä kommentteja herättäneeseen Ylen koronadokumentin kohtaan, jossa näytetään Marinin saapuminen Ylen toimitiloihin. Videossa näytetään, kuinka Ylen sisältöpäällikkö Hannu Särkkä on vastassa virka-autollaan paikalle saapunutta Marinia, joka vastaa Särkän ystävälliseen jutteluun kireän ja tylyn oloisesti. (ks. esim. Koskinen 2021.) Marinin käytöstä Jorma M. kuvaa "saatanan näyttäväksi" mielenosoitukseksi jostain vähäpätöisestä asiasta. Hänen mukaansa Marin myös "kyykytti" eli alistati aivan

syytöntä, leveästi hymyilevää Särkkää tilanteessa. Nämä sanavalinnat antavat tilanteesta dramaattisen kuvan, jossa Marin olisi käyttänyt valta-asemaansa pelkkiä lyhyitä ja tylyjä vastauksia voimakkaammin. Tämän kommentin valossa Marin on kuin ylimielinen ja valtaansa häikäilemättömästi alamaisiinsa käyttävä kuninkaallinen tai diktaattori. Tämänkaltainen kuva piirtyy joistain muistakin kommentteista.

Etenkin aamiaiskohuun liittyen Marinaa pidetään keskustelun perusteella hommlaisten keskuudessa kansaa huijaavana ja ylimielisesti kansalaisten verorahoilla "sikailevana". Muutama keskustelija nostaa esiin vanhan SAK:n vaalimainoksen, joka heille muistuu mieleen Marinin aamiaiskohusta. Esimerkiksi nimimerkki Faidros kirjoittaa: "Meemintekijät. Tähän videoon uusi pää ja ääni ja teksti myös englanniksi!" Tekstin perässä on silmäniskua kuvaava hymiö ja hyperlinkki Youtube-videoon, joka on ennen televisiossa näyttämistä hyllytetyksi joutunut SAK:n vuoden 2007 eduskuntavaalien äänestysaktiivisuus-hankkeen mainosvideo (Kokko 2007). Videossa pukuun pukeutunut mies istuu ison, monenlaisella ruualla täytetyn ruokapöydän päässä ja hotkii ruokaa käsin, suu auki pureskellen. Mies esittää yrityksen johtajaa. Samalla kun johtaja ahmii ruokaa, videolla kuuluu hahmon ajatuksia ilmentävä ääninauha, jolla soimataan suomalaisia työläisiä liian hemmotelluiksi ja laiskoiksi työntekijöiksi. Tämän jälkeen hahmo tunnustaa samalla kameralle hymyillen, ettei itse edes äänestä.

Viestissään Faidros toivoo, että joku tekisi videosta uuden version, jossa olisi Marinin pää ja ääni. Tämä ilmentää sitä, että Faidrosin mielestä Marin on samanlainen kuin videon hahmo eli ahne, ylimielinen, omahyväinen ja kansalaisten tai työntekijöiden kustannuksella pröystäilevä. Englanninkieliset tekstitykset mahdollistaisivat videon kansainvälisen näkyvyyden ja ymmärrettävyyden, joten Faidros selvästi toivoisi myös ulkomaalaisten näkevän Marinin kustannuksella pilailevan meemivideon. Internetmeemit (*memes*) ovat esimerkiksi kuvan, videon tai musiikkikappaleen muodossa esiintyviä humoristisia internetsisältöjä, jotka leviävät ja ottavat vaikutteita alati muuttuvasta kulttuurista, ilmiöistä ja tapahtumista. Tutkimuksessa meemejä tarkastellaan poliittisina ja esimerkiksi yhteiskunnan valtasuhteisiin kantaa ottavina. (Drakett ym. 2018, 112–113.) Tällainen olisi myös Marinaa kuvaavaksi muokattu SAK:n mainosvideo.

Aamiaiskohuun liittyen aineistosta välittyy yleinen vaikutelma siitä, että Marinaa pidetään huijarina ja varkaana, joka käyttää kansan rahaa ja omaa valta-asemaansa oman etunsa tavoitteluun. Aamiaiskohun yhteydessä oman edun tavoittelua ovat ilmaiset ruuat. Esimerkiksi käyttäjä Emo viittaa Mariniin sanomalla "hänen ylhäisyytensä demarirosvotar". Moni näyttää ajattelevan Marinin varastelun ja huijaamisen liittyvän ensisijaisesti hänen poliitikon rooliinsa sekä puoluetustaansa. Aamiaiskohun lisäksi Marinin yleisemmänkin tason huijaukset ovat keskustelun kohteena. Marinaa kutsutaan muun muassa hyväksi näyttelijäksi ja

median manipuloijaksi. Joidenkin hommalaisten mielestä Marin osaa manipuloida median uutisoimaan turhanpäiväisistä asioista sen sijaan, että hänen kyseenalaiset tekonsa sekä huonot poliittiset päätöksensä saisivat mediahuomiota. Marinin väitetään myös ylläpitävän valheellista ja teennäistä hyvän ja lempeän johtajan roolia.

Sukupuoli ja nuori ikä nähdään keskustelussa Marinin käyttäminä vallan välineinä. Naiseutta kutsutaan 'valttikortiksi' tai eduksi, jonka ansiosta Marin saa erilaista kohtelua kuin hän miehenä saisi. Esimerkiksi asema pääministerinä sekä mediahuomion laajuus ja suuruus nähdään johtuvan näistä seikoista. Argumentit niin sanotun 'naiskortin' käyttämisestä eli naiseuden hyväksikäytöstä erilaisten poliittisten etujen saamiseksi ja tekojen oikeuttamiseksi ovat yleisiä naispuolisten julkisuudenhenkilöiden ja johtajien yhteydessä. Naiskortin käytöstä on syytetty muun muassa Hillary Clintonia ja Anneli Jäätteenmäkeä. (Sakki & Martikainen 2022.) Toisaalta osan mielestä Marin on häikäilemätön, ja jos hän olisi mies, olisi hän jo etenkin aamiaiskohun yhteydessä ymmärtänyt siirtyä pois pääministerin asemasta. Koska Marin on nainen, hän ei joidenkin hommalaisten näkemysten mukaan tule missään nimessä luopumaan vallastaan. Sukupuoli esitetään Marinille siis sekä hyödyttävänä ominaisuutena että typeryyttä ja vallanhimoisuutta selittävänä tekijänä.

4.3.3 Tarkkaan hiottu imago ja media propagandakoneistona

Ylimielinen ja huijaava Keisarinna -diskurssiin liittyy näkemys siitä, että Marinin saama mediahuomio on jollain tavoin ylhäältäpäin johdettua ja Marinista luodaan tarkasti suunniteltua imagoa median kautta. Media nähdään jopa Marinia tukevana propagandakoneistona. Propagandan voi Tieteen termipankin (2023) mukaan määritellä poliittisen ideologian järjestelmälliseksi levittämiseksi, jolla pyritään järjestelmällisesti ja voimakkaasti vaikuttamaan yleiseen mielipiteeseen. Terminä propaganda liitetään usein etenkin diktatuureihin, joissa media on tiukasti valtion sensuurin ja sääntelyn alaisuudessa. Tämä tuo ilmi joidenkin käyttäjien mielikuvan Marinista häikäilemättömänä ja diktaattorimaisena hallitsijana, jonka tukemiseen myös media on valjastettu.

Media, Marin tai valtionhallinto ilmaistaan propagandan tuottajina esimerkiksi seuraavissa viesteissä:

"-- Taas Sannan propagandatehtäviin palkattu esikuntakomppania eikunsiis avustajakaarti saa painaa ylitöitä. Kovaa hommaa se damage control, mutta Sannalle imagohan onkin kaikkein tärkein asia." (Kokoliha)

"-- Niin, että vain miedän alamaisten pitää alistua vastaavalle, mutta kun kysymys on itse päättäjistä tai edes toimittelijoista, niin piittaaminen loppuu heti kun kamera kääntyy. Kädet tekevät taas jotain aivan muuta, vaikka suu jauhaakin propagandaa joka uutislähetyksessä." (Murkula)

"Ovatkohän nämäkin mielistelevät Twitter-viestit tällaisia kansliasta masinoituja kehuja, joita sitten Sanna on itse vimmaisesti retwiittailut, että kaikki ne varmasti huomaisivat? Kukas se kissan hännän nostaisi, ellei kissa itse..." (Skeptikko)

Käyttäjät Kokoliha pitää Marinin avustajana työskenteleviä henkilöitä "propagandatehtäviin palkattuina" eli henkilöinä, jotka hoitavat kriisitilanteiden hoitamisen ja Marinin imagon puhdistamisen, koska Marinille kaikista tärkein asia on hyvä imago. Aluksi Kokoliha kutsuu avustajia metaforisesti 'esikuntakomppaniaksi', jonka jälkeen hän kutsuu heitä pehmeämmin 'avustajakaartiksi'. Marinin avustajien nimittäminen sotilassanastoon kuuluvilla termeillä luo kuvan Marinin imagon ylläpitämisestä jonkinlaisena sotilaallisena toimintana, jota hoidetaan tarkan hierarkkisesti kuten armeijaa. Ylimpänä on Marin, jonka läheteinä, kuljettajina ja muiden asioiden hoitajina avustajat toimivat. Murkulan ja Skeptikon viesteissä propagandan tuottaminen näyttyy vähemmän sotaisana toimintana. Murkula sanoo Marinin itse puhuvan propagandaa television uutislähetyksissä. Skeptikko taas ei mainitse propagandasanaa, mutta kuitenkin pohtii sitä, ovatko hänen Twitteristä löytämänsä Marinia kehuvat twiitit valtioneuvoston kanslian masinoimia, eli järjestämiä.

Aineistossa pidetään Marinin julkisuuskuvaa tarkoin suunniteltuna, mistä esimerkkinä toimii seuraava viesti:

"Enää asiasta ei ole epäselvyyttä. Marin on herkkähipiäinen primadonna, jolle rakennettu imago on raisusti todellisuudesta irtaallaan kuin äiti aurinkoisella konsanaan. Todellisuudessa hän on pelkkä tyhjä jakkupuku." (Rasvari)

Käyttäjät Rasvari kutsuu Marinia herkkähipiäiseksi primadonnaksi sekä äiti aurinkoiseksi. Primadonna on alun perin italialaisia, naispuolisia oopperalaulajia tarkoittava sana, ja on synonyymi diivalle. "Herkkähipiäinen primadonna" viittaa siis Marinin helposti loukkaantuvaan ja diivamaisen ylimieliseen käyttäytymiseen. Tämän lisäksi Rasvari esittää, että Marinin ympärille on rakennettu valheellinen ja totuutta vääristelevä imago. Tätä imagoa hän vertaa Stalinin valheelliseen imagoon hyvänä ja lempeänä johtajana.

Syksyllä 2020 Marinin uutisoitiin olevan raskaana ja saavan lapsen. Osa hommalaisista alkoikin tämän uutisen seurauksena pohtimaan, millaista imagoa Marinista aletaan nyt rakentamaan ja kuinka lapsen saaminen vaikuttaa Marinin johtajarooliin. Esimerkiksi seuraavanlainen näkemys esitettiin:

"Marinille luodaan uutta imagoa, vehnäpullan tuoksuisena perheen äitinä, joka siivoaa paskahuussia, hoitaa lastaan ja johtaa Suomea.

Muutos paistaa kaikkien sormien läpi, entinen demari-marinoitu politiikan broileri on yht'äkkiä kaikille kiva vastuullisia päätöksiä tekevä myötäeläjä..no voi olla että ehjä tulee eteen,,varmaan Marin on laskelmoinut tulevia vaikeita hallituksen tekemiä päätöksiä, nöyrä kansalainen nielaisee veronkorotukset paremmin, kun tietää että pääministeri tekee kotitöitä." (Simpali)

Käyttäjät Simppalin ironisen viestin mukaan uutinen äitiydestä näyttää Marinin tulevaisuuden imagolle pehmeämpää suuntaa. Hän arvelee, että Marinista luodaan kuva perhekeskeisenä ja "vehnäpullantuoksuisena" äitinä, joka pääministerin tehtävien ohella hoitaa lasta ja siivoaa vessaa. Vessan siivoaminen viittaa lehti uutisiin,

joiden mukaan Marin pitää siivoamisesta ja siivoaa myös virka-asunnollaan Kesärannassa (ks. esim. Havula 2020). Siivoaminen ja lapsen hoitaminen nähdään arkisina tavallisen ihmisen elämään kuuluvina asioina. Simppali arveleekin, että Marinista yritetään taktisesti antaa kuva kansaa lähellä olevana ja ymmärtäväisenä johtajana.

Hommalaiset ilmaisevat myös kyllästymistään ja tympääntyneisyyttään Marinin suurta ja propagandamaista mediahuomiota kohtaan:

”Ai miten ihanaa.

Ilta-Sanomien etusivun aloitusnäytössä ei ole muuta kuin SANNAA!

Sannan puhe on pilkottu neljään osaan. Ensin on iso kuva Sannasta, joka kertoo, että nyt tavoitellaan sitä lyhyempää työaika.

Sitten kolme pienempää uutista allekkain, joissa kaikissa on kuvattuna johtajamme.”
(uuninpankko)

Vastapainoa tälle kyllästymiselle tarjosivat kuitenkin etenkin aamiaiskohu, johon liittyi paljon kriittistä ja negatiivista uutisointia sekä julkista keskustelua Marina kohtaan. Osa kommentoijista iloitsee Marinin ympärillä tapahtuvista mediakohuista, jotka vahingoittavat Marinin imagoa. Jotkut kommentoijat esittävät Marinin imagon naarmuttamisen tärkeänä tavoitteena ja tehtävänä, johon pitäisi pyrkiä:

”Eroamaan ei tämä rouva tule tämän, eikä minkään muunkaan syyn vuoksi missään tapauksessa. Mutta pelkkä tieto siitä miten paljon vuosia rakennetun brändin romuttaminen muutamassa päivässä v*tuttaa antaa näin duunarillekin voimaa päivään. Tuon kaltaisille ihmisille ei ole mitään tärkeämpää kuin imago ja palvonta. Paitsi ehkä valta. 😊😊😊” (Billy Hill)

” -- Joka tapauksessa, on tuossa videossa pienoinen ristiriita sen imagon kanssa, jota Keisarinna on huolellisesti suosiollisen (ainakin tähän asti) valtamedian avulla itsestään rakentanut, ja jokainen tavalla tai toisella aikaansaatu särö siinä imagoissa on plussaa. Omasta puolestani alhaisiakin keinoja saa käyttää ja vajota jo lähes sille samalle tasolle, jolla tuo imago on rakennettukin.

On ansiokasta ylläpitää ja kehittää Keisarinna Marinin vastaista asenneilmastoa, koska se on isänmaallinen teko ja ihmisyyskin velvoittaa. Ja imagon pienikin naarmuttaminen osuneekin Keisarinnaa kaikkein arimpaan paikkaan. --” (Kokoliha)

Käyttäjä Billy Hillin kommentti liittyy Marinin aamiaiskohuun, johon liittyen Marin oli paljon median otsikoissa. Billy Hill kirjoittaa olevansa 'duunari' eli fyysisistä työtä tekevä työntekijä, joka saa iloa ja voimaa siitä, että Marinin pitkään rakennettu imago romuttuu ja Marina ärsyttää. Billy Hillin mukaan Marin edustaa ihmistyyppiä, jolle kaikista tärkeimpiä asioita ovat imago, palvonta ja valta. Tämä halveksuttava luonne tekee Marinin kärsimyksestä ilmeisesti erityisen nautinnollista. Vahingoniloa ilmaisevat myös viestin kolme nauruhymiötä.

Käyttäjä Kokoliha kokee myös Marinin imagoon tulevat säröt hyvänä asiana. Hän kuvaa imagon naarmuttamista 'plussana', 'isänmaallisena tekona'

sekä 'ihmisyyden velvoittamana'. Se on paitsi positiivinen asia myös tärkeää Suomen ja ihmisyyden kannalta. Marin siis edustaa jotain epäinhimillistä ja vaarallista, joka on vahingollinen etenkin Suomelle. Kuten käyttäjä Billy Hillin myös Kokolihan mielestä hyvä ja virheetön imago on Marinille itselleen hyvin tärkeä asia, kenties jopa kaikista tärkein. Tämän vuoksi negatiivisten asioiden julki tuominen osuu Marinin "kaikkein arimpaan paikkaan" eli sattuu paljon. Kokoliha sanoo, että alhaisten keinojen käyttäminen on sallittua Marinin maineen tahraamisessa, vaikka alhaisten keinojen käyttö onkin 'lähes' samalle tasolle vajoamista imagon rakennusstrategian kanssa. Joitain moraalisesti erittäin väärä keinoja imagon takana selvästi on, koska alhaisten keinojen käyttäminen ei vielä aivan yllä samalle tasolle vääryydessä. Mysteeriksi kuitenkin jää, mitä nämä 'alhaiset keinot' tarkoittavat. Voisi arvella, että Marinin halventaminen ja nöyryyttäminen kuuluvat sallittuihin keinoihin. Toisin sanoen Marin on ylimielinen ja vaarallinen vallankäyttäjä, jonka hyvä imago on rakennettu niin epärehellisin keinoin, että isänmaallisuuden nimissä sitä tulee vastustaa ja hajottaa lähes millä tahansa keinoin. Tämä noudattaa populismillekin tyypillistä vahvan toiseuttamisen logiikkaa, jonka valossa 'toinen' esitetään niin suurena uhkana, että vihapuheen kaltaiset vastarinnan välineet näyttävät oikeutettuina. (Pettersson ym. 2022, 1-2; Saresma & Tulonen 2023, 76.)

4.4 Turhamainen ja typerä pissistyrkky

Turhamainen ja typerä pissistyrkky -diskurssi on kolmas nimittämäni diskurssi ja samalla vastapari ylimielinen ja huijaava Keisarinna -diskurssille. Nyt tarkasteltavassa diskurssissa painottuu Marinin asema johtajana kokemattomassa ja epäuskottavassa valossa. Tässä diskurssissa Marinista piirtyy kuva typeränä ja osaamattomana tyttönä, joka ei ole sopiva pääministerin vaatimaan tehtävään. Turhamaisuus ja huomionhakuisuus ovat piirteitä, jotka korostuvat tässä diskurssissa. Pidän erityisen mielenkiintoisena sitä, kuinka suuri ristiriita ylimielinen ja huijaava Keisarinna -diskurssin ja turhamainen ja typerä pissistyrkky -diskurssin välillä on. Osa Hommaforumin keskustelijoista kritisoi Marinia kumpaakin diskurssia tukevasti, mikä ei anna johdonmukaista kuvaa Marinia kohtaan ilmaistusta halveksunnasta ja vihasta.

Turhamainen ja typerä pissistyrkky -diskurssi kietoutuu vahvasti naisvihaan ja ageismiin eli ikäsyryntään, jotka myös liittyvät toisiinsa. Ageismi on Maailman terveysjärjestön (2021, 2-5) määrittelyn mukaan muihin tai itseen iän perusteella kohdistuvia stereotyyppioita, ennakkoluuloja ja syrjintää. Ageismin kohteena sinänsä voi olla minkä tahansa ikäiset ihmiset, mutta yleensä se kohdistuu vanhoihin ja nuoriin. Nuoria, etenkin nuoria naisia, saatetaan pitää ikänsä perusteella esimerkiksi itsekkäinä, ajattelemattomina ja työhönsä liian kokemattomina. Tämä näkyy vahvasti

myös Mariniin kohdistuvassa ageismissa. Ageismi onkin monen muun ilmiön tavoin sukupuolittunut, sillä sitä kohdistuu erityisesti ikääntyneisiin naisiin mutta myös nuoriin naisiin. Sekä nuoriin että vanhoihin kohdistuva syrjintä vaikuttaa enemmän naisiin kuin miehiin. (Mt., 10–11.)

Toisin kuin ylimielinen ja huijaava Keisarinna -diskurssissa tässä Marinista tuotettu kuva vastaa naisvihamielistä ja stereotyyppistä kuvaa naisista miehiä typerämpinä, irrationaalisempina, heikompina ja tunteellisesti epävakampina. Näistä sukupuolesta johtuvien ominaisuuksien vuoksi naiset eivät myöskään ole esimerkiksi poliittisissa tehtävissä yhtä päteviä kuin miehet. (Sakki & Martikainen 2022.) Aineistossa tätä naiseuden aiheuttamaa epäpätevyyttä lisää myös nuori ikä, joka liitetään erityisesti kokemattomuuteen ja lapselliseen käyttäytymiseen.

Seuraavaksi käyn läpi analyysini tästä diskurssista tarkemmin kolmessa osassa. Ensin käsittelen Marinista puhumista kokemattomana ja kiukuttelevana pikkutyttönä, toiseksi käsittelen kommentteja hänen turhamaisuudestaan ja viimeiseksi analysoin sitä, miten hänen kyvyttömyydestään puhumiseen liittyy myös oletuksia ja syytöksiä mielenterveyden häiriöistä ja harhakäsityksistä.

4.4.1 Kokematon ja kiukutteleva pikkutyttö

Monen Hommaforumin keskustelijan mielestä Marin on liian kokematon ja taidoton suoriutuakseen pääministerin tehtävistä. Taidottomuuden taustalla on viestien perusteella erilaisia asioita kuten ikä, sukupuoli, työhistoria, typeruus sekä lapsellinen käytös. Hommalaisien mukaan Marinilta puuttuu johtajaominaisuuksia, kokemusta, karismaa, asiaosaamista, järkeä ja vastuullisuutta. Nämä kaikki Marinilta puuttuvat ominaisuudet ovat sellaisia, joita hyvällä ja uskottavalla pääministerillä olisi.

Jotkut keskustelijat pitävät Marinia yksiselitteisesti liian nuorena ja kokemattomana. Esimerkiksi käyttäjä Nautiluseläin kutsuu Marinin pääministeriyttä 'työharjoittelujaksoksi', joka viittaa siihen, että Marin olisi kokematon nuori, joka vasta harjoittelee politiikassa toimimista. Aineistossa Marinia kutsutaan myös 'vahinkopääministeriksi'. On totta, että Antti Rinteen hallituksen kaatumisen mahdollisti Marinin pääministeriyden ja hallituksen muodostamisen. Tämän tapahtumaketjun synty odottamattomista ja sattumanvaraista käännteistä, joiden nimittäminen vahingoksi antaa tapahtumalle ja Marinin saamalle asemalle tarkoituksettoman ja negatiivisen latauksen. Vahingoksi kutsutaan yleensä sattumalta ja epähuomiossa tapahtuneita negatiivisia asioita.

Ennen poliittista uraansa Marin työskenteli kaupassa kassatyöntekijänä. Tämä tieto ei herätä hommalaisissa arvostusta vaan pikemminkin päinvastoin. Kassatyöntekijätaustan uskotaan osittain selittävän Marinin osaamattomuutta pääministerin tehtävissä. Joidenkin mielestä kassatyöntekijän ei pitäisi päästä pääministerin paikalle:

”Vastuullisen median mukaan kaupan kassasta pitää voida tulla vaikka pääministeri, varsinkin jo on nainen.

Oikeassa maailmassa se ei tietenkään ole mahdollista, koska kaupan kassalla ei ole sellaista osaamista mitä tarvitaan pääministerin tehtävissä.

Se ei siitä muuksi muutu vaikka vastuullinen media ja hyvesignaloivat ihmiset miten asiaa koettais muuksi muuttaa.” (ISO)

Käyttäjä ISO kirjoittaa osittain ironisessa viestissään, että vastuullisen median mukaan kassatyöntekijöistä pitäisi voida tulla mitä tahansa, jopa pääministereitä, varsinkin jos he ovat naisia. Tässä ’vastuullinen media’ on esitetty sarkastisena kritiikkinä, mikä tulee selväksi erityisesti viestin toisessa virkkeessä, joka kertoo, ettei kassatyöntekijän kelpaaminen pääministeriksi ole mahdollista ’oikeassa maailmassa’. Media siis edustaa jonkinlaista vääristynyttä ihannetta ja kuvitelmaa, jossa koulutuksesta riippumatta kuka vain voisi päästä pääministeriksi. ISO näkee tämän pätevän etenkin naisiin eli ilmeisesti hänen mukaansa johtotehtäviin pääseviltä miehiltä vaaditaan enemmän koulutusta ja kokemusta. Mariniin tämä heijastuu väitteinä siitä, että hän olisi päässyt pääministeriksi lähinnä pelkän sukupuolensa ansiosta. ISO:n mielestä tämä on väärin, eikä kukaan kassatyöntekijä ole sopiva pääministerin tehtävään, jossa tarvitaan erilaista osaamista.

Keskustelussa Marinin kassatyöntekijätaustan negatiivisesta vaikutuksesta pääministerin ammattitaitoon käyttäjä Murkula kommentoi, että Marinin kyvyt eivät riittäisi edes kassalla toimimiseen:

”Lopettakaa nyt pikkuhiljaa tuo kaupankassajuttu. Mariini kun ei oikeasti ole koskaan kelvannut Sokkarin kassalle, se kun on oikeasti vaikea ja luottamuksellinen tehtävä, jota joka kesätyölle ei voi antaa. Monesti tekevät jopa vuosia töitä, edes päästäkseen kassaneidiksi asti.

Niin ja ihan oikeasti olen itse toiminut kassatyössä, se ei ole helppoa hommaa ja jos raskaan päivän päätteeksi ihan ei viivakoodia saa luettua sekunnissa tai pelkkä hymy puuttuu, niin jo kohta kohta annetaan jo varoitusta. Ihan oikeasti, miten ihmeessä te ihmiset kehtaatte puhua näistä oikean ja raskaan työn raatajista kauppojemme kassoilla tuolla tapaa, että vertaatte niitä tuollaiseen Mariinin tapaiseen tiuskijattareen, joka lentäisi takaisin varaston puolelle viikossa” (Murkula)

Kassatyöntekijänä työskennelleen Murkulan mukaan Marin ”ei ole koskaan kelvannut” Sokkarin eli Sokoksen kassalle, koska kassatyöskentely on ”oikeasti vaikea ja luottamuksellinen tehtävä”. Toisin sanoen Marin ei ole kykenevä hoitamaan mitään haasteellisia ja luottamusta vaativia tehtäviä. Omien kokemusten kertomisen kautta Murkula kertoo kassatyöntekijän tehtävän olevan ’oikeaa ja raskasta’ työtä, jossa vaaditaan nopeutta ja ystävällistä hymyä. Murkulan mukaan Marinista ei tällaiseen työhön ole, ja hän pitää loukkauksena kassatyöntekijöiden vertaamista Marinin kaltaiseen ihmiseen. Tämä vihapuheteko luo myös hierarkian Marinin ja Murkulan välille: Murkula on kassatyöntekijänä kyvykäs ja osaava raskaan työn raataja, kun taas Marin on alempiarvoinen ja tällaiseen raskaaseen työhön kykenemätön. Lisäksi Murkula kutsuu Marinia sanalla ’tiuskijatar’, joka viittaa

naispuoliseen henkilöön, joka on ärsyyntynyt ja tiuskii muille. Aineistossa muutenkin toisinaan käytetään tyypillisesti naisiin liittyvää tar-sanapäätettä substantiiveissa, jolloin Marinin naiseus nousee automaattisesti ja korostetusti esiin, vaikkei sukupuolta muuten viestissä mainittaisi.

Käyttäjä Murkulan lisäksi moni muukin kommentoija ilmaisee pitävänsä Marina temperamenttisenä ja äkkipikaisena ihmisenä. Toisinaan Marin onkin ottanut napakasti kantaa esimerkiksi häneen itseensä liittyvään arvosteluun. Jotkut hommalaiset nimittävät tällaista käytöstä kiukuttelukohtauksiksi, ulinaksi, itkuraivoksi, ruikutukseksi, kiukutteluksi ja kitinäksi. Kaikki nämä ilmaisut viittaavat siihen, että Marin valittaisi turhasta ja käyttäytyisi hysteerisesti tai lapsellisesti. Tällainen käytös liitetään usein äkkipikaisiin ja turhamaisiin henkilöihin, etenkin naisiin, jotka valittavat ja ylireagoivat muiden mielestä vähäpätöisiin asioihin. Stereotyyppisesti valittaminen, vinkuminen ja nalkuttaminen nähdään naisten huonoina piirteinä. Samantapainen käytös miehen tekemänä saatetaan kokea esimerkiksi päättäväisyytenä ja vaativuutena, jotka ovat stereotypian mukaisia hyvän miehen ominaisuuksia. (Schneider & Bos 2014, 249.)

Käyttäjä Jorma M. kirjoittaa Marinin olevan ”kuin paviaanikansan ylimys tai 4-vuotias uhmaikäinen”. Käyttäessään ”paviaanikansan ylimys”-metaforaa kirjoittaja vaikuttaa pitävän Marina typeränä ja ylimielisenä, apinaan verrattavana. ”4-vuotias uhmaikäinen” taas yhdistää Marinin nuoren iän ja äkkipikaisuuden kritisoimisen. Marinin rinnastaminen leikki-ikäiseen lapseen on ageismia ja tuottaa hänestä hyvin ammattitaidottoman ja epäkypsän kuvan. Retorisesti vertauksessaan Jorma M. käyttää sanaa ’kuin’, joka pehmentää vertausta hieman ja ilmentää, että Marin on paviaanikansan ylimyksen ja uhmaikäisen kaltainen mutta ei aivan täysin samanlainen (Martin 2013, 78).

Aineiston perusteella Hommaforumilla Mariniin kohdistuu sukupuolittunutta ageismia laajemminkin, sillä esimerkiksi hänen kutsumisensa sanoilla tyttö, tytsky, pikkulikka, gimma ja pimu ovat sekä nuoreen ikään että sukupuoleen perustuvia vähättelyyn ja haukkumiseen käytettyjä sanoja. Käyttäjä valtakunnanpärkhele kutsuu Marina myös pissistyrkyksi, jonka kautta Marina kuvataan huomionhakuiseksi pissikseksi. ’Pissis’ on etenkin 2000-luvulla käytetty puhekielinen sana, jolla tarkoitetaan pinnallisesti käyttäytyviä ja suosittuja teinityttöjä, jotka yleensä pukeutuvat muodinmukaisiin vaatteisiin, viettävät aikaansa muista suosituista teineistä koostuvissa joukoissa ja käyttäytyvät ylimielisesti sekä typerästi (ks. esim. mtv-uutiset 2015). Aineistosta löytyy myös sana teini, joka on tämän keskustelun kontekstissa ageistinen mutta sukupuolineutraali ilmaisu. Aikuisen naisen kutsuminen ’pieneksi tytöksi’ on naisvihamielistä vähättelyä, jolla ilmaistaan epäluottamusta ja kyvyttömyyttä (Sakki & Martikainen 2022).

Vaikka sukupuoli on hienovaraisemmin mukana monissa Marinin kykyjä vähättelevisissä kommenteissa, on joidenkin käyttäjien ilmaistuissa mielipiteissä naisvihamielisyys Marinia ja naispoliitikkoja kohtaan hyvin selkeää ja perinteistä:

”Marin toimii näin koska hän ei halua mennä mukavuusalueensa ulkopuolelle, siis ottaa kantaa mihinkään koska ei teidä mistään mitään.

Olemme itse asiassa siirtyneet poliittiseen aikakauteen, jossa typerät pikkulikat pidetään osajina ja viisaina vain sen perusteella, että he ovat töykeitä netissä ja kehtaavat haukkua miehiä.

--

Tämä idea "nuorista fiksuista naisista" tulee nykyfeminismistä, jossa arvostetaan töykeyttä, koppavuutta, vulgäärejä tapoja ja kapinointia. Siis tyypillistä vasemmistolaisuutta, jossa osaamisella ja kokemuksella ei ole mitään sijaa.

Ylipäättään koko yhteiskunnan romahdus on suora seuraus naisten "esiinmarssista" politiikkaan, ala, jossa he eivät pärjää ja jota he eivät osaa **hyvin harvaa** poikkeuksetta lukuun ottamatta. Yleisesti ottaen kun naiset eivät kestä kovia päätöksiä ja he ovat päästään aivan liian sekaisin johtamaan kokonaista maata. Kaikesta tulee vain helvetinmoinen sekasotku kun akat alkaa huseeraamaan politiikassa. Joka ikinen maa, jonka politiikka naisistuu alkaa jonkun ajan päästä olemaan täydessä kaaoksessa.” (Totti)

Käyttäjä Totti edustaa näkemystä, jonka mukaan naiset ovat huonompia verrattuna miehiin ja naisista vain hyvin harva pärjää politiikassa. Hänen mukaansa ”Akat” ovat ”päästään aivan liian sekaisin”, jotta voisivat tehdä rationaalisia ja isoja päätöksiä. Tämän sijaan syntyy kaaosta, sekaannuksia ja sotkua jopa siinä määrin, että ihan kaikki naisia politiikkaan ottavat valtiot ajautuvat täyteen kaaokseen. Marin kytkeytyy sukupuolensa kautta näihin naisia koskeviin yleistyksiin. Viestinsä alussa Totti väittää, että Marin on liian mukavuudenhaluinen eikä ”tiedä mistään mitään”. ”Typerien pikkulikkojen pitäminen osajina ja viisaina” lienee viittaa myös Mariniin, joka on saanut osakseen mediahuomiota ja arvostusta eri tahoilta. Naiseuden lisäksi vihapuheteko kohdistetaan myös vasemmistopolitiikan kannattajiin ja nykyfeministeihin, jotka Tottin mielestä eivät arvosta kokemusta tai osaamista vaan haluavat politiikan johtopaikalle mieluummin koppavia, töykeitä, huonosti käyttäytyviä ja kapinoivia naisia. Tämän voi tulkita olevan kritiikkiä sekä Marinia äänestäviä että Marinia itseään kohtaan.

Retorisena tyylikeinonaan käyttäjä Totti käyttää erityisesti hyperbolaa eli liioittelua. Tätä esiintyy kaiken aikaa, esimerkiksi sanoissa ja ilmaisuissa ’mistään’, ’mitään’, ’koko yhteiskunnan’ ja ’aivan liian sekaisin’. Esimerkiksi kohdassa ”koko yhteiskunnan romahdus” liioitteluun kytkeytyy myös metafora ’romahtaa’, joka tekee tekstistä entistäkin dramaattisemman. (Martin 2016, 81.) ’Romahtaminen’ on sana, jota usein käytetään yhteiskunnan totaalista hajoamisesta, mutta joka varsinaisesti tarkoittaa esimerkiksi rakennuksen hajoamista tai sortumista maahan. Liioittelun sekä dramaattisten kielikuvien ja sanavalintojen keinoin vahvistuu viestin sanoma (mt., 81), joka tässä tapauksessa on se, että Marin tai naiset ylipäättään eivät kuulu politiikkaan, sillä irrationaalisuudessaan he aiheuttavat vain tuhoa.

4.4.2 Hyödytön pikkupuuhastelu ja poseerailu

Turhamainen ja typerä pissistyrkky -diskurssissa tuotetaan kuvaa siitä, että Marin on turhamainen eikä käytä aikaansa tai kiinnostustaan pääministerin tehtävien hoitamiseen. Sen sijaan Marin kuvataan naistenlehdissä poseeraamisen ja siivoamisen kaltaisissa turhamaisissa ja feminiinisissä askareissa, jotka eivät vastaa pääministeriltä vaadittavaa rationaalisuutta, jämäkkyyttä ja vastuullisuutta. Erilaisten vihapuhetekojen keinoin Marinista tuotetaan kuvaa henkilönä, joka ei tee politiikan kentällä mitään tärkeää, vaan välttelee vastuuta ja vain toisinaan saattaa puuhastelunomaisesti tehdä hieman jotain poliittisesti merkityksellistä. Poliittisena johtajana toimimisen sijaan Marin viihtyy enemmän naistenlehtien kuvauksissa ja muiden turhamaisten ja hyödyttöminä nähtyjen asioiden parissa.

Käyttäjä Haermae kuvaa Marinin ja naishallituksen toimintaa prinsessaleikkinä:

”Pikku-prinsessojen hallitusleikit ovat suuri onnettomuus Suomelle. Kivahan se tietenkin on prinsessana puuhastella vallan kahvassa kaikenlaista mikä nyt sattuu itseä kiinnostamaan, ja järkätä hyviä hommia kaikille kavereillekin, mutta noissa hommissa pitäisi ottaa ja tuntea jotain vastuun tapaistakin.” (Haermae)

Stereotyyppisesti prinsessaleikkejä leikkivät pienet tytöt. Kun Marinia ja muita ministereitä nimitetään pikkuprinssessoiksi, esitetään heidät lapsellisena. Etenkin Marinin kohdalla tällainen vertaus on naisvihamielisyyden lisäksi ageistinen. Lapsivertaus korostaa Marinin nuoruutta ja kokemattomuutta. Mukana on myös naisvihaa, sillä populaarikulttuurissa kaikkea prinsessoihin liittyvää, kuten tiaroita, röyhelöitä ja näyttäviä prinsessamekkoja pidetään hyvin feminiinisinä ja siten turhina ja lapsellisina asioina. Haermaen kommentista huokuu halveksiva ja vähättelevä suhtautuminen, ja myös prinsessavertaus on tehty pilkkaavaan sävyyn. Hallituksessa toimimisen kutsuminen leikiksi sekä puuhasteluksi vähättelee ministereiden ammatillista osaamista ja aikaansaannoksia. Tämän kommentin mukaan ministerit eivät vakavissaan tee politiikkaa vaan toimivat mielihalujensa mukaan ilman velvollisuudentunnetta. Samantapaisena toimii Käyttäjä Paawon väite siitä, että naistenlehdissä poseeraamisen kaltainen turhamainen ja itsekeskeinen käytös tekee pääministeri-instituutiosta ”viiden pennin bimbon”. Viisi penniä viittaa kielikuvallisesti vähäarvoisuuteen. ’Bimbo’ on taas yleensä haukkumasanana käytetty termi, jolla tarkoitetaan viehättävän ulkonäön omaavia naisia, jotka ovat typeriä, pinnallisia, ja naiiveja.

Myös käyttäjä Kintermuna kuvaa Marinin poliittista toimintaa vain näennäisen tehokkaana ja merkityksellisenä puuhasteluna:

”Olette varmaan huomanneet, että PM esittää milloin mitäkin vetoamuksia lähinnä sen kaltaisiin asioihin, joihin kohteena oleva taho voi vaikuttaa lähes yhtä vähän kuin painovoimaan.

Tällä pyritään muodostamaan otsikoissa valheellista käsitystä siitä, että PM pyrkisi tekemään asioille jotakin kansan hyväksi. Todelliset teot joita kansan edun nimissä olisi mahdollista tehdä loistavat kuitenkin poissaolollaan. Sen voi päätellä jo tällaisista

joutavista vetoomuksista.

Tässä minusta selvästi huomaa miten media, erilaiset tempaukset ja julkisuuskuva ovat tämän PM:n ensisijaisia työkaluja tämän maan asioiden "hoitamisessa". (Kintermuna)

Erityisesti Trendin, Vogue'n ja Timen kaltaisissa lehdissä esiintyminen herättää halveksuntaa hommalaisissa. Niin kotimainen kuin ulkomainenkin media kiinnostui Marinista heti tämän pääministerikauden alettua, ja Marin esiintyi useissa lehtikuvissa ja haastatteluissa pääministerikauden aikana. Osa näistä lehdistä oli naistenlehtiä eli naisille suunnattuja aikakausjulkaisuja, joita valtavirtakulttuurissa pidetään puhtaasti viihteellisinä ja vailla muuta arvoa. Tällainen väheksyvä suhtautuminen näkyy myös Hommaforumin keskustelussa, kun Marinin esiintymisiä naistenlehtien sivuilla kritisoidaan. Tyypillinen argumentti on se, että tällainen mediahuomio on turha ajanhukkaa. Moni irvailee, että kenties Marin on siirtymässä mallinuralle tai ainakin tämän pitäisi sinne siirtyä, kun oikeiden töiden sijaan hän käyttää aikansa kameroille poseeraamiseen. Nämä kommentit yliarvioivat ajan, joka valokuvan ottamiseen ja haastatteluun todennäköisesti menee. Aineistossa myös esimerkiksi Marinin vierailu eräässä viihteellisessä keskusteluohjelmassa leimataan turhamaiseksi ja typeräksi ajanhukaksi, johon Marin aikaansa käyttää sen sijaan, että osallistuisi esimerkiksi joihinkin poliittisiin keskusteluihin.

Marinin turhamaisuutta ilmentävänä asiana pidetään myös hänen mieltymystään siivoukseen ja erityisesti sitä, että Marin pääministerin tittelistään huolimatta siivoaa itse siivouspalvelun tilaamisen sijaan. Erityisesti vessan siivoukseen tartutaan keskustelussa jatkuvasti. Vessan yleensä ajatellaan olevan muihin huoneisiin verrattuna likaisempi ja vastenmielisempi, ja vastenmielisyys sitä kautta liittyy myös vessan ja erityisesti vessanpöntön siivoamiseen. Kun sanotaan Marinin siivoavan nimenomaisesti vessoja, tuo se Mariniin ja hänen tekemisiinsä vähäarvoisen ja kenties myös vastenmielisen sävyn. Mielikuva ja keskustelun sävy olisi hieman erilainen, jos Marinin sanottaisiin siivoavan esimerkiksi keittiötä tai olohuonetta.

Käyttäjä Nautiluseläin väittää Marinin myös käyttävän työaikaansa siivoamiseen:

"Suomen kallein siivoaja = Sanna Marin.

Käyttäisi aikansa tärkeämpiin tehtäviin nyt, kun on pääministeri. Mutta tässä juuri näkyy demarien onneton talousajattelu. Hukataan resursseja ja ollaan siitä vielä ylpeitä!

Paradoksaalista kyllä, Suomen talous säästyisi nyt merkittävältä alasajolta, jos Sanna Marin käyttäisi KAIKEN aikansa vessanpönttöjen kuuraamiseen. Näin hän pysyisi poissa pahanteosta, s.o. ei ehtisi tekemään typerää päätöksistään ja toinen toistaan hölmömpiä avauksia, joiden ainoa tarkoitus on rampauttaa Suomi. --" (Nautiluseläin)

Tällaiset kommentit ilmentävät näkemystä, jonka mukaan siivoaminen ei ole tehtävä, johon pääministerin tulisi käyttää lainkaan aikaansa. Marin siis käyttää aikaansa väärin asioihin, mutta toisaalta käyttäjä Nautiluseläin näkisikin parhaana tilanteena

sen, että Marin lopettaisi kaikkien pääministerin ammattiin kuuluvien asioiden hoitamisen ja keskittyisi siivoamiseen. Näin hän siirtyisi vastuualueelle, joka stereotyyppisesti nähdään naisille kuuluvana, eli kotiin ja kotitöihin. Koska hän kuitenkin toimii elämänalueella, joka ei perinteisesti naisille kuulu, näyttäytyy Marinin politiikka ja politiikassa esiintyminen typeränä ja hänen kaikki feminiinisinä nähdyt pyrkimyksensä turhina häiriönä politiikan tekemisestä.

4.4.3 Mielenterveyden häiriöt ja harhakäsitykset

Turhamainen ja typerä pissistyrkky -diskurssissa Marinin esittäminen vähä-älyisenä on tyypillinen ja jatkuvasti ilmi nouseva asia. Jotkut kommentoijista kuitenkin vievät tämän pidemmälle ja spekuloiivat Marinin terveydentilaa erityisesti mielenterveydelliseltä kannalta. Heidän mielestään Marinin käytös ei ole ”normaalin ihmisen toimintaa”, vaan Marinilla on oltava jokin mielenterveyden häiriö, joka selittää Marinin järjettömäksi ja poikkeukselliseksi nähtyä toimintaa. Tällaisia pohdintoja keskusteluketjuun alkoi ilmestyä, kun aamiaiskohu tuli median ja sosiaalisen median keskusteluiden käsittelyyn.

Marinin mielenterveydentilalla spekulointi toistaa ja uudelleen tuottaa tyypillistä naisvihamielistä stereotypiaa tunteiltaan epävakaa ja hysteerisestä sekä mieleltään häiriintyneestä naisesta. Naisten ’poikkeavan’ tai ’hysteerisen’ käytöksen patologisoinnilla ja sitä kautta naisten kontrolloinnilla on pitkät juuret historiassa. Esimerkiksi pitkään käytössä ollut hysteriadiagnoosi oli verrattavissa pyörtymisen ja oksentelun kaltaiseen fyysiseen oireiluun. Hysteria kuitenkin kytkeytyi vahvasti feminiinisyyteen ja naiseuteen, ja sen kautta kontrolloitiin ja rankaistiin naisia esimerkiksi vapauten tai seksuaalisuuteen liittyvien tiukkojen sukupuolinormien rikkomisesta. (ks. esim. Ussher 2005, 68–74.) Vaikka nykyään naisten käyttäytymistä ei enää patologisoida näin, on ’hullu nainen’ kielikuva, joka tulee usein esiin yleisissä median ja kulttuurin diskursseissa. Kyseessä on naisvihan muoto, jossa epävakauden tai harhaisuuden leimalla yritetään mitätöidä kohteena olevan naisen rationaalisuutta, uskottavuutta, luotettavuutta ja kyvykkyyttä. (Zaccour 2018, 58, 70–77.) Tähän kehukseen asettuvat myös Mariniin kohdistuvat mielenterveyspekulaatiot ja syytökset järjettömyydestä. Mitätöinnin ja halventamisen ohella pohdinnat Marinin mahdollisesta psykopaattisuudesta, narsistisuudesta sekä kaikkivoipaisuusharhoista ilmentävät myös hommalaisten käsitystä Marinin yli mielisyydestä.

Esimerkiksi käyttäjä Jorma M. väittää kaikkea Marinin toimintaa järjettömäksi ja Marinia itseään esteelliseksi hoitamaan pääministerin vaativia tehtäviä. Hän ilmaisee näkemyksensä siitä, että lainsäädännöllinen puuttuminen pääministerin järjettömään toimintaan olisi tarpeen:

”Hommallalla ei saa tehdä lääketieteellisiä arvauksia päättäjistä. Mutta miten Sanna I

Kauniin käytöksestä voi olla tekemättä sellaisia?

KAIKKI Suomen pääministerin teot viittaavat lääketieteellisen spekulatiivisuuden tarpeeseen. Ja siihen millä ehdoin lainsäädäntö antaa tai ei anna mahdollisuuksia puuttua Suomen korkeimman viranhaltijan esteellisyyteen.” (Jorma M.)

Jorma M. pitää hyperbolisesti kaikkea Marinin tekemää järjettömänä ja lääketieteellisesti huolestuttavana. Marinin toiminta ei ole rationaalista, eikä sellaista toimintaa pitäisi sallia Suomen korkeimmalta viranhaltijalta.

Käyttäjää Sancai taas verhoaa Marinista tekemänsä narsismi- ja psykopaatiadiagnoosin 'yleiseksi pohdinnaksi':

”Narsisteille ja psykopaateille on yleistä, että he ovat erittäin hyviä huijaamaan ja menestymään, mutta jossain vaiheessa he tekevät tyhjän, kohtalokkaan virheen. Tämä johtuu siitä, että psykopaatit eivät tunne pelkoa, kuten normaalit ihmiset ja narsistit taas ovat liian luottavaisia omaan erehtymättömyyteensä. Normaalit ihmiset ymmärtävät, että vaikka hän haluaisi käyttää jonkun tuollaisen joitain satoja säästävän edun, potentiaaliset haitat ovat paljon, paljon suuremmat kuin potentiaaliset hyödyt. Persoonallisuushäiriöiset eivät ajattele näin, koska he ovat huonompia tunnistamaan riskejä. Yksi narsismin tyypeistä on muuten hyvesignaloiva narsisti.

En tietenkään Sannaa syytä mistään, näin yleisesti halusin vain jakaa tällaisen ajatuksen.”
(sancai)

Kaikki Marinin käytöstä epänormaalina pitävät eivät ajattele Marinilla olevan varsinaista mielenterveydellistä häiriötä, vaan esimerkiksi kaikkivoipaisuusharha. Käyttäjää ApuaHommaan kommentoi Marinin aamiaiskohun selvittelyn pitkittymistä ja epäselvyyttä siitä, kenen vastuulla asian hoitaminen on. Hänen mukaansa Marinin sekä valtioneuvoston kanslian toiminta ”lemahtaa pahasti ylimielisyydeltä, ja kaikkivoivuusharhoilta”. Ylimielisyys ja kaikkivoipaisuusharha liittyvät tässä tulkinnassa ihmiseen, joka uskoo olevansa koskematon, muiden yläpuolella sekä ylinhimillisen kyvykäs kaikkeen tekemäänsä, ja nämä kaikki ominaisuudet liitetään näin Mariniin.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tässä tutkielmassa olen tarkastellut vihapuhetta ja naisvihaa analysoimalla internetin keskustelualusta Hommaforumin Sanna Mariniin keskittyvää keskusteluketjua nimeltä ”Sanna Marinin julkisuuskuva ja mediatempaukset”. Aineistoni kattoi 460 vihapuhetta tai naisvihaa sisältävää viestiä, jotka on julkaistu aikavälillä elokuu 2020 – kesäkuu 2021. Tutkin kriittisen diskurssianalyysin ja retorisen analyysin keinoin ensinnäkin sitä, millaisia Sanna Mariniin kohdistuvia vihapuhediskursseja Hommaforumin keskustelussa esiintyy. Toiseksi tarkastelin sitä, millaista naisvihaa keskustelussa ilmenee. Tässä johtopäätösluvussa esittelen vielä tutkimukseni keskeiset johtopäätökset, vertaan tuloksia aiempaan tutkimukseen ja pohdin tutkielmani antia vihapuhetutkimuksen, politiikan tutkimuksen ja sukupuolentutkimuksen tutkimuskentille sekä esitän jatkotutkimusaiheita.

Kokonaisuudessaan tutkimusaineistolleni oli leimallista ironian ja sarkasmin käyttö. Retorisista tyylikeinoista merkityksellisimpiä olivat metaforat, hyperbola sekä sanavalinnat, joiden kautta vihapuheviestin halventava ja naurunalaiseksi tekevä vaikutus korostuu. Aineistossa ilmeni Mariniin suoraan kritisoivien ja solvaavien kommenttien lisäksi myös joitain puolustavia viestejä. Näissä tilanteissa tyypillistä oli, että viesti alkaa sanoilla ”En todellakaan ole mikään Marin-fani, mutta...” Kyseisistä viesteistä voi päätellä, että Mariniin puolustavien tai kehuvien näkemysten esittämistä ei pidetä Hommaforumin normien mukaisena toimintana. Tästä kertoo myös se, että keskusteluun osallistui yksi sivuston moderaattoreista. Mariniin kohdistettu vihapuhe ja naisviha ei siis riko foorumin muutenkin löyhiä sääntöjä ja sisäistä kulttuuria, vaan se on sallittua ja mahdollisesti jopa toivottua.

Hyödynsin analyysini teoreettisena taustana puhetekoteoriaa. Sen valossa aineistoni sisältää performatiivisia vihapuhetekoja, jotka tuottavat, toistavat, uudistavat sekä ylläpitävät syrjiviä ja naisvihamielisiä asenteita, stereotypioita ja valta-asetelmia. Ne eivät tuota halveksivaa ja alistavaa valta-asetelmää pelkästään Marinista vaan myös naisjohtajista ja nuorista naisista, joiden joukkoon Marin

lukeutuu. Vihamielisyyden ja syrjinnän tuottaminen ja toistaminen liittyvät lähinnä puhetekojen illokutionaariseen tasoon. Verkkokeskustelujen kaltaisessa ympäristössä perlokutionaarisen tason analysoiminen on haastavampaa. Tekemäni havainnot kuitenkin näyttävät, että perlokutionaarisella tasolla aineistossani esiintyneet vihapuheteot ainakin saivat muut hommaforumilaiset tykkäämään ja kommentoimaan viestejä sekä jatkamaan keskustelua ja vihapuhetekoja sisältävien viestien julkaisemista. Keskusteluketjua on myös luettu useita kertoja, minkä perusteella voi päätellä vihapuhetekojen houkuttelevan lukijoita paikalle kuluttamaan vihapuheisisältöjä.

Nimesin analyysissäni kolme aineistoa läpileikkaavaa vihapuhediskurssia, jotka ovat kaunis ja seksikäs androidi, ylimielinen ja huijaava Keisarinna sekä turhamainen ja typerä pissistyrkky. Analyysiosiossa tutkimuskysymykseni kietoutuivat toisiinsa, sillä vihapuhe ja naisviha ilmenivät samanaikaisesti niin tiiviisti, että kysymyksiin vastaaminen erikseen ei olisi ollut järkevää. Nyt voin kuitenkin esittää löytämäni havainnot enemmän tutkimuskysymysteni mukaisesti ja tarkastella vihapuhetekoja ja niiden ilmentämää naisvihaa erillään.

Kaunis ja seksikäs androidi -diskurssin muodostin viesteistä, jotka epäinhimillistävät Marinia esimerkiksi objektivoinnin ja eläimellistämisen keinoin. Objektivoivaan epäinhimillistämiseen kuuluu esimerkiksi ulkonäkökeskeisyys sekä seksualisointi. Hommaforumilla Marinin ulkonäkö joutuu sekä positiivisen että negatiivisen arvioinnin kohteeksi. Seksualisoivaa vihapuhetta on paljon vähemmän verrattuna ulkonäkökeskeiseen kommentointiin. Seksualisoivat kommentit keskittyvät tyypillisimmin johonkin tiettyyn Marinin ruumiinosaan, mutta keskustelussa tehdään myös viittauksia Marinin seksielämään ja verrataan Marinia esimerkiksi seksinukkeeseen. Ulkonäkökeskeisyyden ja seksualisoinnin lisäksi Marinia epäinhimillistetään rinnastamalla hänet erityisesti robottiin mutta joissain kommenteissa myös rukoilijasirkkaan ja zombieen. Robotteihin ja androideihin liittyvillä kielikuvilla Marin esitetään mekaanisena, kylmänä, epäihmisenä ja sisältä tyhjänä. Myös zombieviittaus liittyy Mariniin liitettyyn persoonattomuuteen, henkiseen tyhjyyteen ja elottomuuteen.

Ylimielinen ja huijaava Keisarinna -diskurssissa Marin esitetään ylimielisenä, itsekkäänä ja vallanhimoisena vallankäyttäjänä. Huomionarvoista on se, että Marinille annetaan ironisessa ja ivallisessa merkityksessä useita kuninkaallisuuteen, valtaan ja jopa pyhimykseen viittaavia lempinimiä ja titteleitä. Joissain kommenteissa Marinin valta-asemaa ja median toimintaa verrataan Pohjois-Koreaan ja Neuvostoliittoon. Vallankäyttäjänä Marinia pidetään häikäilemättömänä ja epärehellisenä etenkin kansalaisia kohtaan. Vilpillisyyttä ja epärehellisyyttä pidetään usein Marinille aivan luontaisina piirteinä, jotka tosin liittyvät myös hänen puoluekantaansa sosiaalidemokraattien edustajana. Sukupuoli ja ikä ovat hommalaisten ilmaisemien näkemysten mukaan Marinille vallan välineitä, joilla hän

saa anteeksi asioita sekä enemmän huomiota politiikassa, mediassa ja yleisessä keskustelussa kuin muut suomalaiset poliitikot. Marinilla nähdään olevan keinotekoisesti ja strategisesti rakennettu imago, jota ylhäältäpäin johdettu ja propagandakoneistomaisesti toimiva media ylläpitää. Propagandan tuottajiksi nimetään Marin, Marinin avustajat sekä valtioneuvoston kanslia. Propagandaan uskovat typerät kansalaiset eli Marinin tukijat, joiden joukkoon hommalaiset eivät kuulu.

Turhamainen ja typerä pissistyrkky -diskurssi on vastakohta ylimielinen ja huijaava Keisarinna -diskurssille. Tässä diskurssissa Marin esitetään liian kokemattomana ja osaamattomana hoitamaan pääministerin tehtäviä. Kokemattomuuden ja osaamattomuuden nähdään johtuvan monista asioista kuten Marinin työhistoriasta, luonteesta, typeryydestä, iästä, sukupuolesta ja hommaforumilaisten diagnosoimista mielenterveyden häiriöistä. Marinin tausta kassatyöntekijänä herättää joissain kommentoijissa närkästystä ja näkemyksiä siitä, että tällaisen taustan vuoksi Marin ei luonnollisestikaan pärjää politiikassa. Luonteeltaan Marinaa pidetään turhamaisena ja vastuuntunnottomana. Turhamaisuus näkyy aikakauslehdissä poseeraamisena, viihdeohjelmissa vierailemisena, siivoamisena sekä puuhasteluna. Marin nähdäänkin poliitikkona lähinnä vastuuttomana puuhastelijana, joka tekee asioita mielivaltaisesti ailahtelevan kiinnostuksen mukaan ja panostamatta.

Naisviha on aineistossa sisäänrakennettuna moniin Marinin kyvyttömyyteen liittyviin kommentteihin, mutta harvoissa niistä suoraan ilmaistaan ajatuksia naisten alempiarvoisuudesta tai halveksuttavuudesta. Naisvihaa löytyy kuitenkin lähes koko aineistosta, ja se on vahvasti läsnä myös kaikissa kolmessa vihapuhediskurssissa. Ensinnäkin kaunis ja seksikäs androidi -diskurssi ilmentää tyypillistä objektivoivaa ja naisen ruumista arvostelevaa naisvihaa. Naisvihamielistä objektivointia ilmenee tässä diskurssissa etenkin ulkonäkökeskeisessä ja seksualisoivassa muodossa. Objektivoinnin kohteeksi joissain kommentteissa joutuu Marinin ulkonäkö ja ruumis kokonaisuutena, mutta toisinaan keskustelijat tekevät huomioita yksittäisistä ruumiinosista. Jotkut kommentoijat pisteyttivät Marinin viehättävyyttä ja kauneutta, joita voitiin verrata myös muihin naisiin ja asettaa näin naisruumiit heteroseksuaalisen miehisen katseen halujen ja arvioinnin alaisiksi.

Diskurssit ylimielinen ja huijaava Keisarinna sekä typerä ja turhamainen pissistyrkky taas kytkeytyvät tiiviimmin naispoliitikkojen ja -johtajien tyypillisesti kohtaamiin ongelmiin. Ylimielinen ja huijaava Keisarinna -diskurssissa naisvihamielisyys näkyy halveksuvina, naureskelevina ja kritisoivina kommentteina Marinin johtaja-asemaa kohtaan erityisesti ironian sekä diktaattorivertausten kautta. Marin nähdään todellisena vallankäyttäjänä ja pääministerinä, mutta hänen asemansa ja vallankäyttönsä tulkitaan ylimielisenä, tyrannimaisena ja epäluotettavana. Nämä ovat stereotyyppisen hyvän naisen piirteiden vastakohtia, mutta hieman toisin

nimettynä nämä piirteet ovat lähellä hyvän miehen ja johtajan piirteitä (Schneider & Bos 2014, 248). Voi siis tulkita, että Marinia pidetään liian johtajamaisena ja maskuliinisena, sillä naisten kuuluisi olla lempeitä ja alistuvia. Voi olla, että itsessään nainen pääministerinä herättää osassa vastustusta. Tässä vihapuhediskurssissa naisviha yleisesti esiintyy rankaisuna siitä, että Marin ei sovi naiselle asetettuun perinteiseen muottiin.

Turhamainen ja typerä pissistyrkky -diskurssissa päinvastoin Marinin liiallinen feminiinisyys aiheuttaa naureskelua ja halveksuntaa. Marin esitetään herkkänä, turhamaisena ja kunnianhimmottomana puuhastelijana. Nämä ovat piirteitä, jotka eivät sovi pääministerin kaltaiselle johtajalle, mutta ovat niin negatiivisuudessaan kuin positiivisuudessaankin naistyyppillisinä nähtyjä piirteitä (Schneider & Bos 2014, 248). Erään kommentoijan mukaan Marin leikki hallituksessa prinsessaleikkejä, mihin yhdistyy Marinin vähättely paitsi sukupuolen myös iän kautta. Vaikka Marin oli pääministerikaudellaan Suomen vaikutusvaltaisin vallankäyttäjä, nuorena naisena politiikassa Marin edustaa patriarkaalisen yhteiskunnan näkökulmasta altavastajaa, ja tähän hommalaiset tarttuvat viesteissään hanakasti. Sukupuolittunut ageismi on vahvasti esillä, kun Marinia tytötellään usein erilaisten ilmaisujen keinoin. Tämä halventaa ja kyseenalaistaa Marinin kyvykkyyden ja ammattitaidon. Moni kommentoija arvostelee erilaisia stereotyyppisesti naiseuteen liitettyjä asioita, joita Marin median mukaan pääministeritehtäviensä ohella teki. Naistenlehdissä esiintyminen, viihdeohjelmissa vieraileminen sekä kodin siivoaminen ovat keskustelijoiden mukaan pääministerin arvoa halventavia tekoja.

Tutkimustulokseni tukevat aiempaa tutkimustietoa naispolitiikoihin ja -johtajiin kohdistuvien ristiriitaisten ja mahdottomien odotuksien olemassaolosta (ks. esim. Hall & Donaghue 2013; Sanghvi & Hodges 2015, 1687) sekä heihin kohdistuvasta vihamielisestä nettikommentoinnista (ks. esim. Tienari & Ahonen 2016). Hommaforumilla kritisoidaan Marinia sekä vahvan, stereotyyppisesti maskuliinisena pidetyn johtajaroolin täyttämistä että naisille asetettujen feminiinisuuden normien täyttämistä. Jos Marin esiintyy vahvana johtajana, häntä pidetään kylmänä, ylimielisenä ja petollisena. Jos Marin taas toimii kuten naisen yleensä odotetaan, on hän turhamainen eikä toimi kuten pääministeriltä odotettaisiin. Tilanne on mahdoton, mikä aiheuttaa johtopäätöksen siitä, ettei Marin tai todennäköisesti kukaan muukaan nainen onnistu mitenkään täyttämään hommaforumilaisten asettamia hyvän pääministerin kriteereitä. Paradoksaaliset ja mahdottomat odotukset pyrkivät poissulkemaan naiset johtoportailta.

Aiemman tutkimuksen pohjalta tiedetään myös, että median representaatiot naispolitiikoista ja -johtajista ovat hyvin sukupuolittuneita. Marinin kaltaisista naispolitiikoista luodaan mediassa yleensä kuvaa yhteiskunnan uudistajina ja tasa-arvon edistäjinä (Trapnowski 2022). Nais- ja miespolitiikoista uutisoidaan eri lailla, mikä näkyi esimerkiksi Sanna Marinia ja Alexander Stubbia käsittelevien uutisten

erilaisina diskursseina. Huomattavaa on, että Stubbin sukupuolta tai ikää ei mainittu, mutta Marinin naiseus ja ikä kiinnittivät erityistä huomiota. (Suhonen 2021.) Omassa tarkastelussani median suhtautuminen Mariniin näkyi siten, että hommaforumilaiset kritisoivat median 'ihannoivaa' suhtautumista Mariniin. Tällainen vihapuhe toimii siis vastareaktiona 'väärällä tavalla' suhtautuvalle medialle sekä sille kuvalle, jota media esimerkiksi Marinista luo.

Yleisemmän naisjohtajiin kohdistuvan tutkimuksen lisäksi tutkimustulokseni heijastuvat aiempiin Marinista ja Marinin hallituksesta tehtyihin tutkimuksiin. Hommaforumilla Mariniin kohdistui pitkälti samanlaista naisvihaa ja vihapuhetta kuin vauva.fi-foorumilla (Sakki & Martikainen 2022) ja Ylilaudalla (Pernu 2020), ja tutkielmani todentaa myös niiden havaintoja. Hommaforumilla esiintyvä ja Mariniin kohdistuva vihapuhe ja naisviha eivät siis ole erikoistapauksia, joiden kaltaista kommentointia ei tapahtuisi muualla. Samanlaisten objektiivien, seksualisoivien, halventavien ja naurunalaiseksi tekevien sisältöjen ilmeneminen eri alustoilla kertoo siitä, kuinka laajalti tällaista keskustelua ja kommentointia netissä ilmenee. Tässä tutkielmassa käsittelemäni Mariniin kohdistuva sukupuolittunut ageismi on kohdistunut Koskelon (2020) tutkimuksen mukaan Twitterissä Marinin lisäksi myös koko Marinin hallitukseen. Twitterissä on myös vahvasti läsnä naisten ja miesten jyrkkä vastakkainasettelu, joka näkyi tutkielmassani Marinin naisvihamielisenä toiseuttamisena ja alistamisena mutta toisinaan myös suorina vertauksina naisten ja miesten välillä.

Tämän tutkimusnäytön valossa on selvää, että naisvihamielinen vihapuhe ei ole pelkästään yhdellä alustalla esiintyvä tai yhteen naispolitiikkaan kohdistuva ilmiö. Samansuuntaista kommentointia kohdistuu myös muihin naisjohtajiin ja sitä esiintyy ympäri internettiä. Tutkielmani toimiikin eräänlaisena tapaustutkimuksena. Vaikka tutkimustulokseni vahvistavat ja todentavat aiempien tutkimusten tuloksia, toimii tutkielmani myös aiempiin tutkimuksiin verrattuna erilaisena kontribuutiona erityisesti vihapuhetutkimuksen ja sukupuolentutkimuksen tutkimuskentille. Kriittinen diskurssianalyysini ja retorinen analyysini yhdessä mahdollistavat naisiin ja naisjohtajiin kohdistuvan vihapuheen helpomman tunnistamisen, tarkemman analysoinnin ja siten syvemmän ymmärtämisen jatkotutkimuksissa näistä aiheista. Tutkimustulokseni myös vahvistavat naisjohtajiin, vihapuheeseen ja naisvihaan kohdistuvan tutkimuksen tärkeyttä ja ajankohtaisuutta. Vaikka Suomea usein pidetään tasa-arvon mallimaana, on Mariniin kohdistuva vihapuhe todiste syrjivien asenteiden ja stereotyyppien vahvasta olemassaolosta yhä nykyäänkin.

Tutkielmani eräänlaisena rajoitteena ja siten avoimena tilana jatkotutkimukselle voi pitää sitä, että aineisto on kerätty käsin ja näin ollen jo aineiston rakentumiseen liittyy tutkijan tulkinta. Hommaforum on alusta, joka estää hakubottien käytön, joten aineiston manuaaliseen keräämiseen liittyviä haasteita ei voinut välttää. Vaikka aineistonkeruutapani on siis ollut tässä tapauksessa perusteltu, voisi

jatkotutkimuksissa aiheesta olla hyvä tarkastella vihapuhetekoja lisää hyödyntäen muita keskustelufoorumia ja myös kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä. Toisaalta myös syvempi analyysi Hommaforumin keskusteluista voisi tuottaa lisää erilaista tietoa. Koska keräsin aineistoni vain yhdestä keskusteluketjusta ja vain alle vuoden ajanjaksolta, jätti tämä tarkastelun ulkopuolelle muut Marinaa koskevat keskustelut sekä ”Sanna Marinin julkisuuskuva ja mediatempaukset” -keskusteluketjun myöhemmät viestit. Laajemmalla otoksella olisikin mahdollista selvittää hommaforumilaisten yleisempää suhtautumista Mariniin sekä sitä, muuttuiko Mariniin liittyvä keskustelu ajan myötä. Aineiston keruuseen liittyi vaikeuttavana tekijänä myös vihapuhe-käsitteen epämääräisyys. Monet vihapuheviestit koettelevat vihapuheen käsitteen rajoja, vaikka ne silti ilmentävät esimerkiksi naisvihamielisyyttä. Tutkimuskentällä keskustelu vihapuhe-käsitteestä ja sen käytöstä kaipaakin jatkoa. Vihapuhe-käsitteen tilalle yksi toimiva vaihtoehto voisi useissa tilanteissa olla esimerkiksi toksisen puheen käsite.

Tutkimukseni ja sen kontribuutiot jättävät myös tarkemmin paikannettavia jatkotutkimuskohteita vihapuhetutkimuksen, sukupuolentutkimuksen sekä johtajiin kohdistuvan tutkimuksen kentälle. Netin vihapuhetta koskevassa tutkimuksessa on aukkoja esimerkiksi siinä, onko viestin sisältämän vihapuheen kärkkäydellä ja viestin saamalla tykkäyksillä tai reaktioilla jokin yhteys. Havaitsin aineistostani, että hyvinkin halventavat vihapuheviestit saivat toisinaan paljonkin tykkäyksiä. Analyysissäni erityisen huomionarvoista on myös havaintoni siitä, että Mariniin viitataan keskustelussa yleensä etunimellä tai jollakin halventavalla lempinimellä. Tämä poikkeaa kunnioittavasta tavasta, jonka mukaan tuntemattomiin ja auktoriteettiasemassa oleviin henkilöihin viitataan joko sukunimellä tai tittelillä. Toisaalta myös Tarja Halosesta ja Jussi Halla-ahosta puhuttiin etunimellä. Olisikin kiinnostavaa tietää, liittyykö etunimien käyttö yleiseen nettikulttuuriin, Hommaforumin kulttuuriin, vihapuheeseen yleisellä tasolla vai erityisesti Mariniin kohdistuvaan vihapuheeseen. Hommaforumin keskustelukulttuuria voisikin tutkia monitahoisemmin ja luotettavammin laajemmalla otannalla.

Myös tulevaisuus avaa vihapuhetta, naisvihaa ja politiikkaa koskevalle tutkimukselle uusia mielenkiintoisia suuntia ja mahdollisuuksia. Tämän tekstin kirjoitushetkellä toukokuussa 2023 Marinin hallitus toimii toimitusministeristönä ja Marin on ilmoittanut, että ei aio jatkaa syyskuun jälkeen SDP:n johdossa. Toista Marinin hallitusta ei todennäköisesti siis ole tulossa. Mielenkiintoista onkin nähdä, millainen vaikutus Marinin pääministerikaudella on Suomen poliittisen kentän tulevaisuuteen. Kuten tutkielmanikin osoittaa, naiset eivät ole samanarvoisessa asemassa miesten kanssa suomalaisessa politiikassa tai johtajina, ja vihapuhe on merkittävä naisvihamielisten asenteiden ylläpidon ja levittämisen keino, jolla voidaan pyrkiä heikentämään naisten asemaa politiikassa. Vihapuhetutkimus sekä kamppailu vihapuheen kitkemiseksi on tärkeää, koska vihapuhe ja muu häirintä ovat laajasti

esiintyviä ja demokraattisen yhteiskunnan tasa-arvoisuutta horjuttavia ilmiöitä. Myös erityisesti naispoliitikkoja tukevaa toimintaa sekä tutkimusta on jatkettava, jotta naisten vapaa toimiminen politiikassa voidaan turvata jatkossakin ja sen erilaisiin rajoittamispyrkimyksiin voidaan puuttua.

LÄHTEET

- Aristoteles. 1997. *Retoriikka/Runousoppi*. Suom. Juha Sihvola, Paavo Hohti & Päivi Myllykoski. Helsinki: Gaudeamus.
- Austin, J. L. 2016. *Näin tehdään sanoilla*. Suom. Risto Koskensilta. Tampere: niin & näin. Alkuperäisjulkaisu 1962.
- BBC. 23.11.2020. BBC 100 women 2020: Who is on the list this year? Haettu 14.1.2023 osoitteesta <https://www.bbc.com/news/world-55042935>.
- Butler, Judith. 1997. *Excitable speech: A politics of performative*. Milton Park: Routledge.
- Dasenbrock, Reed Way. 1987. J.L. Austin and the articulation of a new rhetoric. *College Composition and Communication* 38(3): 291–305.
- Di Rosa, Alessandro. 2019. Performative hate speech acts: Perlocutionary and illocutionary understandings in international human rights law. *The Age of Human Rights Journal* 12: 105–132. DOI: 10.17561/tahrj.n12.6.
- Drakett, Jessica; Rickett, Bridgette; Day, Katy & Milnes, Kate. 2018. Old jokes, new media: Online sexism and constructions of gender in internet memes. *Feminism & Psychology* 28(1): 109–127. DOI: 10.1177/0959353517727560.
- Dubois, Elizabeth & Blank, Grant. 2018. The echo chamber is overstated: The moderating effect of political interest and diverse media. *Information, Communication & Society* 21(5): 729–745.
<https://doi.org/10.1080/1369118X.2018.1428656>.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha. 2014. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen* (10. painos). Tampere: Vastapaino. Alkuperäisjulkaisu 1998.
- Euroopan ihmisoikeussopimus 1999/63. Haettu 15.3.2023 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1999/19990063>.
- Euroopan unionin neuvosto. 2008. Council framework decision 2008/913/JHA of 28th November 2008 on combating certain forms and expressions of racism and xenophobia by means of criminal law. Saatavilla:
<https://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=LEGISSUM:l3317821>.
- Forbes. 2021. F-profile: #83 Sanna Marin. Haettu 14.12.2022 osoitteesta <https://www.forbes.com/profile/sanna-marin/?sh=358bc4591428>.
- Fortuna, Paula; Soler-Company, Juan & Wanner, Leo. 2020. Toxic, hateful, offensive or abusive? What are we really classifying?: An empirical analysis of hate speech datasets. Teoksessa *Proceedings of the 12th conference on language resources and evaluation (LREC 2020), Marseille 11–16 May 2020*. 6786–6794.
- Funk, Michelle E. & Coker, Calvin R. 2016. She's hot, for a politician: The impact of objectifying commentary on perceived credibility of female candidates. *Communication Studies* 67(4): 455–473. DOI: 10.1080/10510974.2016.1196380.
- Gillani, Nabeel; Yuan, Ann; Saveski, Martin; Vosoughi, Soroush & Roy, Deb. 2018. Me, My Echo chamber, and I: Introspection on social media polarization. Teoksessa *Proceedings of the 2018 World Wide Web Conference (WWW '18)*. Geneve: International World Wide Web Conferences Steering Committee, Republic and Canton of Geneva, 823–831.
<https://doi.org/10.1145/3178876.3186130>
- Ging, Debbie & Siaperä, Eugenia. 2018. Special issue on online misogyny. *Feminist Media Studies* 18(4): 515–524. DOI: 10.1080/14680777.2018.1447345.

- Gralewski, Marek. 2011. The philosophical underpinnings of social constructionist discourse analysis. *Lotz Papers in Pragmatics* 7(2), 155-171.
- Haberlandt, Sören. 10.12.2019. 34-Jährige zur Premierministerin gewählt: So tickt die junge Finnland-Chefin. Haettu 30.11.2022 osoitteesta <https://www.bild.de/politik/ausland/politik-ausland/34-jaehrige-regierungschefin-das-istfinnlands-neue-frau-an-der-spitze-66593258.bild.html>.
- Hall, Lauren J. & Donaghue, Ngaire. 2013. 'Nice girls don't carry knives': Constructions of ambition in media coverage of Australia's first female prime minister. *British Journal of Social Psychology* 52: 631-647. <https://bpspsychub.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.2044-8309.2012.02114.x>.
- Halla-aho, Jussi. Scripta – Kirjoituksia uppoavasta lännestä [blogi]. <http://www.hallaaho.com/scripta/>.
- Hanska, Jari. 22.11.2022. Lakkautetussa blogissa rajua tekstiä: "Saamelaisneuvosto rasistinen ja etnosentrinen järjestö" – Kärnä osana blogin "kollektiivia". Haettu 28.11.2022 osoitteesta <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/84d110b8-4c1e-4ba8-96c8-8abfe3e17d35>.
- Harjunen, Hannele. 2012. Sukupuolittuneen ruumiin muodot ja merkitykset. Teoksessa Tuija Saresma, Leena-Maija Rossi & Tuula Juvonen (toim.), *Käsikirja sukupuoleen*. Tampere: Vastapaino, 241-242.
- Hatakka, Niko. 2017. When logics of party politics and online activism collide: The populist Finns Party's identity under negotiation. *new media & society* 19(12): 2022-2038.
- Havula, Pipsa. 4.7.2020. HS: Sanna Marin siivoaa myös itse Kesärannassa – tästä syystä pää-ministeri pitää siivoamisesta. Haettu 5.5.2023 osoitteesta <https://www.is.fi/politiikka/art-2000006561732.html>.
- Henley, Jon. 9.12.2019. Finland anoints Sanna Marin, 34, as world's youngest serving prime minister. Haettu 30.11.2022 osoitteesta <https://www.theguardian.com/world/2019/dec/09/finland-anoints-sanna-martin-34-asworlds-youngest-serving-prime-minister>.
- Hervik, Peter. 2019. Ritualized opposition in Danish online practices of extremist language and thought. *International Journal of Communication* 13: 3104-3121.
- Holopainen, Hanna & Loukkola, Pekka. 4.10.2021. Kansanedustaja Sebastian Tynkkynen tuomittiin kolmatta kertaa kiihottamisesta kansanryhmää vastaan – Riikka Purra: ei vaikuta asemaan puolueessa. Haettu 29.11.2022 osoitteesta <https://yle.fi/a/3-12126918>.
- Hommaforum. 1.5.2018. Aikajana. Haettu 28.11.2022 osoitteesta <https://cms.hommaforum.org/index.php/homman-nimi/aikajana>.
- Hommaforum. 15.5.2023. Tilastot. Haettu 15.5.2023 osoitteesta <https://hommaforum.org/index.php?action=stats>.
- Hyttinen, Tuomo. 3.10.2020. Somessa levisi kuva lapsenkasvoisesta "tyttöhallituksesta" – sitten sisäministeri Ohisalo avautui, ja pääministeri Marin otti kaiken hyödyn irti. Haettu 13.5.2023 osoitteesta <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/internetissa-levisi-kuva-lapsenkasvoisesta-tyttohallituksesta-sitten-sisaministeri-ohisalo-avautui-ja-paaministeri-marin-otti-kaiken-hyodyn-irti/7943236#gs.xil319>.

- Izquierdo-Montero, Alberto; Laforgue, Noemi & Abril-Hervás, David. 2022. Hate speech: a systematic review of scientific production and educational considerations. *Revista Fuentes* 2(24): 222–233.
DOI:[10.12795/revistafuentes.2022.20240](https://doi.org/10.12795/revistafuentes.2022.20240).
- Jokinen, Arja; Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero. 2016. Diskursiivinen maailma: Teoreettiset lähtökohdat ja analyttiset käsitteet. Teoksessa Arja Jokinen, Kirsi Juhila, Kirsi & Eero Suoninen (toim.), *Diskurssianalyysi: Teoria, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino, 21–42.
- Julkunen, Raija. 2010. *Sukupuolen järjestykset ja tasa-arvoon paradoksit*. Tampere: Vastapaino.
- Kantola, Johanna. 2012. Sukupuoli ja valta. Teoksessa Tuija Saresma, Leena-Maija Rossi & Tuula Juvonen (toim.), *Käsikirja sukupuoleen*. Tampere: Vastapaino, 78–87.
- Kettunen, Laura & Paukkeri, Mari-Sanna. 2021. Tekoälyn hyödyntäminen vihapuheen seurannassa. Oikeusministeriön julkaisua, Selvityksiä ja ohjeita 15. Helsinki: Oikeusministeriö.
- Knuutila, Aleks; Kosonen, Heidi; Saresma, Tuija; Haara, Paula & Pöyhtäri, Reeta. 2019. Viha vallassa: vihapuheen vaikutukset yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia. Haettu 14.2.2023 osoitteesta <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161812>.
- Koistinen, Aino-Kaisa. 2017. Koneita ei voi raiskata? : Seksuaalinen ja sukupuolittunut (väki)valta sekä ihmisen kaltaiset koneet tietetelevisiosarjassa Taisteluplaneetta Galactica ja Hubotit - Melkein ihmisiä. Teoksessa Sanna Karkulehto & Leena-Maija Rossi (toim.), *Sukupuoli ja väkivalta: lukemisen etiikkaa ja politiikkaa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 1431. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 75–94.
<https://doi.org/10.21435/skst.1431>.
- Kokko, Karri. 5.3.2007. SAK teettää uuden mainoksen "asiatyyllillä". Haettu 7.5.2023 osoitteesta <https://suomenkuvalehti.fi/politiikka-ja-talous/sak-teettaa-uuden-mainoksen-asiatyyllilla/>.
- Kolttola, Mirja. 14.10.2020. Kesärenki antoi Jutta Urpilaiselle verkkosukkahousut – "Girl Power!". Haettu 16.4.2023 osoitteesta <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2020/10/14/kesarenki-antoi-jutta-urpilaiselle-verkkosukkahousut-girl-power>.
- Kopytowska, Monika & Baider, Fabienne. 2017. From stereotypes and prejudice to verbal and physical violence: Hate speech in context. *Lodz Papers in Pragmatics* 13(2): 133–152.
- Korhonen, Nita; Jauhola, Laura; Oosi, Olli & Huttunen, Hannu-Pekka. 2016. "Usein joutuu miettimään, miten pitäisi olla ja minne olla menemättä." Selvitys vihapuheesta ja häirinnästä ja niiden vaikutuksista eri vähemmistöryhmiin. Selvityksiä ja ohjeita 7/2016. Helsinki: Oikeusministeriö. Haettu 10.11.2022 osoitteesta https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76633/omso_7_2_016_vipuraportti_158_s.pdf.
- Koskelo, Anna-Kaisa. 2022. Sanna Marinin hallituksen diskurssit Twitterissä joulukuussa 2019. Maisterintutkielma. Jyväskylä: Jysävkylän yliopisto. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-202101141084>.

- Koskinen, Mika. 18.3.2021. Pääministerin käytös Ylen dokumentissa puhuttaa – Marin: ”Ei minulla ole siihen sen enempää kommentoitavaa”. Haettu 9.5.2023 osoitteesta <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/53a9e7e5-f234-4c5a-a043-8c5f0c2f0298>.
- Kyösti, Anni; Airaksinen, Jenni & Paananen, Henna. 2022. Häirintä luottamushenkilöiden kokemuksissa. *Politiikka* 64(2): 120–143. <https://doi.org/10.37452/politiikka.107782>.
- Lakka, Päivi & Tikkala, Hannu. 5.4.2023. Sanna Marin jättää SDP:n puheenjohtajuuden syyskuun puoluekokouksen jälkeen. Haettu 7.5.2023 osoitteesta <https://yle.fi/a/74-20025919>.
- Lakoff, George & Johnson, Mark. 1980. *Metaphors we live by*. Chicago & Lontoo: The University of Chicago Press.
- Langto, Rae. 2012. Beyond belief: Pragmatics in hate speech and pornography. Teoksessa Ishani Maitra & Mary Kate McGowan (toim.), *Speech and harm: Controversies over free speech*. Oxford: Oxford University Press, 126–144.
- Langton, Rae. 2018. The authority of hate speech. Teoksessa John Gardner, Leslie Green & Brian Leiter (toim.), *Oxford studies in philosophy of law volume 3*. Oxford: Oxford Studies in Philosophy of Law, 123–152.
- Lazar, Michelle M. 2005. Politicizing gender in discourse: Feminist critical discourse analysis as political perspective and praxis. Teoksessa Michelle M Lazar (toim.), *Feminist critical discourse analysis: Gender, power and ideology in discourse*. New York: Palgrave-Macmillan, 1–28. DOI: 10.1057/9780230599901_1.
- Liimatainen, Ella. 2021. Miten naispoliitikoista puhutaan Twitterissä?: kriittinen diskurssianalyysi Sanna Marinin hallitusta käsittelevästä sukupuolikeskeisestä puheesta. Kandidaatintutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Saatavilla <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-202112135934>.
- Liski, Jarno. 25.5.2021. Sanna Marin maksattaa perheensä aamiaiset verovaroista – kuitit salataan yksityisasiana. Haettu 20.2.2023 osoitteesta <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/6454bc8a-f9ef-478e-9f42-74da97687153>.
- Maailman terveysjärjestö. 2021. Global report on ageism. Saatavilla <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/340208/9789240016866-eng.pdf>.
- Maasilta, Mari. 2012. Perinteinen ja sosiaalinen media ruokkivat toinen toisiaan. Teoksessa Mari Maasilta (toim.), *Maahanmuutto, media ja eduskuntavaalit*. Tampere: Tampere University Press, 23–51.
- Malkki, Leena; Sallamaa, Daniel; Saarinen, Juha & Eerola, Sami. 2021. Ekstremistinen puhe verkossa ja uutismediassa. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 20. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia.
- Manne, Kate. 2018. *Down girl: The logic of misogyny*. Oxford, MS: Oxford University Press. Alkuperäisjulkaisu 2017.
- Martin, James. 2013. *Politics and rhetoric: A critical introduction*. Lontoo: Routledge.
- Mishra, Manju. 2018. A study of gender bias against female leaders. *IAHRW International Journal of Social Sciences Review* 6(7): 1419-1424. Saatavilla: <https://www.proquest.com/scholarly-journals/study-gender-bias-against-female-leaders/docview/2618174082/se-2>

- Mohseni, M. Rohangis. 2021. Sexistische Online-Hassrede auf Videoplattformen. Teoksessa Sebastian Wachs, Barbara Koch-Priewe & Andreas Zick (toim.) *Hate Speech: Multidisziplinäre Analysen und Handlungsoptionen Theoretische und empirische Annäherungen an ein interdisziplinäres Phänomen*. Springer VS, 39–51.
- Morris, Kasey Lynn; Goldenberg, Jamie & Boyd, Patrick. 2018. Women as animals, women as objects: Evidence for two forms of objectification. *Personality and Social Psychology Bulletin* 44(9): 1302–1314. DOI: 10.1177/0146167218765739
- Mtv-utiset. 6.6.2015. Missä he ovat nyt? Pissikset olivat 2000-luvun alun teini-ilmio. Haettu 20.4.2023 osoitteesta <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/missa-he-ovat-nyt-pissikset-olivat-2000-luvun-alun-teini-ilmio/5163726#gs.y5t01o>.
- Mäkinen, Katariina. 2013. Rajoja ja sääntöjä: Talous maahanmuuttovastaisessa keskustelussa. *Poliittinen talous* 1(1): 9–34. <https://doi.org/10.51810/pt.96156>.
- Määttä, Simo. 2020. Syrjivän kielenkäytön rajoilla: Vihapuheen performatiivisuus funktionalistisen kielentutkimuksen näkökulmasta. *Niin & näin* 27(3): 71–77. <http://hdl.handle.net/10138/319818>.
- Neitsch, Jana; Niebuhr, Oliver & Kleene, Andrea. 2021. What if hate speech really was speech? Towards explaining hate speech in a cross-modal approach. Teoksessa Sebastian Wachs, Barbara Koch-Priewe & Andreas Zick (toim.) *Hate Speech – Multidisziplinäre Analysen und Handlungsoptionen: Theoretische und empirische Annäherungen an ein interdisziplinäres Phänomen*. Wiesbaden: Springer VS. 105–135.
- Neuvonen, Riku. 2015. Vihapuheen kehitys Suomessa. Teoksessa Euroopan Ihmisoikeustuomioistuin & Neuvonen, Riku (toim.), *Vihapuhe Suomessa*. Helsinki: Edita. 267–281.
- Nurminen, Jussi. 1.1.2020. Sebastian Kurz vie Sanna Marinilta nuoruusennätyksen – Itävallan vaalit pidettiin jo syyskuussa, mutta hallitussopu syntyi vasta nyt. Haettu 20.3.2023 osoitteesta <https://yle.fi/a/3-11141187>.
- Nussbaum, Martha C. 1995. Objectification. *Philosophy and Public Affairs* 24(4): 249–291.
- Palonen, Kari. 1997a. Argentinan politiikka: Chaïm Perelmanin retoriikan implisiittisestä politiikkakäsityksestä. Teoksessa *Kootut retoriikat: Esimerkkejä politiikan luennasta*. SoPhi: yhteiskuntatieteiden, valtio-opin ja filosofian julkaisuja 11. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino, 75–95. Artikkelin alkuperäisjulkaisu 1995. Saatavilla <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-5885-5>.
- Palonen, Kari. 1997b. Retorinen käänne poliittisen ajattelun tutkimuksessa: Quentin Skinner, käsitehistoria ja retoriikka. Teoksessa *Kootut retoriikat: Esimerkkejä politiikan luennasta*. SoPhi: yhteiskuntatieteiden, valtio-opin ja filosofian julkaisuja 11. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino, 75–95. Artikkelin alkuperäisjulkaisu 1996. Saatavilla <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-5885-5>.
- Perelman, Chaïm. 1996. *Retoriikan valtakunta*. Suom. Leevi Lehto. Tampere: Vastapaino. Alkuperäisjulkaisu 1958.
- Pernu, Eetu. 2020. "Mjäyyyy oon kissa :3": Sanna Marin -meemit Ylilauta-keskustelualustalla. Maisterintutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-202107014114>.
- Pettersson, Katarina; Martikainen, Jari; Hakoköngäs, Eemeli & Sakki, Inari. 2022. Female politicians as climate fools: Intertextual and multimodal constructions

- of misogyny disguised as humor in political communication. *Political Psychology*.
<https://onlinelibrarywiley.com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1111/pops.12814>.
- Pitkäranta, Pilvi. 14.12.2020. Sanna Marinista Suomen pitkäaikaisin naispääministeri – aiemmin titteli kuului Mari Kiviniemelle. Haettu 20.4.2023 osoitteesta
<https://yle.fi/a/3-11695828>.
- Pälli, Pekka & Lillqvist, Ella. 2020. Diskurssianalyysi. Teoksessa Milla Luodonpää-Manni, Markus Hamunen, Reetta Konstenius, Matti Miestamo, Urpo Nikanne, & Kaius Sinnemäki (toim.), *Kielentutkimuksen menetelmiä II*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 374–411.
- Pöyhtäri, Reeta & Kantola, Matleena. 2013. Vihapuhe ja sananvapaus. Teoksessa Pöyhtäri, Reeta; Haara Paula & Raittila, Pentti. *Vihapuhe sananvapautta kaivantamassa*. Tampere: Tampere University Press, 26–72.
- Rask, Riikka. 2021. Vihapuhe Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön valossa. Teoksessa Laura Ervo, Raimo Lahti & Jukka Siro (toim.), *Perus- ja ihmisoikeudet rikosprosessissa*. Helsinki: Helsingin hovioikeus. 265–295.
https://oikeus.fi/hovioikeudet/helsinginhovioikeus/material/attachments/oikeus_hovioikeudet_helsinginhovioikeus/julkaisut/painetutjulkaisut/perus-jaihmisoikeudetrikosprosessissa2012/MQgvxtts7/Perus-ja_ihmisoikeudet_rikosprosessissa_2012.pdf#page=264.
- Rawles, Simon (ohjaaja). 2022. *Deepfake-porno* [dokumenttielokuva]. Eng. Deepfake Porn: Could You Be Next? Wales: BBC. Haettu 19.4.2023 osoitteesta
<https://areena.yle.fi/1-64550731>.
- Rimpiläinen, Tuomas. 17.2.2023. Pekka Katajan murhayritykseen osallistunut Juha Lindroos kirjoitti aktiivisesti Hommaforumille ja syytti Suomen ongelmista ”feminiinisyyttä”. Haettu 17.2.2023 osoitteesta <https://yle.fi/a/74-20017591>.
- Rossi, Leena-Maija. 2010. Sukupuoli ja seksuaalisuus, eroista tekoihin. Teoksessa Tuula Juvonen, Leena-Maija Rossi & Tuija Saresma (toim.), *Käsikirja sukupuoleen*. Tampere: Vastapaino, 21–39.
- Rossi, Leena-Maija. 2017. Performatiivisuus ja sukupuolentutkimuksen kumous. *niin & näin* 93: 89–93. Saatavilla <https://netn.fi/fi/artikkeli/performatiivisuus-ja-sukupuolentutkimuksen-kumous>.
- Rudman, Laurie A. & Mescher, Kris. 2012. Of animals and objects: Men’s implicit dehumanization of women and likelihood of sexual aggression. *Personality and Social Psychology Bulletin* 38(6): 734–746.
- Ruotsalainen, Maria. 2017. ”Vihapuheen” nousu julkisessa keskustelussa. Teoksessa Palonen, Emilia & Saresma, Tuija (toim.), *Jätkät ja jytkyt: Perussuomalaiset ja populismin retoriikka*. Tampere: Vastapaino. 180–197.
- Ruotsalainen, Maria. 2018. Tracing the concept of hate speech in Finland. Teoksessa Urpo Kovala, Emilia Palonen, Maria Ruotsalainen, Maria & Tuija Saresma (toim.), *Populism on the loose*. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 122. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 213–230. Saatavilla
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7401-5>.
- Sakki, Inari & Martikainen, Jari. 2022. ‘Sanna, Aren't You Ashamed?’ Affective-discursive practices in online misogynist discourse of Finnish prime minister

- Sanna Marin. *European Journal of Social Psychology*. <https://onlinelibrary-wiley-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1002/ejsp.2827>
- Sanghvi, Minita & Hodges, Nancy. 2015. Marketing the female politician: an exploration of gender and appearance. *Journal of Marketing Management* 31(15-16): 1676-1694. DOI: 10.1080/0267257X.2015.1074093
- Saresma, Tuija & Tulonen, Urho. 2020. Halla-ahon ahdistus ja ironia: Ulossulkeva suomalaisuus ja ahdas nationalismi Scripta-blogissa. Teoksessa Elise Nykänen, & Riikka Rossi (toim.), *Suomalaiset ahdistukset: Kansallinen omakuva ja kielteiset tunteet*. Joutsen: Erikoisjulkaisuja, 4. Helsinki: Helsingin yliopisto, 141-164. <https://doi.org/10.33347/jses.85310>.
- Saresma, Tuija & Tulonen, Urho. 2023. Performing disgust: Affective intersections of misogyny, racism, and homophobia in radical-right online discussion. Teoksessa Max Ryyänen, Heidi Kosonen & Susanne Ylönen (toim.), *Cultural approaches to disgust and visceral*. Milton Park: Routledge, 74-89. <https://doi.org/10.4324/9781003205364-9>.
- Saresma, Tuija; Pöyhtäri, Reeta; Knuutila, Aleks; Kosonen, Heidi; Juutinen, Marko; Haara, Paula; Tulonen, Urho; Nikunen, Kaarina & Rauta, Jenita. 2022. Verkkoviha: Vihapuheen tuottajien ja levittäjien verkostot, toimintamuodot ja motiivit. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-298-5>.
- Schneider, Monica C. & Bos, Angela L. 2014. Measuring stereotypes of female politicians. *Political Psychology* 35(2): 245-266.
- Silvasti, Tiina. 2014. Sisällönanalyysi. Teoksessa Ilmo Massa (toim.), *Polkuja yhteiskuntatieteelliseen ympäristötutkimukseen*. Helsinki: Gaudeamus, 3-48.
- Sisäministeriö. 2021. Maalittamisen vastaisten toimien tehostaminen: Työryhmäraportti. Sisäministeriön julkaisuja 3. Helsinki: Sisäministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-623-2>
- Sponholz, Liriam. 2021. Hass mit Likes: Hate Speech als Kommunikationsform in den Social Media. Teoksessa Sebastian Wachs, Barbara Koch-Priewe & Andreas Zick (toim.), *Hate Speech – Multidisziplinäre Analysen und Handlungsoptionen: Theoretische und empirische Annäherungen an ein interdisziplinäres Phänomen*. Wiesbaden: Springer VS, 15-38.
- Stenroos, Maria & De Fresnes, Tulikukka. 11.6.2017. Halla-aho korostaa kansallismielisyyttä eikä irtisanoudu vanhoista blogiteksteistään – "Afrikan sarven ihmisaasta" ei ollut hänestä loukkaavaa kieltä. Haettu 13.4.2023 osoitteesta <https://yle.fi/a/3-9663454>.
- Stenroos, Maria; Sundman, Robert; Hanhinen, Hanna & Uusitalo, Kaisa. 23.1.2020. Valtakunnansyyttäjä pyytää eduskunnalta lupaa asettaa perussuomalaisten Juha Mäenpää syytteeseen – Jussi Halla-aho: Tulemme estämään syyteoikeuden. Haettu 13.4.2023 osoitteesta <https://yle.fi/uutiset/3-11172099>.
- Stevanovic, Melisa. 2017. Mitä kaikkea puheella voidaan tehdä? [Arvio kirjasta *Näin tehdään sanoilla*, J.L. Austin, suom. Risto Koksensilta]. *Puhe ja kieli* 37(2): 113-118.
- Storm, Hanna. 2017. "Enkä ikinä saa lapsia.": Reproduktion pakko suomalaisissa syömishäiriöromaaneissa. Teoksessa Sanna Karkulehto & Leena-Maija Rossi (toim.), *Sukupuoli ja väkivalta: Lukemisen etiikkaa ja politiikkaa*. Helsinki: SKS, 134-159.

- Strömberg, Jari & Piirainen, Elli. 30.5.2021. Marinin ateriaetu onkin ollut noin 850 euroa kuussa. Haettu 20.2.2023 osoitteesta <https://yle.fi/a/3-11955478>.
- Suhonen, Ella-Maria. 2021. Sanna Mariniin ja Alexander Stubbiin liitetyt diskurssit Helsingin Sanomissa. Maisterintutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-202105243153>.
- Suomen EU-edustusto. 18.2.2021. Komissiolta Suomelle EU:n lainsäädännön noudattamista koskevia muistutuksia. Haettu 29.11.2022 osoitteesta https://finland.representation.ec.europa.eu/uutiset/komissiolta-suomelle-eunlainsaadannon-noudattamista-koskevia-muistutuksia-2021-02-18_fi.
- Suomen uutiset. 28.4.2021. Get over it! [video]. <https://www.youtube.com/watch?v=J63xdXsbhoo>.
- Suoninen, Eero. 2022. Diskurssianalyysi. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto (ylläpitäjä ja tuottaja). Haettu 1.3.2022 <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus>.
- Sääskilähti, Minna. 2007. Retoriikan välinein tekstilajia tutkimaan. *Puhe ja kieli* 27(1): 41–46.
- Taponen, Aki. 23.8.2020. Pääministeri Sanna Marin kruunattiin hetki sitten riehkakain aplodein SDP:n uudeksi puheenjohtajaksi Tampereella. Haettu 6.5.2023 osoitteesta <https://www.kaleva.fi/paaministeri-sanna-marin-kruunattiin-hetki-sitten/2805599>.
- Tienari, Janne & Ahonen, Pasi. 2016. Caveman meritocracy. Teoksessa Carole Elliott, Valerie Stead, Sharon Mavin & Jannine Williams (toim.), *Gender, Media, and Organization: Challenging Mis(s)Representations of Women Leaders and Managers*. Charlotte: Information Age Publishing Inc, 133–152.
- Tieteen termipankki. 2023. Propaganda. Haettu 10.5.2023 osoitteesta <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:propaganda>.
- Tikka, Miia. 2021. Vihapuhe – Oikea uhka vai turhaa hysteriaa? : Retorinen analyysi vihapuheen käsitteestä ja siihen suhtautumisesta eduskunnan täysistunnossa 24.6.2020. Kandidaatintutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Saatavilla osoitteesta <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/75906>.
- Tirkkonen, Sanna. 14.3.2023. ”Mene kotiin kasvamaan” – pääministerin julkisuuskuva ja misogynia. Haettu 13.5.2023 osoitteesta <https://politiikasta.fi/mene-kotiin-kasvamaan-paaministerin-julkisuuskuva-ja-misogynia/>.
- Tirrell, Lynne. 2017. Toxic speech: Toward and epidemiology of discursive harm. *Philosophical Topics* 45(2): 139–162.
- Tirrell, Lynne. 2018. Toxic speech: Inoculations and antidotes. *Southern Journal of Philosophy* 56(S1): 116–144.
- Trapnowski, Sessi. 2022. Poliitikkoja, julkkiksia, naisia: Jacinda Ardernin, Sanna Marinin ja Kamala Harrisin mediakäsittely politiikan historiallisen julkisuusmuutoksen ja sukupuolen näkökulmasta. Pro-gradu-tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-202205182089>.
- Tuomi, Jouni & Sarajarvi, Anneli. 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (2. painos). Helsinki: Tammi.

- Ussher, Jane. 2005. *The madness of women: Myth and experience*. Lontoo & New York: Routledge.
- Vaarakallio, Tuula. 2017. Perussuomalaisten kaksoispuhe. Teoksessa Emilia Palonen & Tuija Saresma (toim.), *Jätkät ja jytkyt: Perussuomalaiset ja populismin retoriikka*. Tampere: Vastapaino, 199–217.
- van Dijk, Jan A.G.M. & Hacker, Kenneth L. 2018. *Internet and democracy in the network society*. New York & Lontoo: Routledge.
- Van Sant, Kristina; Fredheim, Rolf & Bergmanis-Koräts, Gundars. 2021. Abuse of power: coordinated online harassment of Finnish government ministers. <https://stratcomc> <https://yle.fi/a/3-11141187oe.org/publications/abuse-of-power-coordinated-onlineharassment-of-finnish-government-ministers/5>
- Vedenpää, Ville. 12.10.2020. Pääministeri Sanna Marinin muotikuva synnytti naisvihaa vastustavan someliikkeen – "Marinin toiminta on hyvin tietoista", sanoo tutkija. Haettu 14.10.2022 osoitteesta <https://yle.fi/uutiset/3-11590550>.
- Vuori, Jaana. 2023. Retoriikan analyysi. Teoksessa Jaana Vuori (toim.), *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto (ylläpitäjä ja tuottaja). <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>.
- Waldron, Jeremy. 2012. *The harm in hate speech*. Cambridge, Mass: Harvard University Press. Haettu 20.2.2021 osoitteesta <http://search.ebscohost.com.ezproxy.jyu.fi/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=597462&site=ehost-live>.
- Wiesner, Claudia; Haapala, Taru & Palonen, Kari. 2017. *Debates, rhetoric and political action: practices of textual interpretation and analysis*. New York: Palgrave Macmillan.
- Wodak, Ruth & Meyer, Michael 2016. Critical discourse studies: History, agenda, theory and methodology. Teoksessa Ruth Wodak & Michael Meyer (toim.), *Methods of critical discourse studies* (3. painos). SAGE, 1–22.
- Wodak, Ruth. 2002. Aspects of critical discourse analysis. *Zeitschrift für angewandte Linguistik* 36(10): 5–31.
- Yhdenvertaisuus.fi. 2023. Mikä on rangaistavaa vihapuhetta internetissä? Haettu 27.3.2023 osoitteesta <https://yhdenvertaisuus.fi/vihapuhe>.
- Zaccour, Suzanne. 2018. Crazy women and hysterical mothers: The gendered use of mental-health labels in custody disputes. *Canadian Journal of Family Law* 31(1): 57-103. <https://www.proquest.com/scholarly-journals/crazy-women-hysterical-mothers-gendered-use/docview/2171586023/se-2>.
- Zeinert, Philine; Inie, Nanna & Derczynski, Leon. 2021. Annotating Online Misogyny. Teoksessa *Proceedings of the 59th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics and the 11th International Joint Conference on Natural Language Processing (Volume 1: Long Papers)*. Association for Computational Linguistics, 3181–3197. DOI: [10.18653/v1/2021.acl-long.247](https://doi.org/10.18653/v1/2021.acl-long.247)

LIITTEET

Liite 1. Linkki aineistona toimivaan keskusteluun

Hommaforum. Sanna Marinin julkisuuskuva ja mediatempaukset [keskusteluketju].
<https://hommaforum.org/index.php/topic,131087.0.html?PHPSESSID=jrts7jtes50tqc2oepgq16fpk7>.